

Razkritja o nemški zunanji politiki

»Nemčija si mora osvojiti vse dežele, kjer prebivajo Nemci, četudi le kot neznatna manjšina. Pred vsem pa zahteva od Francije Alzacijo-Loreno in od Poljske vsaj vse ono ozemlje, ki je nekdanj pripadalo Nemčiji. Da vse to doseže, se hoče neomejeno oboroževati in odklanja vsako kontrolo, pa čeprav bi se druge države taki kontroli podvrgele. V interesu Nemčije je, da ostane Balkan razprt in da Francija in Anglija ne hodita roko v roki.«

Take so glavne smernice nemške zunanje politike. One ne datirajo šele od hitlerjevske zmage, marveč so bile merodajne že ves čas po vojni, le da so jih vlade skrbno prikrivale. Prikriva jih tudi še sedanja hitlerjevska vlada, toda vendar je bil njen propagandni oddelek tako nepreviden, da jih je v okrožnici razposlal nemškim diplomatskim zastopstvom v inozemstvu, pač za navodilo, kako naj usmerijo svojo neoficieln propagando. Okrožnica je prišla v roke velikemu pariškemu dnevniku, ki je o svojem senzacionalnem odkritju seveda takoj obvestil javnost; glavno vsebino okrožnice smo prinesli večerj tudi mi.

Razumljivo je, da so iz Berlina vest o kompromitujoči okrožnici promptno in energično demantirali. Pariški list pa ravno tako energično vztraja na resničnosti svojih informacij. Tako bo nastala zopet ena že dovolj znanih polemik o avtentičnosti vesti. Kdor pa pozna nemško miselnost, bo brez oklevanja pritril pariškemu dnevniku. Tudi če z okrožnico ni vse tako, kakor je on poročal, ni prav nobenega dvoma, da so objavljene točke v resnici program nemške zunanje politike. Ako iz Berlina danes zatrjujejo še drugače, je to le zato, ker se še ne čutijo dovolj močne, da bi že udarili s sabljo.

Nedavno je bil svet priča zopet miroljubnih izjav iz ust kancelarja Hitlerja. V nasprotju z lepimi besedami pa nemški narodni socializem že dobro desetletje govori v izrazito bojaželjnem tonu. Pacifist in veleizdajalec sta bila ljudem kljukastega kriza do večerj še sinonima in sta v notranjem življenju še danes. Edina sprememba, ki je nastopila po hitlerjevski zmagi, je v tem, da na odgovornih mestih stoječi nemški državniiki ne smejo več govoriti na om kričav in bučen način, kakršnega so si usvojili v dolgoletni agitacijski borbi. Zato pa je njihovo zakulisno delovanje tem ostrejšje.

Prav za prav je zelo čudno, kako hitro je zbledel sporzin na nemško nasilnost in oblastnost. Spomnimo se, da je še maršal Foch bojeval brezupen boj s francosko vlado, ki je zanteval, naj se da Nemcem v polni meri čutiti, da so premagani. Foch je iz golih vojaških razlogov zahteval vkorakanje zavezniških vojsk globoko v Nemčijo. Predvideval je argument, ki ga bodo Nemci takoj vrgli na tehtnico: saj nismo bili z orožjem premagani, sovražne vojske niso korakale preko Rena, mi pa smo bili pregazili Belgijo, Srbijo, Rumunijo, Italijo in stali pred samim Parizom. Niti strastni nasprotnik Nemcev, za kakršnega je veljal Clemenceau pred svetom, ni pojmoval globljega pomena Fochove zahteve. Smatral jo je za kaprico po triumfu hlepečega vojaka in je bil uverjen, da so Nemci tako silovito potolčeni, da jih bo za vedno prešla vsa oblastnost.

Se globlje je zašla francoska pomirljiva politika v svojem nepoznavanju nemške duše, ko je njeno krmilo vodil Aristid Briand. Ako danes gledamo nazaj na njegovo ero, se nam zdi, da je stal tedaj na vodstvu Francije fantast, ki si je domišljal, da bo z logiko in leporečnostjo ugnal nemško trgoglavo nasilstvo. Ožarjen s trenutnim uspehom lokarnskega pakta, je bil pripravljen popustiti Nemčiji v vsem, misleč, da je s pridobitvijo Stresemanna — zapiski slednjega kažejo, da niti ta ni bil pridobitven iskreno in brez pridržkov — pridobljena vsa Nemčija in da je z Locarnom za vedno ukročen nemški bes. Za Clemenceaujem je bil na Francoskem morda samo še Poincare oni mož, ki je dalekovidno spoznal nemške nakane, toda moral se je umakniti Briandovemu konceptu, čigar edina vsebina je bila lepa fraza o lokarnskem duhu, ki da ga je treba le poglobiti na vseh mejah, pa bo Evrori napočila zlata doba večnega miru in bratstva med narodi. V tem duhu se je rešila zasedba Poruhrja, tej fikciji so kot žrtev padle reparacije, ista prelepa utvara je onemogočila razorožitev, priznavši Nemčiji teoretično ravnopravnost v oboroževanju. En poraz na polju evropske politike je klical drugega, vsi pa so temeljili na Briandovi zmoti in napačni veri v nemško iskrenost.

Tudi nas se tičejo berlinska navodila nemški diplomaciji. Tičejo se nas posredno in neposredno. Zahtevajo namreč prikopitev k Nemčiji za vse one pokrajine, ki jih Nemci reklamirajo zase pod naslovom »Kulturgebieta«. V te nemške sanje spada, kakor znano, vsa Slovenija in dobršen del savske banovine. Neposredno pa je nemška okrožnica izdala namene nemške politike na Balkanu, s čimer streže po življenju naši mlad državi in narodni svobodi. »Nemčija si mora prizadevati, da prepreči konsolidacijo na Balkanu,« stoji v teh navodilih. Odtod neprestano nemško podarjanje, da je Balkan sod smodnika, da je to nekaj kot Evropa, od kočar vedno prete nevihte, da so tu vulkanska tla in slično.

Nemška zunanja politika si je postavila v program ovirati konsolidacijo na našem jugu in to v času, ko se kažejo razna ugodna znamenja, napovedujoča

SPRAVLJIVOST NEMČIJE NOVA PAST ZA FRANCIJO

Senzacionalna razkritja pariškega tiska o najnovejšem manevru Nemčije za dosego svojih prikritih ciljev

Pariz, 17. novembra. p. Hitlerjeva Nemčija je zopet enkrat presenetila svet z novim korakom, ki po svoji dalekosežnosti ni nič manj senzacionalen, kakor je bil nepričakovan izstop Nemčije iz Društva narodov in njen odhod z razorožitvene konference. Hitler je ponudil roko sprave Poljski in celo predlagal, da se obojestransko odrečeta vs. temu nasilnemu reševanju medsebojnih sporov, z drugimi besedami, v prijateljskih razgovorih naj se rešijo vsa sporna vprašanja in ohranijo sedanje državne meje, ki so bile še nedavno bojno reslo narodno-socialističnega režima. Vsa Evropa se je vzradostila ob prvem vtisu teh vesti, ki bi pomenile temeljit preobrat v mednarodni politiki. Na drugi strani pa bi bilo to, kakor tudi napoved o sklenitvi enake pogodbe

s Českoslovaško zares dokaz nemške spravljalivosti in miroljubnosti.

Kakor bomba pa so razpršila te nade razkritja uglednega pariškega lista »Petit Parisien«, ki je objavil tajne dokumente o nalogah nemške propagande in jih kljub demantijem iz Berlina v polnem obsegu vzdržuje. Ta razkritja namreč dokazujejo, da je vse skupaj samo manever, s katerim bi rada Nemčija uspravila čuječnost Francije in ob enem pridobila na času, da bi se na zunaj in znotraj pripravila na veliko ofenzivo, ki je ideal sedanjega režima in ki naj bi obnovila nekdanjo veličino Nemčije ter ji pridobila ne samo vse nekdanje ozemlje, marveč vrnila tudi vse kolonije ter pritegnila v nemške meje vse širni Evropi raztresene nemške narodne manjšine.

Nemške obljube Poljski so vzbudile v vsej mednarodni javnosti največjo senzacija in ogromno zanimanje

Berlin, 17. novembra. d. Izjavo državne kancelarja Adolfa Hitlerja novemu poljskemu poslaniku v Berlinu Lipskem, da naj bi se v svojem medsebojnem razmerju Poljska in Nemčija odrekli vsaki uporabi sile, označuje nemški tisk povsem odkrito kot poseben važen politični zgodček. S Hitlerjevim nastopom hoče nemška vlada dokazati, da more tudi izven tlaustva na rodov izvesti v direktnem stiku z drugimi državami pomembne korake, ki morejo služiti miru in se morejo izvršiti hitreje kakor pa po ženevskih metodah. Na drugi strani nemški tisk priznava, da pri tej Hitlerjevi izjavi ne gre za kako novost, temveč za nadaljevanje razgovorov, ki jih je imel državni kancelar že pred meseci s poslanikom Wysockim, prednikom Lipskega. Ze tedaj se je namreč izrazil v enakem smislu, in se je zato v nemško-poljskem razmerju že v preteklih mesecih pokazalo gotovo omiljenje napetosti. Hitlerjeva izjava je v skladu z njegovimi znanimi govori, ni pa enakovredna s pogodbo o nenapadanju in inozemstvo bi bilo v zmoti, če bi menilo, da sega preko določb locarnskega pakta in Kelloggovega pakta o razsodiščnem postopanju.

Pomen Hitlerjeve izjave je brezdvomno mnogo bolj v času, v katerem je bila izrečena, kakor pa v njeni vsebini in mnogo bolj v dejstvu, da je bila objavljena v posebnem komunikatu, ki je imel namem pokazati zapadnim državam, da je njihovo nezaupanje proti Nemčiji neutemeljeno in da more Nemčija z direktnimi pogajanjii najti sama modus vivendi z državo, od katere so jo ločili spori zaradi meje. V ostalem poudarjajo na nemški strani, da se je razgovor vršil na poljsko pobudo. Poslanik Lipski je šele pred nekaj dnevi izročil svoja poverljiva pisma državnemu predsedniku Hindenburgu ter je v sredo prvič posetil državnega kancelarja. Hitlerjeva izjava se tudi zaradi tega ne more smatrati kot nekaj izrednega, ker je Nemčija že pristala na »force declaration«, kakor je bila prvotno uvrščena po Macdonaldovem načrtu v razorožitveno konferenco.

Kljub vsem, naj bi izjava nemškega kancelarja tvorila podlago za bodočo nemško-poljska pogajanja, ki so bila nedavno prekinjena.

Agencija Conti piše v komentarju o posetu novega »poljskega poslanika Lipskega pri državnem kancelarju Hitlerju, da je imel pred vsem namen spraviti nemško-poljske odnose na nov tir. Razveseljuje

je, da je že pri tem obisku prišlo do stvarnega uspeha. Predmet pogajanj b. do vsa aktualna vprašanja v nemško-poljskih odnosih.

Varšava, 17. novembra. d. O razgovoru državnega kancelarja Hitlerja s poljskim poslanikom Lipskim preteklo sredo v Berlinu je izjavil zunanji minister Beck zastopniku poljske brzojavne agencije:

Stališču nemškega državnega kancelarja glede na poljsko-nemške odnose, pripisujem velik pomen. Poslanik Lipski je o namerah in mnenjih poljske vlade točno poučen in je zato mogel na merodajen način označiti stališče Poljske. Poseben pomen pripisujem dejstvu, da se more sedaj prebivalstvo obeh držav prepričati, da se obe vladi trudita, da ga zaščitita proti možnosti kakršnegakoli napada.

Pariz, 17. novembra. d. Tudi danes se tisk obširno bavi s predvečerašnjim sestankom nemškega državnega kancelarja in poljskega poslanika ter poudarja, da pomeni znatno popustitev napetosti v evropski mednarodni politiki. Francoskim diplomatskim krogom, pravi agencija Radio, je bilo znano, da je poljsko zunanje ministrstvo obvestilo francosko vlado o svoji nameri. Nemško-poljsko zblžanje bo v znatni meri ojašalo tudi zblžanje Nemčije in Francije. Če bi nemško-poljska pogajanja dovedla do sporazuma med Varšavo in Berlinom, bi bil položaj Francije znatno ojašan, ker bi ji poleg svojih lastnih ne bilo treba braniti se interesov svojih prijateljev. Tudi »Oeuvre« izraža mnenje, da se je morala Francija dosedaj v veliki meri ozirati na zahteve svojih prijateljev ter da zaradi tega dosedaj ni moglo priti do neposrednih pogajanj med njo in nemško vlado. Sedaj je Francija vsaj deloma osvobodena tenkočutnosti, ki jo je morala izkazovati napram svojim prijateljem glede svojih odnosov napram Nemčiji. »Volonte«, glasilo radikalov, zahteva, naj se v interesu spremembe sedanje mednarodne politične atmosfere takoj sklene nenapadalni pakt med Nemčijo in Francijo. »Petit Parisien« pa poroča, da je Hitler naglasil, da se bo odločno boril proti vsaki nameri ureditvi kakega mednarodnega vprašanja. Tudi o Franciji se je dobrohotno izražal.

Pariška razkritja

pa kažejo, da je vse skupaj samo manever, ki naj bi uspravil čuječnost Francije ter dal Nemčiji časa za vojne priprave

Pariz, 17. novembra. AA. »Petit Parisien« nadaljuje večerašnja razkritja o pravih ciljih nemške zunanje politike. Svoj večerašnji članek je zaključil z besedami: »Nemška propaganda naj prepreči vsaj del inozemske javnosti, da bo Nemčiji, če se bodo njena miroljubna prizadevanja izjalovila, ostala samo ena pot, da si namreč sama pripravi pravico.«

Danes »Petit Parisien« podrobno popisuje »metode prenašanja nemških vest.« Za-

upni dokument nemške propagande izraža obzaločanje, ker inozemski tisk izdaje manj priobčuje brzojavke agencij »Transocean« in »Deutscher Nachrichten-Dienst«, češ, da diše preveč po uradnem, dočim jih drugi listi mečejo v koš, ker so baje židovskega izvora. Da se temu opomore, bi bilo treba uvesti dobro radijsko zvezo in honorirati tujim listom lastne brzojavke ter jim poravnati tudi troške za posebna poročila, ki jih žele. V mestih,

pomirjenje in sporazumno sodelovanje balkanskih narodov. Berlin je prevzel dediščino dunajskega Ballhausplatz in si izbral za verno pomočnico Budimpešto. Nemčija ni samo leglo nemira v Srednji Evropi, marveč hoče zaneesti mirazem nereda in sovraštva tudi na Balkan, bržko je zasijal prvi žarek sporazuma med tukajšnjimi narodi. Zaprake, ki jih bo morda srečevalo naše prizadevanje na poti konsolidacije, bomo morali potemtakem prištevati v zaslugu Nemčiji in ne samo njenim zaveznikom. Gotovo je dobro, da smo o tem poučeni, kajti tudi pri nas včas prevlada sentimentalnost, da nekako sočustvujemo — prav po nepotrebnem — z namišljenim nemškim trpljenjem.

kier je več listov, bi bilo treba ustanoviti centralno radijsko postajo, ki naj bi jo vodil narodno-socialistični radijski tehnik nemške trgovinske mornarice Listom, ki priobčujejo nemška radijska poročila nekrajšana, bi bilo treba dati posebne »ugodnosti«. Napraviti bi bilo treba statisko o odstotkih objavljenega materiala, ustanoviti radijsko službo pod nevtalnim vodstvom za vodilne liste, ponuditi posebn korespondence, zlasti o Franciji, Angliji in Avstriji, ki bi jih Nemci plačevali, ter dajati posebne ugodnosti vladnim listom in listom s fašistično tendenco. Ua bi ponudbe rodile uspeh, posredovalci ne bi smeli biti Nemci. Včas bi bilo treba listom poleg tega, da dobe vesti brezplačno, dati tudi priliko za prikrit finančni dobiček, recimo v obliki oglasov. Liste bi bilo treba vprašati, ali imajo kakšne posebne želje ter jim jih izpolniti, toda le tako, da se 50 odst. takšne službe rezervira za vesti, ki so v nemškem interesu. Takšne vesti je treba, če le moreče, zbrati iz inozemskih listov, da se odvrne vsak sum, ri listih, ki ne bi hoteli na to pristati, je treba vplivati na glavnega urednika po osebah, ki so na glasu »proinacistov« in jim vtihotapiti dopisnike, ki na videz niso z narodno-socialističnimi krogi v nobenih odnosih.

Glede na demanti, ki ga je izdal Woiffow urad o tajnih nemških navodilih za propagando v inozemstvu, izjavlja »Petit Parisien«, da absolutno vztraja na avtentičnosti objavljenih dokumentov.

Pariz, 17. novembra d. Objava tajnih navodil nemškega propagandnega mini-

Nemška nota Mussoliniju

Nemčija zahteva pravico do povečanja svoje stalne vojske in oborožitve s tanki in težkimi topovi

Pariz, 17. novembra. d. »Oeuvre« poroča, da je poslala nemška vlada Mussoliniju noto, v kateri točno navaja svoje zahteve glede oborožitve. Mussolini je nemško noto večerj odpisal pariški in londonski vladi.

Nemčija v svoji noti zahteva, naj pristanejo velesile na povečanje nemške efektivne vojske na 300.000 mož. Razen tega naj bi se Nemčiji priznala pravica do oborožitve s tanki, letali in težkimi topovi. Ne zahteva pa neomejene količine tega orožja, marveč se strinja s tem, da se to vprašanje reši v sporazumu z velesilami. Mednarodne kontrole v oboroževanju nemška nota niti ne omenja. Vse te nemške zahteve veljajo le za primer, da bi le velesile pripravljale izvršiti razorožitev. V nasprotnem primeru si bo nemška vlada pridržala svobodne roke glede svoje oborožitve.

Angleška demarša v Rimu

Pariz, 17. novembra. g. »Information« javlja, da je angleški poslanik v Rimu dopolne posetil ministrskega predsednika Mussolinija ter mu izročil nujno demaršo, naj bi se Italija ne abstinala od pogajanj, ki se bodo zopet pričela. Poslanik je zagotovil, da se bo razprava pričela na drugi podlagi, kakor jo je določilo predsedništvo razorožitvene konference. Na to je Mussolini obljubil, da bo zopet poslal svojega zastopnika v Zenevo. Pri tem je izrazil željo, naj bi se druga konferenca, h kateri bi se povabila tudi Nemčija, vršila izven Zeneve.

Francoska spomenica

Pariz, 17. novembra. s. »Petit Parisien« javlja iz Zeneve, da je francoska razorožitvena delegacija večerj popoldne izročila kontrolni komisiji spomenico, ki naj bi služila kot podlaga za pogajanja in bi obenem ojačila določbe Macdonaldovega načrta.

O bližnjih ženevskih pogajanjih piše »Temps«: Ne smemo biti v nejasnosti, da bodo prizadevanja za zopetno oživiljenje ženevske konference naletela na resne težkoče. Če bo sestavljen načrt konvencije, mora Nemčija označiti svoje stališče. Taka konvencija more stopiti v veljavo le tedaj, ako se ji pridruži tudi Nemčija. Francija na noben način ne bo dala novih koncesij v svrhu, da se Nemčiji omogoči povratek k ženevskim pogajanjem. Kljub temu pa se morajo v Zenevi izkoristiti vse politične možnosti, ker se morejo le tamkaj preprečiti oborožitvena tekmovanja in bodoča vojna. List se zelo energično zavzema za Društvo narodov, za čigar obstoj trenutno gre. Anglija ne sme kazati samo lepih kretenj, temveč mora biti pripravljena tudi za dejanja.

Sestanek Simona in Paula Boncourja

Zeneva, 17. novembra. AA. Nova razorožitvena pogajanja se prično jutri. Angliški zunanji minister John Simon in delegat Eden sta odstopala iz Londona popoldne. V Parizu se jima bo pridružil francoski zunanji minister Paul Boncour. Vsi trije odpotojeto nato v Zenevo.

Novi Simonovi načrti so v zvezi s sklopi angleške vlade po obširni razpravi o celotnem razorožitvenem vprašanju na dveh zaporednih sejah preteklo sredo, po katerih je imel Simon daljši telefonski razgovor s Hendersonom, ki je ostal v Zenevi.

Pri novih pogajanjih bodo na vseh prilikah sodelovali tudi zastopniki Italije in drugih držav. Medtem se angleška vlada trudi, da bi se razorožitvena konferenca nadaljevala

strstva diplomatskim zastopnikom Nemčije v Severni in Južni Ameriki po listu »Petit Parisien« je v pariških diplomatskih in političnih krogih učinkovala nad vse senzacionalno.

Vsi listi brez razlike strankarske smeri ponatiskujejo odkritja »Petit Parisien« in jih komentirajo na razjraznejše načine. Tako piše »Intransigeant« med drugim: Pojavilo se je vprašanje, zakaj ponuja Hitler Franciji roko. Danes vemo, zakaj. Hotel je zavesti mednarodno javnost, zlasti pa francosko. Francoska vlada je vsaka- kor sedaj na primeren način posvarjena pred velikopotezno ofenzivo narodno socialistične propagande.

Levičarski meščanski list »Notre Temps«, ki ima zveze z bivšim ministrskim predsednikom Daladierjem, pripominja v svojem uvodniku: Odkritja »Petit Parisien« so resno svarilo vsem, ki so bili doslej v skušnjavi, da bi verjeli v odkritosrčnost narodno socialističnih voditeljev. Ta odkritja osvetlujejo zelo značilno manevre in prave namene narodno socialističnih voditeljev, ki skušajo predvsem pridobiti časa za zopetno oborožitev in obnovo Nemčije, da bi potem s silo izvedli svoj celotni teritorialni program. Odkritja »Petit Parisien« so tem bolj značilna, ker so prišla v javnost istočasno z vestmi o zaključitvi nemško-poljske pogodbe glede nenapadanja. Francoska javnost bi se omiljenja napetosti v nemško-poljskih odnosih brezpogojno razveselila, če ne bi istočasno odkritja »Petit Parisien« na čuden način razsvetlila pripravljenosti voditeljev tretje nemške države za mir.

Stično se izraža tudi »Paris Soir«, ki pravi: Zaključitev nemško-poljske pogodbe o nenapadanju bi bila sama na sebi primerna, da odstrani največje oviro nemško-francoskega sporazuma, seveda pod pogojem, da ne bi nemška ponudba vsebovala nobene zahrbitne misli. Francoska javnost bi zelo rada verjela v odkritosrčnost nemške vlade, odkritja »Petit Parisien« pa so, žal, zadušila naše veselje in naše navdušenje.

in da bi jo privedli do srečnega zaključka. Zunanji minister Simon in Macdonald sta v svojih zadnjih govorih opetovano poudarila, da ostane angleški načrt razorožitvene konvencije slej ko prej osnova vseh razorožitvenih pogajanj.

Zadnji angleški poizkusi

London, 17. novembra. d. Kakor znano, je nastalo v angleški vladi nesoglasje glede angleške zunanje politike, zlasti pa glede Simonovega stališča o ureditvi razorožitvenih problemov. »Morning Post« trdi, da so bila nasprotstva med angleškimi ministri zelo velika, da pa so sedaj, ko je zunanji minister Simon odpotoval v Zenevo, vsaj za enkrat stopila zopet v ozadje. V vladi je zmagala skupina, ki se zavzema za to, da bi se Nemčiji v razorožitvenem vprašanju priznala materialne koncesije.

»Daily Telegraph« piše, da je zunanji minister John Simon odpotoval v Zenevo, da zadnjič poizkusi spraviti na noge konferenco zastopnikov štirih ali petih velesil, ki naj bi proučila mednarodni politični položaj in pripravila Nemčijo k ponovnemu sodelovanju pri razorožitvenih pogajanjih, ki naj bi se vršila v Rimu ali v kakem drugem mestu, vsekakor pa v Italiji. Italijanski vladni krogi namreč po mnenju londonskega lista upajo, da bo Hitler sam pristvoval tem pogajanjem in osebno zastopal nemško tezo.

Glasilo opozicijskih liberalcev »News Chronicle« izraža mnenje, da je angleški tisk s svojim zadržanjem prisilil angleško vlado, da je izpremenila svoje smernice glede razorožitvenih vprašanj. Žrtve te izpremembe bo postal sedanji zunanji minister. Nedvomno je vlada ravnala preagilno, ko je spetčetka odobrila njegovo politiko. Zato se bo morala sedaj osvoboditi zunanega ministra, ki ga je zadnje dni moralno diskreditiral. Simon je bil poslan v Zenevo, da odigra tam svojo poslednjo politično vlogo.

Proces proti atentatorju na dr. Dollfussa

Dunaj, 17. novembra. d. Pred tukajšnjim delnim sodiščem se prične jutri proces proti atentatorju Rudolfu Dertilu, ki je poizkusil umoriti zveznega kancelarja dr. Dollfussa. Atentator Dertil je tudi obtožen, da ni imel dovoljenja za rabo orožja. Obtožnica pravi, da je 3. oktobra z morilnim namenom oddal dva revolvera strela proti zveznemu kancelarju. Navedbe Dertila, da ni imel namena ubiti dr. Dollfussa, marveč le opozoriti javno mišljenje na svojega očema dr. Güntherja, ki je po njegovem mnenju edini sposoben rešiti avstrijski narod iz krize, obtožbeno odločno zavrača, češ da je obtožbenec takoj po aretaciji na policijskem komisariatu priznal, da je skušal priti v čim večjo bližino zveznega kancelarja in da je naperil orožje naravnost proti njegovim prsm. Da atentat ni uspel, je pripisati zgolj naključju.

Razpravo bo vodil predsednik deželnega sodišča Turski. Atentatorja bo branil dr. Wäster. V celoti bodo nastopile le štiri priče in sicer dr. Dollfuss, trgovinski minister Stockinger, uradnik kriminalne policije Baumann in okrajni inspektor Krar.

Scialoja obolel

Rim, 17. novembra s. Bivši delegat Italije pri Društvo narodov Vittorio Scialoja je resno obolel. Njegovo stanje je nevarno.

Manifestacija skupščine za narodno vzgojo mladine

Narodna skupščina je včeraj z akklamacijo odobrila zakon o obvezni telesni vzgoji — Zasedanje odgledeno do četrtka

Beograd, 17. novembra. p. Narodna skupščina je danes zaključila razpravo o zakonskem predlogu glede uvedbe obvezne telesne vzgoje naroda in je zakon z akklamacijo odobrila. Seje Narodne skupščine so bile nato odgodene do četrtka 23. t. m., ko pride na dnevni red klirinški sporazum s Švico, nato pa predlog zakona o pobujanju spolnih bolezni, ki je bil predložen Narodni skupščini že v prejšnjem zasedanju in ga je med tem skupščinski odbor že proučil ter predložil svoje poročilo.

Današnja seja se je pričela ob 10. Predsedoval ji je g. dr. Kumanudi. Pred prehodom na dnevni red je bilo prečitanih več interpelacij, med njimi interpelacija poslanca Milana Božića glede prekinitev pogodbe z lesno-industrijskim podjetjem Krivaja dd. Poslanec Božić je zahteval za svojo interpelacijo najmanj 15 minut. V imenu vlade je ministar za šume in rube g. Pavao Matić najmanj odklonil, češ da je ministarstvo o stvari že uvedlo preiskavo. Pri glasovanju pa je Narodna skupščina z večino glasov sprejela najmanj 15 minut. ki jo prišla zato na eni prihodnjih sej na dnevni red.

V nadaljevanju dnevnega reda je prvi govoril o zakonu o telesni vzgoji narodni poslanec g. dr. Ante Kuntarić, ki je v svojem govoru poudarjal, da je Nj. Vel. kralj s svojim šestojanuarskim manifestom porušil vse, kar je oviralo narodno in državno edinstvo. Prav tako je sedaj treba porušiti vse, kar ovira gospodarski, socialni in kulturni razvoj naroda. Potrebna nam je neke vrste gospodarsko-socialna diktatura, ki bo zrušila samovoljno zasebnost, ki delajo na škodo države in napravi la red pri posameznih družinskih slojih, ki škodujejo narodnim in državnim interesom. Ta zakon ima velike koristi in daje mladini možnost, da se temeljiteje pripravi za naloge, ki jo čakajo v bodočnost.

Zadnji govornik in debati je bil narodni poslanec dr. Miloslav Stojadinović. Ob sinro je govoril o potrebi vzgoje mladine v duhu predloženega zakona, vendar pa je obenem izrazil dvom, da se bo zakon pravilno izvajal, če se bo to poverilo državnemu organu, t. j. učiteljem. Po njegovem mnenju bi bilo koristnejše, da bi se izvajanje zakona poverilo zasebni iniciativi. Opozorjal je na zgled Sokolstva, ki je vzklik iz privatne iniciative in predstavlja probujenje nacionalizma v duši naroda. Pa tudi finančna sredstva v znesku dveh milijonov so po njegovem mnenju nezadostna za izvedbo tako važne in velike naloge. Potrebno bi bilo, da se v ta namen kaj več žrtvuje, ki naj zajamejo našo mladino in s tem vsemu narodu boljše bodočnost.

Debatu je zaključil ministar za telesno vzgojo g. dr. Lavoslav Hanžek, ki je reusumiral celo debato ter se zahvalil govornikom za mnoge iniciativne predloge. Odločno je pobijal skeptiko, ki so jo izražali nekateri govorniki in poudaril, da je po njegovem mnenju baš v tem dano najboljšje jamstvo za uspeh, ker je izvajanje zakona v glavnem poverjeno osnovnošolskemu učitelstvu, ki je osnovni predstavnik naše narodne kulture. V naši prošlosti je baš učitelstvo izvršilo zgodovinske naloge in je zato globoko prepričan, da tudi sedanja učiteljska generacija ne bo zaostajala za prejšnjimi; kajti učitelj je pozven ne samo za to, da da mladini osnovno izobrazbo v šoli, marveč tudi za to, da jo vodi izven šole in jo vzgoji v krepak in zaveden narodni narasčaj.

Predsednik je nato odredil glasovanje, toda narodni poslanci so glasovanje odklonili ter sprejeli zakon brez podrobne debate z akklamacijo.

Seja je bila nato zaključena in napovedana prihodnja seja za četrtek, 23. novembra ob 10. dopoldne.

Kdor na svojih čevljih PALMA nosi, ta za živce nič zdravil ne prosil. Dobliš jih pri vsakem čevljarju.

Pred španskimi volitvami

Pariz, 14. novembra.

Španija živi te dni v mrzlični volilni borbi, saj se vrše v nedeljo druge državno-zborske volitve v španski republikli. Razpuščena skupščina je imela prvotno le ustavodajno nalogo in bi se bila morala raziti, čim bi bila donešena ustava. Toda stranke levice, ki so zmigale v revolucionarnem navdušenju prve republikanske dobe, niso hotele dati iz rok oblasti, ker so se zavdale, da bodo nove volitve, izvedene v mirnejšem ozračju brez revolucionarnih strasti, le težko dale enak rezultat, kakor ga je imela ustavna skupščina. Zato se je levica držala oblasti tako krčevito, da je moral poseči vmes sam predsednik republike Zamora, ki je izsilil nove volitve.

Volilna borba se vodi z vsem južnaškim temperamentom. Strastna je tem bolj, ker je republikanski režim s svojim radikalizmom pognal v skupno fronto vse konservativne elemente, na drugi strani pa je v napačno pojmovanem svobodoumju pustil neoviranega razmaha tudi razdrakemu komunizmu in anarhizmu, ki je v Španiji še vedno doma. S svojo širokogrudnostjo, ki pa je morda v resnici bila le slabost, je doseženi republikanski režim zakrivil, da je dežela vedno drgetala v notranjih nemirih, ki so čisto zavzemali že oblike in obseg prave državljanske voje.

Reakcionarna desnica se je vrgla z vso verno in vso strastjo na delo, da pri volitvah vrže levico, ki ji je po padcu monarhičnega odzvala vse političen vpliv. Da se ne bi izgubil noben glas v medsebojnem tekmovalstvu, so desničarske frakcije sklenile volilno koalicio, ki veže ljudi najrazličnejših nazorov in ciljev z edino skupno vezjo sovražstva proti sedanemu režimu. Steber koalicije je španski klerikalizem, ki tvori še daleč zelo trd oreh za mlado republiko. Klerikalizem si je po prvih udarcih revolucionarne dobe hitro opomogel in prešel pri sedanjih volitvah že zopet v ofenzivo. Kakor povsod je tudi v Španiji sijajno organiziran in uživa vso podporo duhovščine in plemstva.

Tej močni koaliciji nasproti stoji levica, ki se je v dveletni vladi že precej obrabila in diskreditirala, ob enem pa sprla med seboj. Levičarske stranke so kot nosilce zmagovite revolucije nastopale enotno pri volitvah v konstituinto, sedaj pa gredo v borbo razbite v tri dele: socialisti ter zmerne in radikalne republikance. Glavno silo tvorijo socialisti, ki so v dosedanjem parlamentu imeli nad 100 zastopnikov. Zaradi močno socialističnih zakonov, ki jih je pod njihovim pritiskom sprejel razpuščen parlament, pa so si odbili vse pristaše, ki ne pripadajo izrazito delavskemu razredu. Zato so pri sedanjih volitvah navezani: le na delavstvo, ki pa pri slabu razviti španski industriji ne predstavlja ravno velikega dela prebivalstva in je vrh tega zelo pod komunističnim vplivom.

Republikanske elemente, ki so si jih socialisti odbili, si prizadeva dobiti radikalna stranka. Kakor francoski so tudi španski radikalni zastopniki republikanskega malomeščanstva ter kot hudi nasprotniki klerikalizma in velekapitala. Od socialistov jih loči predvsem to, da odklanjajo razredni boj in enostransko podpiranje proletariata na škodo drugih slojev prebivalstva. Z njim vidno simpatizira državni šef Zamora, vendar to na volitve ne bo odločilno vplivalo. Malo je verjetno, da bi radikalni izšli iz volilne borbe tako okrepjeni, da bi v bodoče lahko državne vajeti trdno držali v svojih rokah.

Ostale skupine, ki poleg desničarskega bloka in obeh glavnih levčarskih strank nastopajo v sedanjih volilnih borbi, naj si bodo to Azanovi republikanci, fašisti ali komunisti, si bodo težko priborile kak vpliv na formacijo nove španske politike. Sicer so fašisti pod vodstvom sina bivšega diktatorja Prima de Rive bili zlasti zadnje tedne zelo aktivni in so nastopali vsak dan s fanfarami in povorkami po madridskih ulicah, nimate pa izgleda na uspeh, ker jim manjka onih velikih gesel, s katerimi sta potegnili za sabo množice Mussolini in Hitler. Predvsem manjka španskemu fašizmu ona nacionalistična gonilna sila, ki je dala dinamiko italijanskemu fašizmu in nemškemu razizmu, ker mu manjka zunanji sovražnik, proti kateremu bi se uveljavljal. Komunisti pa niso bili v Španiji nikdar močni, ker jim dela anarhizem močno konkurenco, ki se pa omejuje na teroristična dejanja brez medsebojne zveze. Tako se vrši prava borba le med levico in desnico, torej predvsem za ali proti radikalnemu kurzu, ki ga je zavzela republika v zadnjih dveh letih proti glavnemu stebrom borbonskega režima, klerikalizmu in plemstvu.

Predsednik grške republike v Beogradu

Beograd, 17. novembra. p. Na povratku z Dunaja, kjer se je nekaj tednov ležal, je davi potoval skozi Beograd predsednik grške republike g. Zalmis. Ker je potoval v strogem inkognitu, ni bilo sprejemov.

Senzacija v procesu o požigu Reichstaga

Priča Kämpner obtožuje samega sebe soudeležbe pri požigu in pripoveduje, kako so prišli požigalci v poslopje

Berlin, 17. novembra. AA. Wolffov urad poroča: Na današnji razpravi o požigu državnega zbora je izpovedal kot priča zaslišan zidar Grothe, bivši načelnik oddelka komunistične Rdeče fronte, da je bila Rdeča fronta že od januarja v strogi pripravljenosti, od 24. februarja dalje pa v alarmnem stanju. Skupine članov Rdeče fronte so bile razdeljene po stanovanjih, zveze med njimi so pa vzdrževale posebni zaupniki. Na več krajih mesta so razpostavili manjše oddelke, ki so imeli nalogo napadati narodne socialiste. Individualni teror je bil sicer članom prepovedan, toda tisti, ki trdijo, da je bilo treba zapoved, naj se udari po vsakem narodnem socialistu, kjerkoli ga srečajo, izvršiti samo z moralnim orožjem, so navadni mistifikatorji. V razgovoru z drugimi komunisti je priča čula govoriti tudi o požigu

državnega zbora, kakor da bi ga bili zlagali narodni socialisti.

Nato je izpovedal komunist Singer: Usodnega dne sem bil kurir med vodstvom komunistične stranke in komunistično frakcijo državnega zbora. Član Rdeče fronte Kämpner mi je po požaru dejal: »Če bi bil vedel, da ta ogenj ne bo imel pravega uspeha, se ne bi bil nikoli mešal v to stvar. Požar rajstaga je imel namen rešiti proletarijat.«

Tedaj je vprašal priča Grothe Kämpnerja, ali je bil soudeležen pri požaru državnega zbora. Kämpner je odgovoril: »Da. Bil sem tisti, ki sem prinesel gorljiv material v poslopje državnega zbora, kjer sem ga pred vhom v državni zbor izročil Popov, požigalec pa sta spustila v rajstg komunistična poslanca Torgler in Koenen.«

Ptujska umetnostno zgodovinska odkritja

Jutri se bo vršila v Ptuj svecana proslava 40-letnice Muzejskega društva.

Mesto Ptuj je po svojih umetnostnih spomenikih, cerkvah in njih notranjosti, prekrasnem muzeju in gradu z bogatimi zbirkami prava zakladnica Slovenije.

Pred petimi leti se predelali starodavni dominikanski samostan za stanovanj in nove muzejske prostore. Nepriznavačeno so pri teh delih odkrili bogate in zanimive umetnostne spomenike iz srednjega in novega veka.

Dominikanski samostan, v katerem je sedaj nastanjen mestni Ferkov muzej, je l. 1230. ustanovila pobožna Mehtilda, vdova Friderika III. Ptujskega v svoj in močvirni blagor. Prvotna samostanska stavba je bila skromna in je obsegala poleg samostana le manjšo kapelico z dvojnimi krasnimi okni, ločeni po dveh ličnih stebrih, med lepim portalom. Ta je poleg oken tipičen primer iz prehoda romanskega sloga v gotskega. Ugotovljena je tudi apsida z grobnico. Kapele je bila nekoč pokrita z ravnim stropom ter stene okrašene s slikarji. Po vsej fundi, t. j. vzhodni steni kapele in samostana so odkrili pod ometom prav dobro ohranjene freske iz prve polovice 14. stoletja. Vse ta prostor je bil razdeljen v tri pasove, izmed katerih je bil spodnji skoro popolnoma uničen, srednji pa je vseboval v krilih ležeče »rbe« dobrotnikov dominikanskega samostana (grb rodbine Schwanberg, grb marenberških gospodov). V gornjem so pa ostanki fresk, predvsem Matere božje z Jezuskom v naročju, nato tudi tako znana »missa« Gregorij t. j. fragment trpečega Zveličarja, obdanega z mučnim orodjem, sv. Janeza Krstnika in nekega nadškofa v polnem ornatu. Med drugim vidimo dva pasova klečečih dominikancev na rdečem ozadju. Napisi, v kolikor so še čitljivi se nanašajo večinoma na mrtvaške oznake dobrotnikov in menihov. V nekdanjem zvoniku poznejše cerkve je na steni votivna slika iz 14. stoletja, ki nam predstavlja dominikanske gvardijana z napisom »Miserere mei Jesus«, levo od njega pa kaže Zveličar, stoječ do pasu v sarkofagu, svoje rane. Vse ta prizor obdaja še gotski baldahin.

V 15. stoletju so samostan s cerkvijo znatno povečali in prezidali. Neprecenljive vrednosti za spoznavanje naše gotike je križni hodnik. Zlasti važne so gotске skulpture sklepnikov na stropu. Važna so nadalje v njem še lepa gotška okna in portal z rozeto proti samostanskemu vrtu. Posebne pozornosti vredna pa je tudi dobro ohranjena freska iz 16. stoletja, ki predstavlja Marijino oznanjenje. Levo od Madone stoji Janez Krstnik, desno pa sv. Mihael. Tip slikarje pripada že novemu lepotnemu okusu, ki ga je gojilo pod vplivom renesance Dürerjevo nasledstvo. Koncem 17. stoletja so ponovno prezidali samostan s cerkvijo. Presbiterij, ki je bil obrnjen proti vzhodu, so preložili proti zahodu in cerkev je dobila svojo sedanjo veličastno baročno fasado. Najdragocenejši del vse stavbe je refektorij s svojo fino štukaturo in freskami iz 18. stoletja. Šestnaest svetnikov dominikanskega reda, upodobljenih na stropu, gleda med razpletačimi se girlandami, cvetjem in bogato štukaturo na gledalec. Na stropu v ovalih so čudovito lepe freske Kristus z učence na potu v Emavs, prizor z gorske priide, Mojzes z judovskim ljudstvom v puščavi in končno sv. Tomaž Akv. pri po jedini na domu Ludovika Svetega.

Pravi biser, ki stoji ob steni v refektoriju, je gotski križni oltar, ki je nekoč stal pozabljen in zapuščen že mnogo stoletij v krstni kapeli mestne župnijske cerkve.

Ločimo na oltarju tri dele, tako zvano predele, srednji del z gotsko rezbarijo in zgornji zaključeno gotsko krilo, od katerih je troje pritrjenih in dvoje premakljivih. Odprti oltar nam pokaže praznično, zaprti pa delavniško lice. Umočvor je nastal približno okoli l. 1453. in ga splošno pripisujejo solnograškemu mojstru Konradu Leibu.

Na nasprotni strani oltarja vidimo v mali vdolbini lesen pozlačen kip sv. Jurija v oklepu, stoječega na zabodenem zmaju. Ta lepa umetnina je bila dolgo let neupazana in spada po načinu izdelave v začetek XV. stoletja.

V dolnjem delu mesta stoji mogočni minoritski samostan s svojo grandiozno fasado. Prvotna stavba sega daleč nazaj v l. 1229 — 1239 in je po svojih umetnostnih freskah in slikarjih močno podobna dominikanski. Kakor omenjeno je nastal samostan v prvi polovici 13. stol. torej v dobi zrele gotike, kar zlasti potrjujejo trušasti nrezi obočnih reber, cvetisti kapitali stebrov, novoodkrita gotška okna itd., ki so jih izušili iz omota pri rekonstrukcijskih delih l. 1931.

Ko so odstranili levi stranski oltar, so našli skromne ostanke kamen tega gotškega baldahina Ozadje na steni so nekoč krasne freske, ki so ohranjene v fragmentih. Pod baldahinom, ki je okrašen s stolčnim podobnimi nastavki, vidimo Kristusa-kralja, okoli njega pa sedijo najbrž njegovi učenci. Zdi se, da prizor predstavlja božjo sodbo. Posebno karakteristična je

Zveličarjeva krona na glavi, ki je podobna karolingijski.

Od fresk za desnim oltarjem se je ohranilo le malo, a kar je ostalo, vzbuja tem večjo pozornost. Predstavlja nam smrt sv. Frančiška. Na nizkem odru leži svetnik s lahko nagnjeno glavo in zaprtimi očmi. Okoli njega stojijo njegovi sobratje z gorječimi svečami in križem v rokah in obkrojujejo smrt sv. Frančiška.

Te važne slikarje so nastale v drugi polovici 13. stoletja in so za našo srednjeveško ikonografijo neprecenljiva bogatstva. A. S.

Iz magistratnega gremija

Ljubljana 18. novembra.

Snoči je magistratni gremij obravnaval razne tekoče zadeve.

Nekatere prošnje za buffet in gostilne (tako Ivanu Kočvarju na Izanski cesti 202 in Fani Lindtner v Bohoričevi ulici 13) so bile odklonjene, druge pa usodno rešene. Tako je bil dovoljen zdraviljak (t. j. prodaja mleka in čaja) Ivanki Vrh Pred Skofijo 17 in Mariji Mohorčič v Florjanski ulici 3; koncesija za buffet je bila podeljena Mariji Vider na Tyrševi cesti nasproti gostilne Kačič.

Franju Krušiču je bil oddan v zakup mestni svet za 150 Din na leto. Enako zakupnino bo moral plačevati tudi Ignacij Medved za zakup mestne parcele. Na podlagi poročila mestnega gradbenega urada so bila oddana zidarska in težarska dela za novo bežirajsko šolo pod gotovimi pogoji Gradbeni družbi kot najnižjemu ponudniku za 3.558.000 Din. Pogoji se tičejo zaposlitve delavcev, ki jih bo predlagal mestni socialno politični urad, nadalje minimalnih mezd, kontrole in odškodninskih zahtevkov.

Podeljena so bila naslednja stavbna dovoljenja: Mestni občini Ljubljanski za zgradbo ograj ob Ljubljanci; Ernestu Damosu za drvarnico v Korytkovi ulici, za vpeljavlo hišne kanalizacije Alojziju Pavlinu v Pleteršnikovi ulici, Andreju Taškarnu na Stari poti Piju Radoniču in Martinu Barbiču na Stari poti, Sušniku na Zaloški cesti in Jenikarju na Vodmatskem trgu. Zidarjevim dedičem je bila kot provizorju odobrena zgradba prodajalniških lokalov med uvoznimi vratmi na Tyrševi cesti 31. Josipini Wester se dovoli postavitev provizorne lesene ograje ob poti na Golovec. Ljubljanskemu Sokolu je bila definitivno odobrena ograja okrog telovadnice v Tirolju, trvdki Pipan & Comp. se dovoli postavitev beninske črpalke na Gosposvet-ski cesti.

Ob sklepu se je župan dr. Puc opozoril magistratni gremij na smrt prvega slovenskega župana ljubljanskega Petra Grassellija. Gremij je stoji poslušal tople besede župana, ki se je spominjal velikih nacionalnih zaslug umrlega načelnika ljubljanske občine.

Avtomobilska nesreča na Resljevi cesti

Snoči se je pripetila na Resljevi cesti med Zmajskim mostom in Sv. Petra cesto huda avtomobilska nesreča. Maloželnska družba gradi, kakor znano, novo tramvajsko progo pri Sv. Petru. V to svrhu dovažajo s težkimi tovornimi avtomobili kamenje in gramoz. Tako sta bila snoči pri tem zaposlena tudi soferja Rudolf Koprivc in Avgust Jamnik. Kakor pripoveduje policijski stražnik, ki je bil baš v tem času na križišču Resljeve in Sv. Petra ceste, je Koprivc precej počasi in previdno privozil po Resljevi cesti v smeri proti mostu. V trenutku, ko je prišel na križišče, se mu je z vso silo zaletel v bok prav tako z gramozom težko obložen avto, ki ga je sofirar Avgust Jamnik. Jamnik je privozil zelo naglo po Sv. Petra cesti. Ko je zagledal na križišču drugi avtomobil in spoznal nevarnost, je najbrže izgubil prisotnost duha. Koprivc je še poizkušal s spretnim manevriranjem omiliti silen sunek, toda bilo je že prepozno. Koprivčev voz je treščilo v približno meter globok jarek ob Stručjevi hiši, Jamnikov avto pa se je zaletel še dalje, prelomil železno ograjo in se s sprednjim delom prav tako prevrnil v jarek. Koprivc je k sreči ostal nepoškodovan. Jamnik pa je dobil težje notranje poškodbe in so ga morali z reševalnim avtomobilom nemudoma prepeljati v bolnico. Na kraj nesreče je kmalu prihitelo pomožno osebje MZD s tovornimi avtomobili, da dvignejo prevrnjena avtomobila. K sreči je v tem času baš deževalo, tako da je bila ulica prazna, sicer bi nesreča lahko zahtevala več človeških žrtve.

Vremenska nanoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej vedro, kasneje nekoliko oblačno, toplo, stalno.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Val tonlega zraka se najbrž ne bo držal preko nedelj.

Kriza Sarrautove vlade

Demisija prosvetnega ministra — Splošen odpor proti vladnim finančnim predlogom — Možnost demisije vlade

Pariz, 17. novembra. s. Sarrautova vlada je že v krizi. Niti v finančnem odboru, niti v ostalih krogih parlamenta niso zadovoljni z novim predlogom vlade za sanacijo državnega proračuna. Kljub resnim izjavam finančnega ministra Boneta radikalnim poslancem, se opaža v vladni večini vsiliko kolobanje. Finančni odbor je danes prišel s proučevanjem vladnega predloga. Pričakujejo, da ga bo odklonil. Isti rezultat bi dalo tudi glasovanje v plenumu zbornice. Vlada še ni sporočila svojih namenov. V kuluarjih zbornice se čuje, da bo Sarraut prostovoljno odstopil, da olajša preureditev vlade in njen razvoj proti sredini.

Medtem je prosvetni minister De Monzie že danes podal ostavko.

V poročilu, ki ga je podal na včerajšnjem sestanku radikalnih socialistov finančni minister Georges Bonnet, je o vladnih finančnih načrtih med drugim dejal:

Nisem dolžan, pred vami zagovarjati vladnih finančnih načrtov, toda kot varuh državne blagajne in državnega imetja mislim, da

ne smem čakati, da se državne blagajne izpraznijo, če bi se to vobče imelo zgoditi, ter da vas šele potem obvestim o težki finančni situaciji.

Nato je Bonnet naštel več pomembnih znakov sedanjega mentaliteta širokih francoskih krogov. Dveletni državni boni v višini 3200 milijonov frankov, pelletni in desetletni državni boni se obnavljajo vsak mesec, toda prejšnji teden so bile terjatve lastnikov bonov za 750 milijonov frankov večje od zabave za obnovo bonov. Na drugi strani država ne more izdati poslednje tranše notranjega posojila, ki ga je parlament odobril, ker so široke množice postale nezaupljive. Poslednja tranša posojila bi se mogla uspešno izdati le tedaj, kadar bi se obrestna mera dvignila, tega pa mi seveda ne moremo storiti.

Na koncu je Bonnet dejal, da je položaj zelo resen, ni pa obupen. V vsakem slučaju je pa vladi potrebna podpora parlamenta in prebivalstva, da se obnovi proračunsko ravnotežje in da se država finančno restavrira.

Angleški prestolni govor

Kralj Jurij o aktualnih zadevah zunanje in notranje politike Velike Britanije

London, 17. novembra. AA. Danes sta imeli spodnja in gornja zbornica skupno sejo, na kateri je bil prečitani prestolni govor angleškega kralja. Govor opozarja na uvodu na znatno izboljšanje v trgovini, pa tudi na porast zaposlenosti. Z mnogimi državami so bile sklenjene nove trgovinske pogodbe, ki prinašajo velike koristi za obe stranki. Podobna pogajanja bodo sedaj še z drugimi državami.

Prestolni govor omenja nadalje svetovno gospodarstvo in denarstveno politiko, ki je v mnogih vprašanjih dosegla znatne spoznanje, na drugi strani pa zaradi neprickovanega razvoja mednarodnih denarstvenih in finančnih vprašanj je ni mogla rešiti nekaterih najvažnejših vprašanj. Zato se je moral svetovna gospodarska konferenca 27. julija odgoditi. Z zadovoljstvom je treba naglasiti, da delegacije iz posameznih delov angleškega imperija vendarle sklenile skupno deklaracijo o skupnih pogledih na razna važna gospodarska vprašanja. Svetovna gospodarska konferenca je pooblastila nekatere svoje

odbore, da skličejo konferenco v primeren trenutku k novemu zasedanju.

Glede razorožitvene konference pravi angleški kralj, da je bil načrt razorožitvene konvencije, ki ga je angleška vlada predložila 16. marca, v juliju sprejet kot podlaga splošne razorožitvene konvencije. Nastop Nemčije je sicer izpremenil prvotne načrte, prizadevanja glede splošne razorožitve pa je treba navzlic temu dovesti do pozitivnega zaključka.

O notranjih vprašanjih ugotavlja prestolni govor, da je angleški narod prevzel velike žrtve, samo da pripomore k izboljšanju svojega položaja. Anglija je tako postala sedaj edina velika država na svetu z zadovoljivim ravnotežjem med dohodi in izdatki. Splošno zaupanje se vrača, ker izvaja vlada zdravo politiko in ker je uvedla pametne zaščitne ukrepe za industrijo svoje dežele. Stivilo brezposelnih, ki je še vedno veliko, je bistveno padlo in izboljšanje se kaže tudi v zadnjih mesecih, čeprav so ti meseci navadno vzrok nesprotnih pojavov.

nje politike popolno soglasje vseh odločilnih činiteljev.

Bivši minister Omarčevski se je izrekel za zblizanje Bolgarske in Jugoslavije.

Grška vladna kriza

Atene, 17. novembra. g. V Grčiji imajo delno vladno krizo. Ministrski predsednik Tsaldaris je na javnem zborovanju napovedal, da bo izdal zakon o amnestiji ubojenih venizelistov, ne da bi ga prej predložil parlamentu v odobritev. V znak protesta proti samovoljnemu postopanju ministrskega predsednika ko kmetijski, zrakovni in prosvetni minister ter državni podtajnik v ministrskem predsedništvu odstopili. Tudi vodja rojalistov Metaxas je izjavil, da njegova skupina ne bo več podpirala vlade. Vlada se trudi, da bi se spopravila z opozicijo ter jo pridobila za vrnitev v parlament.

Sporazum o vojnih dolgovih nemogoč

New York, 17. novembra. E. Britanska delegacija pod vodstvom znanega finančnega strokovnjaka Leytha Rossa je danes odpotovala iz Washingtona preko Ocea na London. Pred odhodom se je šef delegacije precej pesimistično izjavil o možnosti sporazuma Anglije in Amerike glede vojnih dolgov.

Adresna debata v Sobranju

Sofija, 17. novembra. AA. V Sobranju traja že nekaj dni razprava o adresi, s katero bo sobranje odgovorilo na prestolno besedo. V razpravo je med drugimi posegel tudi bivši minister dr. Vladimir Molov, ki je med drugim izjavil, da je sedanja politika dobrega sosedstva v skladu s paktom Društva narodov in s četvornim paktom. To je v bistvu edina politika, ki lahko reši vsa za Bolgarsko važna vprašanja.

Petko Stojanov je v imenu vladne demokratske skupine naglašal, da se mora Bolgarska nasloniti samo na svojo lastno moč. Zaupati mora v delavnost in iskrenost svojega naroda. Zahteval je končno poravnava reparacijnega vprašanja in vprašanja vojnih dolgov, zaščito delavskih mezd, zvišanje cen obrtnih izdelkov, izdelkov monopola, pospeševanje zunanje trgovine zaradi ravnovesja državnega proračuna in reformo davčnega sistema.

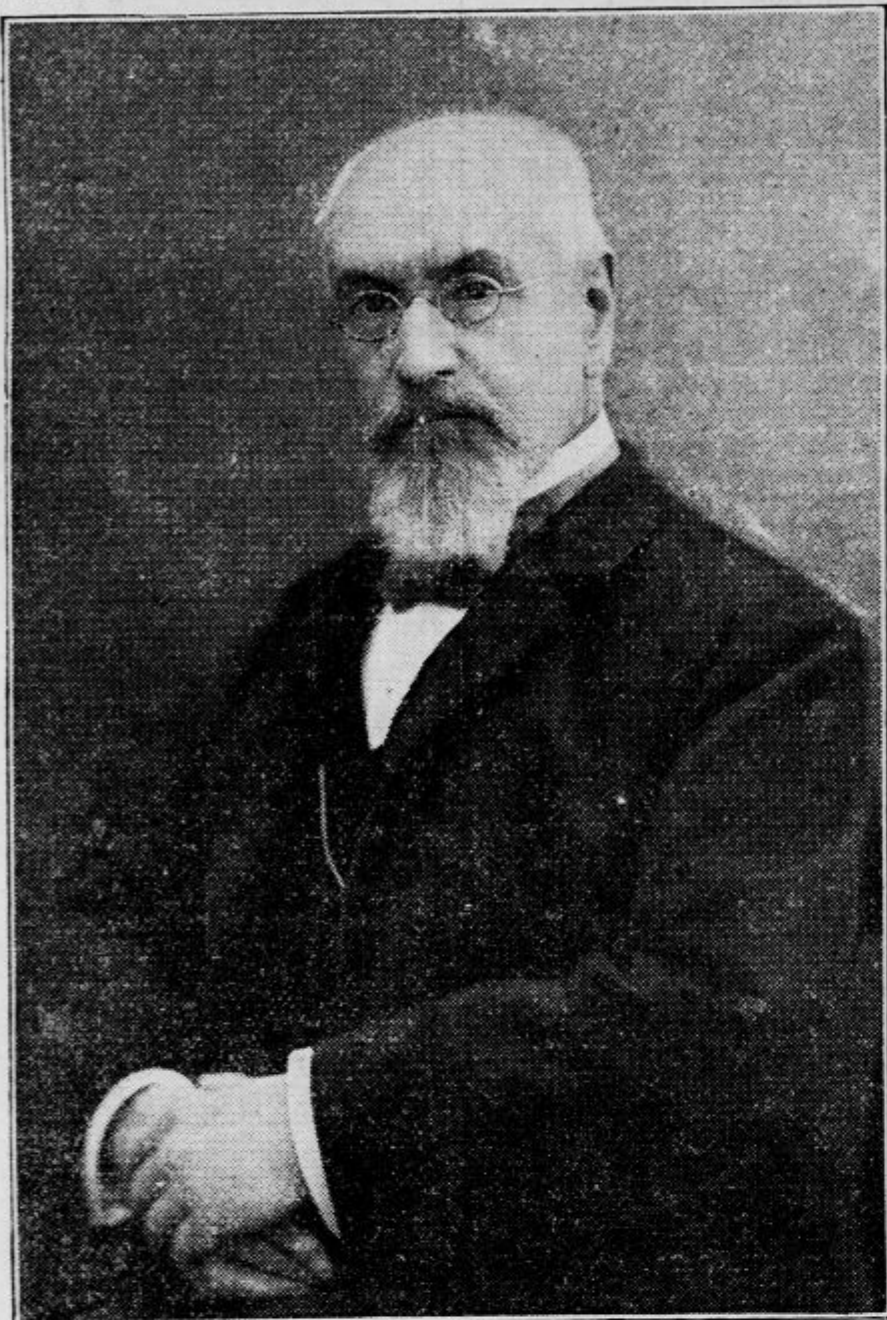
Član opozicije dr. Stojan Danev je zahteval ravnovesje proračuna s strogo štednj in s preureditvijo državne uprave. Je tudi za odločno državno intervencijo v gospodarskem življenju. Glede zunanje politike je naglašal mrljovitost Bolgarske. Nadeja se, da bodo tudi drugi evropski zvezi obveznosti napram Bolgarski. Z zadovoljstvom ugotavlja, da vlada glede zuna-

Naši kraji in ljudje

Peter Grasselli

Ljubljana, 17. novembra. Najstarejši slovenski politik, Sokol, novinar in prvi ljubljanski slovenski župan g. Peter Grasselli je legel k večnemu počitku. Dolgo dobo je preživel, mnogo je delal, postavil si je s svojim javnim delom nebroj trajnih spomenikov, a je vendar njegova smrt zarezala med nami globoko vrzel. Bili smo namreč tako srečni v zavesti, da častiljivi, zaslužni starček budno spremlja vse dogodke. Ta njegova budnost nam je v vseh težavah in dvomih predlo-

rodoljubu in poštvalnemu javnemu delavcu je bila usoda naklonjena, kakor da bi se mu hotela oddolžiti za njegovo neumorno delavnost. Naklonila mu je najčistejšo duševno vedrino, da je bil po svoji duhovitosti znan in čislán tudi preko meja domovine, poleg tega pa tudi neskajeno rodbinsko srečo ter, kar je pri tako plodonosnem življenju najbolj važno, tudi nenačuden optimizem, ki ga je varno vodil preko mnogih ovir in težav do velikih, za ožjo in širšo domovino neprecenljivih uspehov.

vala najboljši vzor narodne zavednosti in delavnosti sedaj pa, ko njega ni več, nam bodo morala ta vzor predstavljati njegova mnogostevilna trajna dela, ki pa jih je toliko, da bomo težko pogrešali središče, kakršno je predstavljajal on sam s svojo častiljivo osebnostjo, da bi vanj upirali svoje oči.

Peter Grasselli se je rodil 28. junija 1841. v Kranju kot sin Andreja Grassellija in Marije rojene Wallandove. Pravne študije je dovršil v Gradcu in se je leta 1865. poročil v Kranju z Marijo roj. Krisperjevo, ki je že nekaj let med pokojnimi. Vse svoje življenjsko delo je Peter Grasselli posvetil razvoju Ljubljane in posebej se njeni osamosvojitvi. Pod šovinističnimi avstrijskimi vladami se je z našimi najzaslužnejšimi politiki, kakor Bleiweisom, Poklukarjem, Luko Svetcem, Murnikom, dr. Kersnikom in drugimi boril za nacionalne pravice. Ljubljane in Slovencev v dobi Taaffejeve vlade je prabilor Ljubljani slovensko zastopstvo in leta 1883. je bil izvoljen za župana Ljubljane, kateri je ostal na čelu kot župan do leta 1895. Tedaj, ko je postal župan, so proslavljali 600-letnico pripadnosti Kranjske bivši Avstriji in cesar, ki se je osebo udeležil proslave, se je moral na lastne oči prepričati, da je Kranjska s prestolnico vred popolnoma slovenska. Ljubljana je poslala svojega prvega slovenskega župana in neustrašnega ter uspešnega narodnega, kulturnega in gospodarskega delavca tudi v dunajski parlament. Več volilnih dob pa je bil tudi deželni poslanec, namestnik deželnega glavarja v kranjskem deželnem zboru in deželni odbornik.

Njegova delavnost ni poznala mej, njegov neumorni duh pa nobenega pokoja. Udeleževal se je v vseh panogah javnega življenja. Bil je med ustanovitelji Ljubljanskega Sokola, matice vsega poznejšega Sokolstva v Sloveniji in Jugoslaviji, ustanovitelj Glasbene Matice, dramatičnega društva in društva tipografov. Nešteto spominov pa ga veže tudi na vse druge kulturne, politične in gospodarske pokrete v Ljubljani tekem dolgih desetletij. Odlično pa se je udeleževal tudi kot novinar, pisatelj in prevajalec. Izdajal in urejal je tednik »Triglav« ter sodeloval pri mnogih listih. V svoji mladosti in moški dobi je pisal in prevedel v družbi z opernim pevcem Nolljem več dram in vesoliger, ki so izšle v »Tališču«. Nastopal pa je tudi kot igralec pri prvih slovenskih predstavah Ljubljanske čitalnice. Iskrenemu

Sedaj, ko je zaprl svoje trudne oči, moramo pač gledati njegovo častiljivo osebnost v trajnih spomenikih njegovega, od najčistejših domovinskih ljubezni prežetega delovanja. Teh spomenikov je toliko, da ne bodo njegovi svetli zgledi nikdar obledeli.

Večna slava Petru Grasselliju, ki se je s svojim delovanjem za večno vpisal v knjigo naše zgodovine!

Tih in spokojen leži zaslužni mož na postelji v sobi svojega stanovanja, v drugem nadstropju na Mestnem trgu št. 25. V zgodnjih popoldanskih urah so jeli prihajati številni njegovi čestitci, da ga pozdravijo zlasti sedaj, ko je zatisnil oči. Njegovi najbližji so mu položili k odevi topke angeljane in zelenja in ga pokrili s cvetjem. V srti je blagumu pokojniku obraz ves miren in plemenit. Blag mir vlada v sobi in v vsej hiši. Z globokim spoštovanjem odhajajo Ljubljanci krog tega slovenskega župana. Le tu pa tam se oglasi in prične pripovedovati bolniška sestra, ki je pokojniku stregla v njegovih zadnjih letih življenja. Pripoveduje o njegovi vdanosti, sklene roke in pove, da se je njegova lepa duša zlahka sorostila iz telesa okrog 1. ponoči in odšla po plačilo v onostranstvo.

Danes dopoldne bodo Petra Grassellija prenesli na mrtvaški odar na magistratu, kjer mu bo lahko vsa Ljubljana dostojanstveno izkazala hvalečnost in zadnje počastje. Za pogreb, ki se bo v četrtek ob 14.30 in bo nedvomno velika žalna manifestacija, bodo danes storjene vse potrebne priprave.

Jakob Bajželj †

Kranj, 17. novembra. Stražišče je nepričakovano izgubilo moža, ki je bil eden najuglednejših v kraju in na vsem Gorenjskem vobče. Nagla smrt je davi ugrabila posestnika in trgovca z

žimo g. Jakoba Bajžlja. Družina Bajžljevia slovi po vsej Sloveniji. Predčianskim so pokopali očeta, ki je bil star 84 let, mati Apolonija živi v častiljivi starosti 83 let, Ivan je znani naš sokolski delavec, bivši načelnik SKJ. Jakob pa je lani v juliju praznoval 50-letnico rojstva v srečnem zakonu s svojo zvesto družico Heleno ter z otroki Jelico, Dragom in Ivanom. Kdo bi bil pričakoval, da se bo življenja pot vrnilu možu tako naglo iztekla. A kakorkoli nas je novica o njegovi tragični smrti prevzela s tugo, imamo vendar zadoščenje v tem, da je Jakob Bajželj s svojim delom storil več, kakor je mož storiti dolžan.

Po nižji gimnaziji v Kranju in po Mahorovi trgovski šoli je prevzel doma trgovino z žimo. Žimarska domača industrija v Stražišču uživa sloves po vsej državi. Mnogo zaslug pri tem si je pridobil upravniki, ki se ji je posvetil z vso dušo. V svojo vojno dobo je nosil vojaško suknjo in se v Admontu seznanil s hotelirsko hčerko, ki jo je poročil in se je v kratkem času naučila našega jezika, da je vzgojila vse tri otroke v narodnem duhu.

Veliko poglavje zase je pokojnikovo društveno delovanje. Bil je ustanovitelj in dolga leta načelnik gasilskega društva, ki si je pod njegovim vodstvom zgradilo lastni dom in lani praznovalo 30-letnico. Ko se je pred 11 leti ustanovilo Sokolsko društvo, je bil seveda Bajželj prvi poleg, vedno dosleden sokolskim idealom kakor nje gov brat. Da si je društvo v tako kratkem času lahko zgradilo svoj dom, je bila za pet nemala njegova zasluga. Izven domačega podjetja pa je njegovo gospodarsko delovanje posegalo tudi v občinsko gospodarstvo. Bil je podžupan, važen činitelj domači ljudski hranilnici in Prodajnem društvu. Njegov prijetni temperament pa se je zlasti uveljavljal v družbi zelene bratovščine, a dobro srce je pokazal naspoti vsakomur, ki je bil v resnici potreben podpore. Zglednemu možu bodi dolga, da ga lani ohranjen časten spomin! Ugledni družini izrekamo odkritosrčno sožalje!

Maribor slavi 15letnico svoje svobode

Ze mesec dni se vrše priprave za dostojno proslavo zgodovinskih dogodkov, ki so pred 15 leti začrtali mejo Jugoslavije na bivšem Štajerskem. Da niso takrat našli odločni možje, general Maister, dr. Rosina, dr. Verstovšek in drugi ustanovili Narodni svet in da se jim niso takrat pridružili navdušeni mladi možje, ki so bili pripravljeni s puško v roki braniti našo severno mejo, bogve, kaj bi se bilo zgodilo z Mariborom in njegovim zaledjem. Brez pretiravanja lahko rečemo, da bi bila tudi štajerske Slovence zadela usoda Primorcev, Notranjcev in Koroscev. Najverjetneje pa je, da bi v tem primeru postala sploh vsa Slovenija (sedaj dravska banovina) plen Italijanov in Avstrijcev. In Slovenci bi v najkrajšem času izginili.

V sedanjih težkih časih, ko tarejo vse svet gospodarske težave, prav radi pozabljamo na preteklost, ker naše misli le preveč obremenjujejo težave sedanjosti. Zato je prav, da osvežimo spomine na one zgodovinske dni, ki so bili odločilni za našo bodočnost in narodni obstanek, ki je mogoče samo v okviru velike Jugoslavije, in da proslavimo možje, ki so bodisi z mečem ali s silo svojega duha pravočasno zavrnili pohlepne sosedje.

Pozivamo torej vse Jugoslovence, da se udeležijo proslave in s tem izrazijo hvalečnost in priznanje vsem onim, ki so kakor že koli sodelovali pri obrambi naše severne pokrajine. Proslava se bo vršila po naslednjem sporodu:

Danes v soboto ob pol 19. baklada po mestu. Zbirališče od Kralja Petra trga po Tržaški cesti. Ob 20. družabni večer v dvorani Union. Vstop prost.

Jutri v nedeljo ob 9.30 se zberemo vsa društva na Glavnem trgu z godbami na čelu, nato bo sv. maša za padle borce, po maši govori in nato razhod. V primeru slabega vremena odpade danes povorka, jutri pa sv. maša na Glavnem trgu ter se bo svečano opravilo vršilo ob 10. v stolni cerkvi.

Zveza Maistrovih borcev.

Pri želodčnih težkočah, izgubljenem teku, zagananju, napetosti, zgasji, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagljenju k bluvanju učinite 1—2 časi naravné »Franz Josefov« vode temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnične izkušnje, da jemljejo »Franz Josefov« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vsaki lekarni, drogeriji in vseh specializiranih trgovinah.

Iz življenja beograjskih Slovencev

Beograd, 15. novembra. Naša zimska prosvetno-zabavna sezona se prav lepo razvija. Prireditve se vrsti za prireditvijo in z zadovoljstvom ugotavljamo, da vse prireditve privabljajo pravega števila našega občinstva. Novčanov »Herman Celjski«, ki ga je postavilo na oder prosvetno društvo »Edinost«, je do zadnjega prostora napolnil dvorano Češkoslovaškega doma. Teden dni pozneje se je burka »Svetnik«, ki jo je uprizoril »Cankar« v Ruskem domu, dajala tudi pred polno dvorano. Pravimo, da je to zelo zadovoljiv in razveseljujoč pojav, in se tudi bolj, ko vidimo med posetniki teh predstav mnogo lica, ki so se doslej pač izogibala našim prireditvam pa jih je sedaj zdravo tekmovalje med našimi prosvetnimi društvi privabilo v njihov krog, ki se vse bolj širi. Tako je pač bilo, da se je tudi v soboto zvečer zopet napolnila dvorana Češkoslovaškega doma, ko je »Edinost« uprizorila v njem R. Walfriedovo trojezansko burko »Maksel« v prevodu I. Cesarja.

Burka je s svojimi presmešnimi zapleti silno zabavna in smeja ni bilo ne konca ne kraja. Ni čudno, da so jo na Dunaju igrali nad tristo krat po vrsti. Stvar je vse-kako v prevodu kolikortoliko izgubila, kar se tupačam čuti, toda v splošnem je dobro preudomačena in dosega svoj smoter: vesel, zabaven gledališki večer. Igralci, ki so nastopili takorekoč brez režiserja, ker je le-ta obolel in leži v bolnici, so prav hvale vredno zadostili svojim nalogom. Sem-tjer se je pač videlo in slišalo, da je nedostajala režiserjeva pila, ki naj bi bila iz gladila nekatere hrapavosti, tupačam je nekoliko zastajal drugače se gladko in hitro, kakor zahteva stvar sama, se razvijajoči potek prizorov, toda v splošnem je bila predstava dobra in občinstvo je izkazovalo igralcem svoje priznanje z obilnim odobravanjem.

Kar se tiče posameznih vlog, naj navedemo, da je g. Ivan Turk prav primerno podajal strogega, pa vendar naposled ta-

Nekaj povsem novega — po učinku in vonju!

Milo Elida 7 cvetic! Veda pravi o njem: je voljno, neguje kožo in ima dosti maščobe. Žene, ki precej zahtevajo, pravijo: čudovito milo, vonj, kakršnega ti srce poželi... času primer-no tudi zato, ker je poceni.

ELIDA

MILO

ko popustljivega očeta in župana, ki pa je včasih le malo preveč potreboval šepetalca. Njegova hči Katrica je našla v gdi. Ruši Fortičevi najboljšo uprizoriteljico. Bilo je je samo živo srečbo. Oba njena ženina, nerodnega nedolžnega Naceta in »tiča«, lovca Lojza sta izborna pogodila brata Savinška, Stanko in Lojze. Prav dober parček sta bila kuharica Mina ge. Razbornikove, kateri je imenitno tekel jeziček, in v neznanški zadregi se nahajajoči »moric« ubogega »Maksla«, g. Slavko Lamprecht. Drugo kuharico, nepopustljivo se za svojo pravico borečo Maricko je prav dobro podala ga. Anica Šolinčeva, prav tako pa g. Stanko Šolinc bebastega pastirja Jozla. Očesi postavbe pa sta vsak po svoje, primerno svojemu činu postavila na oder gg. Razbornik in Logonder. Če se omenimo, da je naposled tudi Razbornikov »Lumpi« imenitno poprosil odpustanja za »Makslo-ve« »lumparije«, mora biti jasno, da je bil uspeh burke popoln.

»Edinost« pripravlja še celo vrsto predstav in ima na svojem programu med drugim tudi »Rokovnjače«, ki bodo gotovo največja privlačnost za naše občinstvo. Zaradi nekkih neprijetnih in nepotrebnih vnanjih vplivov pa je v društvu v zadnjem času nastal položaj, ki se bo brez dvoma razčistil na občem zboru, čigar sklicanje je postalo potrebno, ker je sedanjí odbor v celoti podal ostavko. Občni zbor bo v nedeljo 19. t. m. ob 16.

Socialne skrbi zaradi krčenja obrata v jeklarni v Ravneh

Guštanj, 17. novembra

Časopisje je pred dnevi prineslo vest, da je bila pred kratkim sklenjena kompenzacijska pogodba, po kateri dobavi naš državni rudnik Ljubija 220.000 ton železne rude madžarski državi železarni v Diosgyoru, za kar bi nam Madžarska kot protivrednost dobavila razne gotove izdelke. V sedanjí splošni gospodarski depresiji so kompenzacijske kupčije gotovo izdatno sredstvo za oživljenje trgovine in industrije, vendar pa je pri sklepanju takih kupčij paziti na to, da se z zamenjavo raznega blaga ne škoduje domačin.

Zgoraj navedeni primer vzbuja bojazen, da bo zaradi te kompenzacijske kupčije zelo trpela naša železarska industrija, zlasti v dravski banovini, kjer je razmeroma zelo razvita. Gotovo bo Madžarska izkušala dobaviti v največji meri material, ki bi ga lahko dobavile domače železarne in je kladne. Posledica tega bi bila nadaljnje skrčenje že itak omejenega obratovanja naše železarske industrije, kar mora imeti za nadaljnjo posledico zastoj dela v raznih premovalniških, redukcijsko delavstva in zmanjšanje davčne moči.

Na odločilnih mestih naj odrede, da se dovoli Madžarski v svrhu kompenzacije uvoz le takih predmetov, ki jih naša industrija ne izdeluje ali pa ne v zadostni količini.

Pri tej priliki bodi opozorjeno na naš kraj Guštanj, ki je trg z nekaj nad 1300 prebivalci. V jeklarni na Ravneh se obratuje sedaj po 4 dni tedensko. Da pri tako slabi zaposlitvi ne trpi samo delavstvo, temveč vse trg in bližnja okolica, je umevno. Upi za bodočnost so pa še slabši. Jeklarna nima naročil niti za teden dni na-

prej in bo morala svoj obrat sploh za čele časa ustaviti, če v zadnjem trenutku ne dobi večjih naročil. Svoječasno je dobavljala jeklarna velike množine raznega materiala državnim železnicam (letno po 150 do 200 vagonov), zadnje leto so pa te dobave padle na 20 do 30 vagonov. Potrebe železnice se od leta do leta stopnjujejo, zlasti ker ni več dobav na reki in renezaciji, naročila pa kljub temu padajo. V varovani delavcu pred brezposelnostjo in v interesu gospodarskega napredka vsega kraja ie, da se pomaga naši industriji.

Zvočni kino Dvor

Telefon 27-30

Premiera vefilma po znanem romanu A. D'Ennery

DVE SIROTI

Film lepote in razkošja. Film, ki si ga mora ogledati vsak.

Režija: Maurice TOURNEUR

v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9.1/2 zvečer

Predstave danes ob 4., 7. in 9.1/2

Cene Din 2.-, 4.-, 6.- in 8.- Din

Huda povodenj v Črni gori

Cetinje, 17. novembra

Povodenj, ki bi zajela vse dele Črne gore, je nekaj nenavadnega. Pomladi, ko so pritoki Tare in Lima zaradi raztopljenega snega sprmenijo v silne hudournike, se večkrat zgodi, da reki Lim in Tara prestopita svoje jako visoke bregove ter se voda razlije po širši okolici. Redkeje so od Lima in Tara povzročene povodnje v jeseni, a tudi najstarejše prebivalstvo ne pomni, da bi se s poplavlami Lima in Tara združile tudi poplave Skadarskega jezera.

Po dolgotrajnem deževju pa je sedaj nastala velika škoda po vsej Črni gori. V dveh, treh dneh je Skadarsko jezero tako narastlo, da so se velikanske množine vode razlile preko mesteca Rieke Crnojčevica, ki se razprostira pod glavno avtomobilsko cesto, vodečo iz Cetinja v Podgorico, in da so poplavile tudi vse okoliške vasi.

Zalostna je bilanca nenavadne in velike poplave Skadarskega jezera: zalilo je preko 380 domačij in je tako okrog 2000 oseb brez strehe. Hiše v bližini jezerske obale se komaj vidijo iz vode. Največja škoda in nesreča je zadela staro mestce Zabljak, nekdanjo prestolnico Ivana-bega. Zabljak je sredi velikega jezera in mnoge njegove hiše moliyo samo svoje strehe iz vode. V doljezetski občini je povodenj oškodovala 12 naselbin, ki štejejo preko tisoč domačij in okrog 5000 prebivalcev. To občino je delno zalilo vodovje iz Skadarskega jezera, delno pa reka Morača. Zabljak med posameznimi naselbinami je mogoče samo s pomočjo čolnov. Ker deževje še ni prenehalo, lahko zadenejo ves južni del Črne gore še nove nesreče.

Zvočni kino Ideal

Mady Christians in Paul Hartmann v vefilmu

PAST

Napete scene iz industrijske spijonaže. Kontrašpijonaža. Ljubzen zmaga nad denarjem.

Predstave danes ob 4., 7. in 9

v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9.1/2 zvečer

JARMILA NOVOTNA

Noč velike ljubezni

NARAVNI POSNETKI CARIGRADA. BOŽANSKO PETJE NOVOTNE Godba: ROBERT STOLZ Režija: GEZA BOLVARY GUSTAV FRÖHLICH

To je film razkošja in bogastva kakršnega Ljubljana še ni videla. Predstave vsak dan ob 4., 7.1/2 in 9.1/2 uri zvečer. V nedeljo ob 3., 5., 7. in 9.1/2 uri zvečer.

Telefon 21-24. ELITNI KINO MATICA Telefon 21-24.

OD PEKLENSKIH MUK DO ZDRAVJA POTOM T O G A L TABLET

Togal tablete so sredstvo, v mnogih slučajih preizkušeno proti: revmatizmu, ishiasi, protinu, hripi, živčnim bolečinam, glavobolu in boleznim prehlada.

Togal deluje dobro in je neškodljiv za želodec in ostale organe v predpisanih dozah. Togal pomaga. Poskusite tudi Vi Togal tablete! Poskus bo tudi Vas uveril.

Togal pomaga izločevati sečno kislino.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Odobr. S. br. 17661 od 3. decembra 1933.

Domače vesti

* Z beogradske univerze. Za profesorja na beogradski univerzi sta imenovana dr. Boža Marković in dr. Adam Lazarevič, oba na pravni fakulteti.

* Strokovni izpiti v Beogradu. V ministrstvu za gozdove in rudnike se vrše te dni državni strokovni izpiti za uradnike s fakultetno kvalifikacijo. Za predsednika izpitne komisije je imenovan Jovan Gačić. Šef odseka, za člane komisije pa dr. Žarko Miletić, Sava Vučetić, inž. Miloslav Bošković, vsi šefi odseka, in Bora Nikolić gozdarski svetnik v ministrstvu.

* Izpremembe v državni službi. Kakor objavljajo »Službene Novice«, je primarji državne bolnišnice v Ljubljani dr. Josip Hebel napredoval v 4. položajno skupino. Za pomožne davkarje pa so imenovani Maks Bajuk v Šmarju pri Jelšah, Henric Bartelj v Dolnji Lendavi in Teodor Voderjajk v Ptuj.

MARLENE DIETRICH

* Premestitve v železniški službi. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog prometnega ministra premešeni pri direkciji državnih železnic v Ljubljani: za višjega kontrolorja gradbenega oddelka Josip Tršar, višji kontrolor signalne sekcije v Ljubljani, za višjega pristava signalne sekcije v Ljubljani inž. Boris Karis, višji pristav gradbenega oddelka, za kontrolorja prometno-trgovinskega oddelka Matija Campari, kontrolor strojnega oddelka, za kontrolorja strojnega oddelka Milan Delšager, kontrolor prometno-trgovinskega oddelka, za kontrolorja postaje Dravograd-Meža Francšek Sedel, doslej v Velenju, za kontrolorja postaje Bled-Jezero Alojzij Ovar, doslej v Ljubljani gl. kol., za kontrolorja postaje Škofja Loka Adalbert Krulje, doslej v Trebnjem na Dolenjskem, za kontrolorja postaje Lutomer Alojzij Korošec, doslej na Zidanem mostu, za kontrolorja postaje Tezno Josip Florjancič, doslej v Sl. Lovrencu na Pohorju, za kontrolorja postaje Velenje Rudolf Jeretin doslej v Mariboru gl. kol. Za prevoznega nadzornika s sedežem na postaji Ljubljana gl. kol. je postavljen g. Rudolf Likar, višji nadzornik 6. skupine prometno-trgovinskega oddelka direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Kožuhovino

v veliki izbiri dobite pri tvrdki

BIZJAK FILIP

KONGRESNI TRG 8. 296

* Službo agrarnega uradnika pri kmetijski ogledni in kontrolni stanici je razpisalo kmetijsko ministrstvo. Prošnje se sprejemajo do 15. decembra.

* Sreska organizacija JNS v Gornjem gradu sklicuje za nedeljo 19. t. m. v Ljubnem ob Savinji v Podpečanovo gostilno sresko skupščino. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev, sreskega poslanca in banovinskega tajnika, volitev novega odbora, revizorjev in slučajnosti. Sreske skupščine se imajo udeležiti vsi funkcionarji in odborniki sreske organizacije, dalje vsi predsedniki, podpredsedniki, tajniki in izvoljeni delegati občinskih organizacij.

* Sreska organizacija JNS v Slovenjgradu sklicuje za nedeljo 19. t. m. sejo sreske organizacije ob 10. v gostilni Stopar-Jezovnik v Velenju. Seje se imajo udeležiti vsi odborniki sreske organizacije, vabljeni pa so tudi vsi predsedniki in ostali funkcionarji občinskih organizacij itd. Na dnevnem redu so važna organizacijska vprašanja. Seje se udeležijo tudi poslanci banovinskega tajništva JNS.

* Poziv na KDE. Iz Podgorja pri Kamniku smo prejeli: Skoro bosta potekli dve leti, odkar smo bili tako srečni, da smo naposled tudi pri nas dobili električno razsvetljavo. Marsikdo je takrat poslal svoje leščerbe med staro šaro v prepričanju, da mi nikdar več ne bomo okuževali zraka v prijetni kmetički izbi. Vendar pa smo se dobro zavedali, da so pri vsaki novi napravi splošne manjše motnje neizbežne. Te motnje so se v resnici pojavljale od vsega početka do danes. Naši upi, da bodo motnje vedno manjše, so padli v vodo, kajti te motnje se nasprotno pojavljajo v vedno večji meri. Dolgo smo molče trpeli. Ne bomo navajali vseh primerov, naj podamo za primer samo zadnja dva primera: V nedeljo 12. in ponedeljek 13. t. m. v nedeljo 12. t. m. je bil tok prekinjen zvečer ob 20. in nato vklopljen šele okrog 21.30. V ponedeljek 13. t. m. je bil tok spet ob 18. prekinjen in potem trikrat po nekaj sekund vklopljen in šele ob 20.15 smo spet dobili normalno razsvetljavo, vendar pa je bil v teku noči tok iznova prekinjen in nato vklopljen šele naslednjega jutra v torek točno ob 6.30. Razumemo, da brez motenj ne gre, vendar pa se prepogosto ponavljajo. Poleg tega, da odplačujemo v to svrhu ob občine najeto posojilo, smo primorani zdaj kupovati še petrolej. Zato moramo proti takemu manevriranju z električnim tokom protestirati! Vodstvo KDE prosimo, da napravi red, saj ne zahtevamo drugega kakor koristi od tega, kar smo si s trudom ustvarili.

* Železniška čakalnica v Žalni na Dolenjskem je v žalostnem stanju. O tem so se imeli potniki priliko že večkrat prepričati. V čakalnici je namreč segnilo spodnje tra-

movje, zato so se stene sesedle in pri stroju odstopile. Prožni mojster je dobil od neke stranke zagotovilo, da mu brezplačno dobavi potrebno tramovje, vendar železniška uprava glede popravila poslopa še ni ničesar ukrenila. Ostalo je vse pri starem in stoji baraka naravnost v zasmeh potnikov. Merodajni faktorji naj se končno vendar zagnejo, da se sramota odpravi, ker je potreben popravila tudi službeni prostor, ki je enako pod kritiko.

* Najmlajša žena v Jugoslaviji. V Beranah se je te dni vršila redka poroka. Ženin Bogdan Dianič, absolvent trgovske akademije, se je poročil s trinajstletno Kosaro Sajčičevo, ki nima več staršev ter jo je vzgojil njen stric Dianič, ki se je upiral*možnosti. Sodišče v Beranah pa je na podlagi izjave dveh zdravnikov, da je deklica zrelo za možitev, dovolilo sklenitev zakona.

* Nesreča dompterja Vojnoviča. Naš šiškiški rojak Mirko Vojnovič, ki je napravil prav znatno kariero kot krotilec levov v cirkusu Kludsky, se je 16. t. m. z bratom Kludskym peljal v avtu iz U. Hradišta na Dunaj, da bi oskrbel hlev za prezimljenje vsega zverinjaka. Za avstrijsko mejo, v občini Bernhardtshaus, je avto zdrsnil z ceste, zadel ob brzozavni drog in se razbil. Sofer, oba brata Rudolf in Karel Kludsky so poškodovani po glavi, njun tajnik Vojnovič pa je dobil hude poškodbe tudi po životu. Vse poškodovance so jedrno prepeleli v bolnišnico na Dunaj.

* Samomor Ljubljancina v Murski Soboti. Pred dnevi je prišel iz Ljubljane v Mursko Sobotno na obisk železniški spretnik Zagar Anton. Namenil se je k neki ženski s katero je kot ločen mož dal časa živeti skupaj v Ljubljani. Pred kratkim pa je odšla od njega v Mursko Sobotno, kjer je doma. Ko je Zagar prišel na njen dom, se mu je skrila, kar ga je tako pretlo, da se je napotil v bližnjo gostilno, kjer je naročil četrtinko vina. Preden pa je vino izpil, si je nasul v kozarec nekega praška, kar je gostilničar opazil. Že v naslednjem trenutku je planil izza mize in zdrvel na cesto, kjer je začel kričati. Gostilničar, ki je slutil nesrečo, je tekel za njim in ga s pomočjo drugih pasantov vjel in ukrotil, ker se je Zagar obnašal, kakor bi zblaznel. Z največjo muko so ga priveli pred bolnišnico, a tam jim je zbežal. Ko so ga spet prišli in ga priveli pred zdravnik, ni hotel dati nikakega pojasnila. Šele pozneje je svoje dejanje priznal. Zdravnik mu je takoj izpral želodec in mu dal injekcije, a ves trud je bil zaman. Arzenik, ki ga je Zagar z vinom zaužil, je opravil svoje delo. Privezan na postelji je nesrečni Zagar v velikih mukah podlegel zastrupljenju. Pokojnik, ki se je pred šestimi meseci ločil od svoje žene, zapuščal štiri nepreskrbljene otroke. Njegovo truplo so prepeljali v Ljubljano.

* Huda posledica povodnji na zagrebški periferiji. Po dolgotrajnem deževju je doletela huda nesreča prebivalce naselbine v Gornji Kustošiji v tako imenovanem »Frgin jarku«. Od hriba za hišami se je odtrgala velikanska masa zemlje ter se s toliko silo pomaknila, sredi noči do najbližjih hiš, da je eni hiši popolnoma razdejala stene, druge pa znatno poškodovale. V naselbini prebivajo večina delavci in mali obrtniki, ki so si s svojimi skromnimi prihranki zgradili domove. Pet hiš so morali takoj evakuirati, nevarnosti pa pretijo vse naselbini, ker se lahko s hriba vsak čas sprožijo velike lavine.

* Požar v Veliki Kikindi. V tovarni čevljev »Globus« v Veliki Kikindi je na vse zgodaj zjutraj nastal požar, ki je uničil razne stroje, velike zaloge materiala, okrog 500 parov čevljev in večji del poslopja. Pri gašenju se je del zida zrušil na gasilce ter tri od njih nevarno poškodoval. Škoda znaša preko pol milijona dinarjev.

* Zverinski napad. Ko se je vračal 12. t. m. ponoči 27letni posestniški sin Kores Franc iz Kočice, občina Zetale, domov, sta ga na cesti napadla brez povoda posestnikov sin Butolen Jožef in viničarjev sin Topolovec Leopold, oba iz Kočice. Prvi je udaril Koresa s polenom po glavi, Topolovec pa mu je zasadil nož pod plečo. Koresa so hudo ranjenega prepeleli domov. Ker se mu stanje ni hotelo izboljšati, so ga morali prepeleliti v ptuško bolnišnico.

* Vlom. V eni zadnjih noči je neznan storilec vlomil v stanovanje viničarke Klajdarčeve Jožefe v Paradižu v Haložah, ki je bila Klajdarčeva baš zdoma. Vlomilec ji je odnesel iz nezaklenjenega kovčega v spalni sobi vse prihranke v znesku 940 Din. Orožniki vlomilca zasledujejo.

* Splošno je znano, da so razna nevarna obolenja pljuč posledice zamernih prehladov. Prve posledice prehlada so ponavadi hripavost, kašelj in razni katarji. Teh obolenj pa ne smemo zanemariti, marveč takoj začeti z zdravljenjem, kar lahko tudi najmanjše zamernost povzroči nevarne posledice. Sredstvo, ki kašelj olajša ter odpravi hripavost, se dobi dandanes v vseh lekarnah pod imenom Kresival »Bayer«.

* Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

Velosa

Osvežili se boste, ako uporabljate za kopeli VELOSA tableto iz smrekovih iglic.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Cena tableti Din 3.50.

* Morda se ne ve, da ima tudi za zimsko sezijo največjo izbiro in najnižje cene trdka A. & E. Skaberne, Ljubljana.

* Pergamentne senčnike najnovejših modelov v veliki izbiri nudi veletrgovina s papirjem M. TIČAR, Ljubljana, Selenburgova 1. in Sv. Petra cesta 26.

Iz Ljubljane

* Ljubljanskega Sokola je zadela težka nesreča. Preminil je najstarejši njegov član in odbornik, soustanovitelj »Južnega Sokola« in dolgoletni poslovođač namestnik staroste Ljubljanskega Sokola brat Peter Grasselli. Odličnega Sokola in vnetega sobornika za svetost sokolskih idealov in do poslednjega navdušenega brata sprememo na njegovi zadnji poti korporativno v svočem kroju s praporom. Zanimivo je, da je bil izpred hiše na Mestnem trgu jutri ob pol 15. Zbirališče ob 14. pred Narodnim domom. Bratje in sestre, veže naš častna dolžnost, da se odzovemo vsi. — Upravni odbor.

Pri migreni, živčnih bolečinah, revmi, in menstrualnih težavah naglo učinkuje ALGOCRA-TINE. Izdeluje E. Lancosme — Pariz. Og. reg. pod br. 19856 od 30/X. 1933.

* ZKD javlja da danes odpade predstava filma »Sv. gorac« v Elitnem kinu Matici zaradi nepredvidenih zaprek. Predstava bo jutri ob 11. in v ponedeljek ob pol 15. Film je že prvi dan privabil šteje to občudovalcev planin in zimskega sporta. Tako družni sportnih posetkov Ljubljana še ni videla.

* Noč ljubezni. Vse, ki smo jih do sedaj slišali peti, so peli sijajno a tako kakor poje Jarmila Novotna, še Ljubljana ni slišala. To je splošno mnenje vseh, ki se na petje razumejo. V tem filmu ni samo petje, je tudi igra dovršena. Naravni posnetki Carigrada očarajo vsakogar. Izvrstni so posnetki, enako lepi pa so tudi orientalski napetki, ki jih slišimo v tem filmu. Pogledajte in čujte!

Glavo pokonci!

Današnja kritična doba ustvarja izredne težkoče, ki jih bomo obvladali le tedaj, ako opravljamo posle z močjo, mirmimi živci in onim optimizmom, ki nam ga daje zdravje. Dati moramo torej telesu neki višek moči, ki nas uspešno, da obvladamo vse zapreke. Ta vrhunec moči je Ovomaltine.

OVOMALTINE

osvežuje, oživlja, in jači ter tako poveča delovno moč posameznika.

DOBIVA SE POVSOD.

* Oficirji ljubljanske garnizije priredijo 18. t. m. družabni večer v prostorih Oficirskega doma. Rezervni oficirji se prošjo, da smatrazo to kot povabilo. Obleda po volji.

* Slovenski vokalni kvintet Gg. Štibernik Tine, Jug Milan, Petrovič Roman, Petrovič Tone in Šulc Dragotin so se že pred leti zbrali v samostojno zborovsko skupino in začeli nastopati ob raznih prilikah bodisi kot odlični sodelavci ali pa kot prireditelji samostojnih koncertov. Vsa naša javnost jih pozna pod imenom Slovenski vokalni kvintet. Samostojni koncertni večer priredijo ponovno v ponedeljek 20. t. m. s popolnoma novim, izredno zanimivim sporedom. Kvintet ima tri nastope in zapoje med drugimi tudi tri Galusove zборе, vmes pa nastopita kvintetovalista gg. Jug Milan in Petrovič Tone z raznimi samospevi. Najbolj opozarjamo na izvajanje treh Gallusovih zborov. Z velikim veseljem opazujemo, da se je Gallus v poslednjih letih kar udomačil na sporedih vseh naših boljših koncertov. To je izredno razveseljevalo, saj so njegove skladbe v resnici prvostopne umetnine. Ker poznamo v prvi vrsti Gallusove mešane zборе, bo tembolj zanimivo slišati v ponedeljek tri njegove moške zборе v tako odlični interpretaciji, kakor je lastna Slovenskemu vokalnemu kvintetu. Ponovno opozarjamo, da bo koncert 20. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani, vstopnice se pa že bodo v knjigarni Glasbene Matice.

* Krajevni odbor RK na Ježici uprizaro v nedeljo 19. t. m. ob 15. v cerkveni dvorani igro »Mrak«. Kjer je čisti dobiček namenjen za poplavljenice, pričakuje odbor polnoštevilne udeležbe občinstva.

IZVRSTNO PEČENO PERUTNINO.

štajerske račke, kapune, piške danes in vsako soboto pri V. A. JANEŠ na Aleksandrovi cesti. Vsak dan zaklana, pitana perutnina in druge delikatese. Telefon 34-55.

„Orlov“

Priznana odlična ščetkica za zobe. Dobiva se povsod.

LOVCI, POZOR!

Tretje predavanje SLD Ljubljana: »Lovski načini; zatiranje roparice, predavatelj g. Hanzlowsky

dne 20. nov. ob 20. uri PRI SLAMIČU 12047

Povsod isto mišljenje: pomagaj zares!

Prhljaj izgine! Lasje prenehajo izpadati! Lasje spet rastejo!

Trilysin

BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASE

* Vabilo k odborovi seji krajevne organizacije JNS za kolesijski okraj, ki bo v ponedeljek 20. t. m. pri Breskvarju z navadnim dnevnim redom.

* Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Zaradi koncerta Slovenskega vokalnega kvinteta je ponedeljska vaja mešanega zbora prestavljena na torek zvečer.

* Vajenski dom. Jutri ob pol 10. se bo vršilo pod okriljem ZKD predavanje g. prof. Dolžana o temi: Kako je nastal svet. Predavanje bo zelo zanimivo.

* Društvo Zora bo imelo drevi ob 20. v veliki dvorani restavracije »Frankopanskega dvorca« svoje prvo predavanje s skiptičnimi slikami iz Julijske Krajine. Vstopnine ne bo. Predaval bo g. Mrmolja Zdenko.

* Lutkarski odsek Československe Obce priredi jutri v nedeljo ob 16. v Narodnem domu predstavo lutkovnega gledališča. Na sporedu večno lepa, krasno dekorirana igra »Robinson Crusoe«. Gostje dobrodošli!

* Društvo »Tabor« pevski zbor. Drevi ob 20. redna epvska vaja. Zaradi važnega razgovora in bližnjega javnega nastopa je navzočnost pevk in pevcev nujno potrebna. Pridite vsi in točno!

* Preporodovci! Jutri ob pol 10. bo redni članski sestanek. Udeležba strogo obvezna. Vabilo se tudi člani SOP.

* Narodno gledališče snubi občinstvo. Včeraj je »Jutro« v svojem kulturnem pregledu prineslo razgovor našega dramskega referenta z višjim režiserjem prof. O. Šestom o novem delovnem načrtu naše drame. V tekstu razgovora pa je ostala tiskovna pomota, kakršne se tiskarskemu škratu primerijo samo ob njegovih najbolj duhovitih in najbolj zlobnih urah: »V teh razmerah ni nobenega drugega izhoda« tako se glasi v članku, »kakor da gledališče v prav intenzivni meri skubi občinstvo.« Dobro misleč čitatelj, ki mu tudi slovenska slovnica ni tuja, je moral že iz konteksta razbrati, da gledališče — po tej izjavi in v današnjih razmerah nima drugega izhoda, kakor da snubi občinstvo. (Oblika skubi je ne samo stvarno nemogoča na tem mestu, temveč je tudi gramatično pogošena — kakor ljudje radi pozabljajo, se ta glagol glasi: skubsti, skubem, skube.)

Popraviti pa moramo tudi pasus, ki govori o kolaboraciji opere in drame ter o razbremenitvi opernega oboja. Težnja tega sodelovanja je, da se operni zbor odtegne opernim vlogam in da se s sodelovanjem članov drame dvigne umetniški nivo.

* Nočno ali dnevno delo pekov. Kakor po drugih mestih v državi se tudi v Ljubljani ne morejo zediniti pekovski mojstri v rešitvi vprašanja glede nočnega ali dnevnega dela. Pekovska zadruga je sklicala že več sestankov, na katerih so bili podani razni predlogi, ki streme za tem, da se to pereče vprašanje vendarle uredi v zadovoljstvo pomočnikov, kakor tudi mojstrov samih.

* Pretakanje mleka po ulicah. Pretakanje mleka po ulicah je iz higienskih ozirov najstrožje prepovedano. Vkljub visokim kaznim še vedno nekatere mlekarice pretakajo po cestah mleko iz ene posode v drugo. Mestno tržno nadzorstvo bo v bodoče vsakogar, ki ga zaloti pri pretakanju mleka, kaznovalo z najvišjo kaznijo, v opetovanem primeru pa se mu bo prepovedal uvoz mleka v Ljubljano.

NOVA DAMSKA KAPELA

prvovrstna s petjem, nastopa vsak večer v

KAVARNI „CENTRAL“

12075

* Spriči slabe vinske letine, so naši gostilničarji letos prav skrbeli, kako bodo mogli zadovoljiti svoje goste, ki so bili nekaj zadnjih let glede kakovosti vinske kapljice prav razvajeni. Gostje pa ne bodo priklajšani, kakor vse kaže samo pri kakovosti, marveč bodo morali vino tudi dražje plačevati. Že sedaj so dvignili številni gostilničarji cene vinom, a ne samo letošnjim, marveč tudi lanskim. Na proteste odgovarjajo s prav tehtnimi dokazi. Sove-darski morskod se tudi pretirava. Zaradi povišanja cen bo konzum vina najbrže padel samo neznatno, kajti tudi »šimf« se najbolj ogorčeno in najbolj temperamentno spet pri vinu. Ali se bodo Ljubljanci dali ugnati ali ne, bomo videli vsekakor že do Silvestra.

* Tramvajska dela napredujejo. Zlaj ko je tramvajski promet na Zaloški cesti iz smeri Masarykove ceste preko trikota ob Šarabonovi hiši urejen, so včeraj zastavili delavci lopate in krampe na Poljanjski cesti. Prišli so razkopavati za novi tir pred mestno hišo. Koplejo v smeri proti Krekovemu trgu. Ko bodo končana dela za zunanjo progo, bodo nadaljevali dela za notranjo progo, kakor bodo prenesli dela v smeri proti Ambroževemu trgu. Pri tramvajskih delih je zaposlenih okrog 100 delavcev in je upati, da bo tudi ta del proge popolnoma preurejen vsaj do konca januarja. Sledila bodo še dela na Šentpetrskem mostu, nakar bo krožna proga razena na malem predelu pred Škofijo že povsem gotova.

* Ljubljanci navzile deževnemu vremenu ni narasla, marveč celo pada, zato so že predvčerajšnjim zatvornice na Prulah zaprli. Struga v mestu je zdaj spet deloma suha in stoji voda le v razkopanih grapah. V strugi Ljubljanice je opazati zdaj ponovno kakor že večkrat poprej rečne ljudi, ki brskajo med kamenjem za železnimi predmeti, ki jih nabirajo v vreče, da jih potem prodajo. Paž znamenje križe kakor vse kaže se letos dela pod mostovi, ki so zdaj že dobro zavarovani, ne bodo nadaljevala in bodo motorji tam šele na pomlad zapeli svojo pesem.

Darujte za nesrečne poplavljenice

Radio kotichek

Ljubljana, 18. novembra

Danes bomo za obed poslušali v radiu godbo iz zvočnih filmov in baletno glasbo, ob 18. na balalačke. Ob 19. bo nadaljeval vseučiliški profesor dr. Veber svoje zanimivo filozofsko razglabljanje o dobrem in zlu. Ob 19.30 nam začne dr. Jug pripovedovati, kaj je bilo ta teden zanimivega v zunanji politiki, ob 20. nastopi Dolinškov šramel-kvartet, ob 20.30 nam pa spet zapoje »Fantje na vasi« slovenske narodne

Naš radio napovedovalec inž. Pengov.

pesmi. Nastop teh fantov je v radiu prava atrakcija, saj je res prijetno poslušati lepo fantovsko petje ob pustem, deževnem večeru.

Ob 21. priredi radioorkester instrumentalni koncert, in sicer prijetno valčkovo uto. Zaigra nam Fučičove, Linkejeve, Waldteuflove in Leharjeve skladbe. Večer zaključijo radiojazz s plesno glasbo.

Krznarstvo KENK

Ljubljana, Zidovska ulica 3

VELIKA IZBERA VSAKOVRSNEGA KRZNA PO NAJNIZJIH CENAH.

* Prihodnja plesna vaja SO Preporoda bo drevi v dvorani Trgovskega doma. Vodi g. Jenko. Igra »Romney« jazz. Začetni ki točno do pol 20., ostali ob 20.

* Foto Staut, Gledališka ulica 16-1, slika v nedeljo po znižanih cenah.

MARLENE DIETRICH

Iz Celja

* »Zračni napad« na Celje bo v sredo 22. t. m. ob 14. do 16. O podrobnostih bomo še poročali. Včeraj ob 14.15 so bili v mestu preizkušeni zvočni znaki za zračni napad. »Alarm« je bil izvršen s platjo zvonov na vseh cerkvah nepretrgoma na en zvon in s piskanjem tovarniških siren tri minute. »Nevarnost plinov« so naznanjali zaporedni udarci na tri zvonove v župni, evangelijski in cerkvi sv. Jožeta, in sicer s prvim udarcem na veliki, z drugim na srednji in s tretjim na mali zvon. »Konce nevarnosti« je bil naznanjen z nepretrganim zvonjenjem z vsemi zvonovi v vseh cerkvah in piskanjem tovarniških siren tri minute.

B. PUŠNIK, CELJE

Cankarjeva 4 ima v zalogi platenine iz navadne do najcenejše volne. Naročila izvršuje po želji v 48 urah. 12050

* Vokalno-instrumentalni koncert bo priredilo celjsko pevsko društvo na praznik uedinjenja v petek 1. decembra. Sodeloval bo 90 pevk in pevcev ter 30 godbenikov. Za ta koncert vlada že sedaj veliko zanimanje.

* V mestnem gledališču bo uprizorila ljubljanska drama v torek 21. t. m. ob 20. uspešno Wernerjevo veseligojo »Pravico do greha«. Predstava bo v abonmanu. Neabonanti dobe še nekaj vstopnic v knjigarni K. Goričarja vdove.

* Ponarejeni kovanci po 20 Din so se pojavili te dni v Celju. Falziifikati so izredno točno izdelani in imajo isto težo kakor pravi, razlikujejo pa se od pristnih po sivkastem blešku. Polcija je uvedla obširno preiskavo.

* Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 zvočni veselejši »Neki gospod Gran« in zvočni žurjal.

* Miklavžev večer bo priredilo Dramatično društvo letos v Mestnem gledališču.

Iz Maribora

* Proslava 15 letnice osvoboditve Maribora. Drevi ob 18.30 zbirališče korporacij in društev. Reditelj g. Franjo Lukner. Zbirajo se: 1. na državni cesti ob Pokojniškem zavodu; zastopniki oblasti, Zveza Mastrovih borcev, Ispavčeva pevška župa, dobrovoljci in rezervni častniki; 2. Dvorkova ulica: Sokol, Narodna odbrana, viteške cete, strelske družine, Slovensko lovsko društvo in Aeroklub; 3. Vrstoškova ulica: Jadranska straža, Nanos, CMD, JM in vsa druga kulturna društva; 4. Tržaška cesta: gasilske cete; 5. Jadranska ulica: obrtna društva, narodni železničarji, postarji in druge strokovne organizacije; 6. godbe naj se javijo pred Pokojniškim zavodom reditelju sprejeda. 7. Kolesarsko društvo »Perun« in druga kolesarska društva se zbiraajo na vzhodni strani Kralja Petra trga: 8. Avtoklub, motoklub na Ruski cesti ob stiku s Kralja Petra trgom. V nedeljo 19. t. m. ob 8.30 uri zbirališče društev in korporacij na Glavnem trgu, kjer bodo reditelji odkazali posameznim društvom proteste. Reditelji g. Julij Gustin.

* Kraljev zastopnik na mariborskih svečanostih. Pri današnjih in jutrišnjih jubilejnih svečanostih ob 15 letnici priključitve Maribora in zaledja k Jugoslaviji bo navzoč tudi zastopnik Nj. Vel. kralja.

* Polkov

Precizna

ura nudi
trajno veselje

a— Zveza Maistrovih borcev sporoča občinstvu, da je prejel večeraj popoldne obvestilo iz Beograda, da je dovoljena polovna vožnja za vse udeležence proslave. Vsak udeleženec naj si kupi na odhodni postaji celotno karto, ki bo veljala s potrdilom o udeležbi na svečanosti za brezplačni povratek. Vožnja ugodnost velja od 18. do vstevši 24. t. m.

a— Mariborčani! Udeležite se drevo polnoštevno obhoda in družabnega večera v uniojski dvorani, jutri popoldne pa svečanosti na Glavnem trgu. Kdor ni prejel vabila naj se tudi smatra za vabiljenega.

a— Ljudska univerza. Drevo ob 20.15 bo predaval g. univ. prof. dr. Novak o grobnici egiptovskega kralja Tutankhamna na podlagi mnogih lepih projekcij. V ponedeljek 20. t. m. pa bo predaval urednik g. Radivoj Rehar o krizi internacionalizma.

a— Dve zadnji predstavi v sezoni. Drevo bo v letošnji gledališki sezoni zadnja predstava Križne drame »Gospoda Glembejve«, jutri pa se bo zadnjič uprizorila kot popoldanska predstava zabavna veseliga »Roksi«. Pri obeh predstavah velja jo znižane cene.

a— Zveza mladih intelektualcev sporoča, da se bodo večerni tečaji začeli s prihodnjim tednom. Vse zainteresirane so razvidne iz okoliščine, ki je bila na društveni deski pred društveno sobo. — Krožek brezposelnih učiteljske sporoča, da je naslednji sestanek članice v nedeljo ob pol 9. popoldne. — Zadrugi tečaj Zdruga brezposelnih učiteljev se prične 23. t. m. Prijave se sprejemajo vsak torek in petek med uradnimi urami od 10. do 12. ure.

a— Slovensko trgovsko društvo poziva svoje člane, da se večernega sprejema Maistrovih borcev udeležijo v čimvečnem številu. Prav tako naj se jutri popoldne ob pol 10. vsi člani korporativno udeležijo dopoldanskih slavnosti na Glavnem trgu.

a— Smrtna kosa. Včeraj zjutraj je umrla v starosti 67 let ga. Janja Robaševa, žena upokojenke železničarja. Pogreb bo v nedeljo ob 14.30 uri na mestnem pokopališču.

a— Azilni sklad PTL. V začetku meseca je PTL razposlala nekaterim hišnim gospodarjem okoliščine s ponovno prošnjo, na podlagi katerih bi sestavili statistiko vseh brezposelnih in pod ceno zaposlenih duševnih delavcev obeh mariborskih srezov. V interes vsakega je, da takoj odda pravilno in izpolnjeno prijaviteljo. Kdor je pomotoma še ni dobil jo dobi v ponedeljek, sredo ali soboto od 10. do 12. ure v pisarni borze.

a— Borza dela za intelektualne poklice je pred 14 dnevi razposlala vsem brezposelnim poseben statistični prijaviteljo, na podlagi katerih bi sestavili statistiko vseh brezposelnih in pod ceno zaposlenih duševnih delavcev obeh mariborskih srezov. V interes vsakega je, da takoj odda pravilno in izpolnjeno prijaviteljo. Kdor je pomotoma še ni dobil jo dobi v ponedeljek, sredo ali soboto od 10. do 12. ure v pisarni borze.

a— Borza dela za intelektualne poklice je pred 14 dnevi razposlala vsem brezposelnim poseben statistični prijaviteljo, na podlagi katerih bi sestavili statistiko vseh brezposelnih in pod ceno zaposlenih duševnih delavcev obeh mariborskih srezov. V interes vsakega je, da takoj odda pravilno in izpolnjeno prijaviteljo. Kdor je pomotoma še ni dobil jo dobi v ponedeljek, sredo ali soboto od 10. do 12. ure v pisarni borze.

Iz Skofje Loke

a— Sodnik g. Batisti v slovo. Te dni se je prešlel v Ljubljano na novo službeno mesto sodnik g. Ljudevit Batista, ki je deloval med nami 11 in pol leta. Bil je neumorno delaven ne samo v uradu, temveč je deloval tudi v raznih organizacijah. Emigrantskemu društvu »Edinosti« je bil predsednik. Enako mesto je zavzemal do razpusta pri Jugoslovanski Matici. V Sokolu je bil vseskozi delaven član in se je udeleževal v njem kot prosvetar in član razsodišča. Sodeloval je tudi pri smučarskih tekmah. Poleg tega je neizprosno nacionalist in od te poti ne krene niti za las. Pred odhodom mu je bil prirejen poslovilni večer pri Cenetu, ki se ga je udeležilo nad 100 oseb. Izpogovorjenih je bilo njemu v zahvalo in priznanje več govorov. V imenu »Edinosti« je izpogovoril njen podpredsednik g. Berdon za Sokola prosvetar g. France Goljar, za smučarje in kopalec odvetnik g. dr. France Jarc, za Branibor učitelj g. Rudolf Horvat, za stanovske prijatelje sodni predstojnik g. dr. Jakob Presern, za lovce škofješki župan notar g. Stevo Šink in za Francoski krožek učitelj g. Janko Sicherl. Cestitkam, izrečenim na večer, se pridružujemo tudi mi z željo, da bodi usojenih g. Batisti in njegovi soprog Josipini v Ljubljani mnogo lepih dni!

Iz Zgorja

a— Predavanje. Odbor ZKD za pririsanje predavanj se je tudi za to sezono javil kot predavatelj tukajšnji banovinski zdravnik g. dr. Slavko Grum. Njegova predavanja bodo obsegala cel cikel z naslovom »Izbrana poglavja o zdravstvu«. Drevo ob 19. bo v dvorani Sokolskega doma predaval o nastanku človeka.

Iz Konjice

a— Maistrove borbe iz konjskega okraja poziva poverjenik dr. Mejak Ervin, da se polnoštevno udeležijo proslave 15 letnice osvoboditve Maribora v soboto 18. in v nedeljo 19. t. m. Člani, ki se niso dvignili legitimacije pri poverjeniku, naj to takoj store. Oni borci, ki se še niso prijavili, naj ne odlašajo.

a— Smrt prvega slovenskega župana v Vitanju. G. Vester Josip, kamnoseki mojster, tajnik vitanjske posojilnice in bivši dolgoletni prvi slovenski župan trga Vitanje, je legel 14. t. m. k zadnjemu počitku na vitanjskem pokopališču. Bil je moč poštenja, zvestobe in zanesljivosti, vedno odločen nacionalist in naprednjak. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva s številnimi prijatelji in znanci tudi iz drugih krajev Sreške organizacije JNS iz Konjice je poslala delegacijo gg. Križniča Alojzija, dr. Mejaka Ervina in Zagajara Cirila; udeležila sta se pogreba tudi sreski načelnik g. dr. Suhač Mate in sod-

ni starešina g. Mihelič Gvidon. Na grobu so govorili gg. dekan Zagor iz Nove cerkve, dr. Mejak Ervin za sresko organizacijo JNS in Tisler Ernest za gasilno društvo. Občina in razna društva so položila na grob lepe vence. Značajnemu možu bodi ohranjen med nami lep spomin!

a— Osebnost. Sodnik sreskega sodišča g. Smale Leopold zapušta te dni Konjico, kjer se je kot predsednik strelske družine in pri Sokolu prav uspešno udeleževal. Na novem službenem mestu v Radovljici želim g. sodniku mnogo zadovoljstva. Na njegovo mesto pride sodnik g. dr. Berlic Leon iz Maribora.

Iz Hrastnika

a— Kino Sokol predvaja danes in jutri zvočni film »Cirkus« in najnovejši zvočni tekdin.

Iz Trbovelj

a— Sokolsko gledališče ponovi jutri ob 16. vlezabavno burko »Deviški Jakob« po znanih cenah. Kdor se želi od srca nasmejati, naj pride v Sokolski dom. Vstopnice se dobe v podružnici »Jutra«.

Iz Murske Sobotne

a— Sresko učiteljsko društvo JUJ v Murski Soboti je pred dnevi zborovalo v mali dvorani Sokolskega doma. Predsednik društva šolski upravitelj g. Gabričič se je spomnil v svojem govoru Ganglove šestdesetletnice. Glavna naloga zborovanja pa je bil razgovor o usmeritvi učiteljskega delovanja.

Gospodarstvo

Gradnja novih železnic

V zvezi z izsuševanjem poplavnega ozemlja pri Pančevu in ker je tudi že dograjen znani veliki most na Dunavu pri Beogradu, ki ga je še na reparacije postavila nemška tvrdka »Siemens«, so v zadnjem času pričeli z deli za gradnjo proge Beograd — Pančevo, ki bo vezala Banat z državo prestolnico. Proga bo tekla od Beograda po novem mostu preko Dunava, odtam preko izsušenega poplavnega ozemlja na reko Tamiš (kjer je prav tako že zgrajen železniški most) do Pančeva. Proga bo v celoti dolga 22 km in bo stala 80 milijonov dinarjev. Od Beograda do Dunava bodo v zvezi z novo progo zgrajeni trije novi podvozi in en nadvoz tik pred dunavskim mostom. Ti podvozi in nadvoz bodo skupaj stali 8 milijonov dinarjev. Na velikem pančevskem mostu pri Beogradu, ki bo urejen tako za železniški kakor tudi za vozni promet, je treba urediti še cestniški. Vsa dela, ki so v zvezi z gradnjo nove železnice, izvršuje znana francoska tvrdka Battignolles, ki je že pred leti prevzela dela za izsuševanje pančevskega poplavnega ozemlja. Železnica mora biti zgrajena v dveh letih, to je do jeseni 1. 1935.

V celoti je sedaj v naši državi v gradnji 283 km novih železniških prog za skupno proračunsko vsoto 782 milijonov dinarjev. Poleg že zgoraj omenjene proge Beograd — Pančevo gre pri tem za naslednje proge: 1. Požarevac — Kicevo (64 km) s štirimi tuneli v dolžini 2 km in kilometra in tremi mostovi za skupno proračunsko vsoto 240 milijonov dinarjev; 2. Veteš — Prilep (85 km) z 18 tuneli, ki bo stala 200 milijonov dinarjev; 3. Priština — Peč (85 km) s 4 tuneli, ki bo stala 190 milijonov dinarjev; 4. Sabac — Drenak (5 km), za katero progo je že zgrajen most na Savi; 5. drugi tir na progi Beograd — Resnik v dolžini 14 km.

Predvidena je tudi čimprejšnja zgraditev proge Kuršumlija — Priština v dolžini 62 km in proga Bihac — Knin, ki naj veže savsko banovino in vrbsko banovino z morjem. Kdaj bo gomoče pričeti z gradnjo teh dveh prog še ni znano.

Dela za izpopolnjevanje našega železniškega omrežja, kakor vidimo, tudi v sedanjih krizi niso zaostala. V programu za najbližja nadaljnja dela pa žal še vedno pogrešamo progo Kočevje — Vrbovsko. Potrebno bi bilo, da se na merodajnih mestih definitivno odloči tudi vprašanje te proge, ki ni samo važna kot zveza drav. banovine z morjem, temveč bo lahko pritegnila tudi znaten tranzitni promet. Gradnja te proge pa bi v današnji krizi lahko znatno pripomogla k omiljenju brezposelnosti v Sloveniji.

Padanje dolarja se je ustavilo

Padanje dolarja, ki je bilo zadnje dni zelo naglo, se je včeraj nenadoma ustavilo in se je deviza New York celo nekoliko dvignila, tako n. pr. v Curihu od 304.50 na 313. Ta preokret je izzvala ameriška vlada sama, ki je ustavila vsako nakupovanje zlata na inozemskih tržiščih in tudi že nekaj dni ni več dvignila nakupne cene zlata, ki je ostala nespremenjena na višini 35.56 dolarja za unco. Mnogo se komentira izjava senatorja Thomasa, ki je znan zagovornik inflacije v Ameriki, ki je dejal, da je prepričan, da bo Roosevelt skušal dolar stabilizirati na podlagi mednarodnega sporazuma, čim bo dolar padel na polovico prejšnje zlate vrednosti.

Odkot zlata iz Francije

Po najnovejšem izkazu se je zlasti za klad Francoske banke v drugi četrtini novembra skril za 730 milijonov frankov, tako da je skupna oddaja zlata od 20. oktobra narasla na 1750 milijonov frankov. To je sicer velik znesek, ki pa za Francosko banko ne pomeni mnogo, saj ima Francoska banka še vedno za 80 milijard zlate rezerve in je obtok bankovcev 100-odstotno krit z zlatom. Odkot zlata ni morda v zvezi z ameriškim nakupi, temveč je le posledica okoliščine, da se je angleški funt docela ločil od dolarja in od začetka novembra ne sledi več padcu dolarja. Tako se je Anglija nekako pridružila zlatemu bloku in je dolar postal izoliran. Čim je prenehal padec funta, je nastopilo veliko povpraševanje po funtu in ker Anglija ni hotela dopustiti, da bi se funt pod vplivom trenutne tržne situacije pričel dvigati, je angleški valutni intervencijski fond začel kupovati ponudene francoske franke za funte.

Zanimivo je, da se je zadnje mesece zelo izločljala pozicija holandskega goldinarja, ki je bil še pred meseci predmet obširne spekulacije v pričakovanju, da bo

Neprijetno je, kadar se šef zadre nad namučencem. V takih primerih pa pomagajo odlični

Kiki

Kdor je Kiki počuti se bolje,
Kdor je Kiki ta je dobre volje.

Kiki čudo osvežuje, ugaja, prija.

IZDELEK: UNION, ZAGREB

skega delovanja med narodom v korist kmetijstvu. Referent g. Titan je očrtal učiteljsko delovanje na vasi do uspehov. Za njim so se oglašili poleg g. inž. Eiselta k besedi še nekateri učitelji, tako da je po daljši debati prišlo do primernih sklepov, katerih se bo učiteljstvo gotovo oprijelo. V zvezi s tem je bilo tudi predavanje sreskega šolskega nadzornika g. Velnjerja, ki je govoril o šolskih vrstih.

morala Nizozemska zapustiti zlati standard. Zlati zaklad Nizozemske banke je znova preokretal vsoto 900 milijonov goldinarjev in znaša zlato kritje obtoke bankovcev znova preko 100 odstotkov. V Parizu in Londonu so mnenja, da bo devalvacija ameriškega dolarja kmalu dosegla svoj cilj, to je praktično stabilizacijo in da se ne bo uresničilo pričakovanje Amerike, da bodo devalvacijsko bolezen nalezli tudi evropske države zlatega bloka.

Po najnovejših vesteh se je tudi kanadski dolar ločil od dolarja Zedinjenih držav. Doslej so se dolarji obeh držav sprejemali v plačilo. Te dni pa je kanadska vlada naročila vsem poštanim uradom, da ne smejo več sprejemati na blagajnah dolarjev Zedinjenih držav.

Protest čevljarjev proti inozemski konkurenci

Včeraj dopoldne se je vršilo v Delavski zbornici v Ljubljani zborovanje naših čevljarjev ter industrijev, odnosno trgovcev z usnjem proti inozemski konkurenci, predvsem proti tvrdki Bat'a in njenimi prodajalnici in popravilnicami. Za čas zborovanja so bile v Ljubljani zaprte vse trgovine s čevlji in vse čevljarje delavnice. Protestni shod je otvoril predsednik ljubljanskega Zdruga čevljarjev g. Jernej Perdan, ki je najprej pozdravil zastopnika Zbornice — za TOJ tajnika dr. Pretnarja in predsednika Okrožnega odbora obrtniških združenj g. Filipa Prištova — ter vse navzoče moštre in pomočnike, industrijev in trgovce, zlasti pa delegat čevljarje obrti iz Skofje Loke, Tržica, Žirov in Kočevja.

Neposredni povod za zborovanje je dala vest, da namerala tvrdka Bat'a otvoriti nove podružnice, tako n. pr. v Šiški in v Mostah. Čevljarški mošter Kristian je v obširnem referatu opisal skoto desetletno borbo čevljarjev proti tvrdki Bat'a, ki je bila brez uspeha, tako da ostaja sedaj samo še pot samoočrambe. Predvsem zahtevajo čevljarji, da se pri banki upravi končno izdelatvijo prepoved poslovanja Bat'ovih popravilnic. »Boj proti tem popravilnicam, ki naj bi ogražajo desetletno čevljarjsko družino, je treba nadaljevati solidarno in ga razširiti po vsej državi. Izvajala gosp. Kristiana so v nabilo polni dvorani izvala burno odobravanje, ki se je spremenilo v ogroženje, ko je referent g. Kristian ugotovil, da je zaprta tudi Bat'ova prodajalnica, ki je celo izobesila napis, da je zaprta v znak solidarnosti z našimi mojstri v boju proti inozemski konkurenci.

Delegat g. Hafner iz Skofje Loke je zahteval primerno obdobje trditve Bat'a, ugotavljal, da v sami Skofji Loke plača 14 čevljarjskih moštrov 34.000 Din davka. Bat'ova prodajalnica pa je malenkostni znesek. Zanimiva poiznaila je postal dr. Pretnar, ki je ugotovil, da je Zbornica za TOJ že pred osmimi leti začela protestirati proti Bat'i; ta protest na ni našel odmeva v vsej državi. V naproti na zahtvo zbornice, ki je ostala brez pomoči drugih banovin, je bila sneta v obrtni zakon določba, po kateri ni mogoče zapreti še prej otvorenih Bat'ovih popravilnic. Zbornica je docela, da je prepovedano ustanavljanje novih prodajalnic, potrebno pa je tudi protestirati proti novim trgovinam. Trgovci, industrijev in obrtniki morajo enodušno zahtevati, da se proti Bat'i uporabi najstrožji ukrepi; kakor v drugih državah, zlasti v Nemčiji. Uspeh na bo zaslovljen le pri solidarnosti vseh interesentov z zbornico in pri odločanju vseh banovin. Mošter g. Slavov je v nadaljnji debati še ugotovil, da samo ljubljanski trgovci s čevlji plačajo več davkov, kakor plača Bat'ovo podjetje v vsej državi. Zoradi onega samega tuica ne sme v naši državi onemati pol milijona ljudi. Ravna-telj tovarne »Pekoe« g. Kušter iz Tržica je izrazil popolno solidarnost industrijev s čevljarji ter opozoril na nevarnost, da tvrdka Bat'a uniči našo obrt, industrijo in trgovino. Govorili so še g. Praprotnik, načelnik mariborske čevljarje zadruge Kreuzer, v imenu celotnih čevljarjev g. Jacer in v imenu ribniške zadruge g. Čampa. Predsednik Okrožnega odbora obrtniških združenj gosp. Prištova je zagotovil čevljarjski obrti vsa pomoč, za delavstvo na je izrazil popolno solidarnost tajnik Splošne delavske zveze g. Jakomin.

Gospodarske vesti

Zatiranje sušmarstva in neupravičenega krošmarjenja v Ljubljani. V včerajšnjem članku pod gornjim naslovom bi se moral uvoznik odstavek glasiti: »Na včerajšnji seji obrtnega odbora ljubljanskega občinskega uprave je bil sprejet (in n. pr. ni bil sprejet) no. 1. lov obč. svetnikov Jos. Rebeka in Karla Sossa.

a— 17. dražba kožuhovine v Ljubljani. bo dne 22. januarja 1934 v prostorih Ljubljanske veleposl. Lovel. pridno pripravljajte blago in se za vnovčenje svojega pridelka poslužite edinele svoje prodajne organiza-

cija: »Divja koža«. Ljubljana — velisejem. Komur poslovni red »Divje kože« ni znan, naj ga takoj zahteva.

a— Uvozna dovoljenja za uvoz vprežnih konj v Avstrijo. Avstrijsko kmetijsko ministrstvo je prepovedalo prost uvoz vprežnih konj iz Jugoslavije v Avstrijo. Prepoved motivira avstrijska vlada s tem, da mora ščititi domače kmetijstvo. Zato se vprežni konji ne bodo smeli uvažati iz Jugoslavije v Avstrijo drugače, kakor samo s posebnimi dovoljenji avstrijskih oblasti. Prepoved pa ne velja za klavne konje.

a— Oddaja zakupa žage v Bohinjski Bistrici se bo vršila potom licitacije dne 30. t. m. pri direkciji šum v Ljubljani.

a— Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejma do 24. t. m. ponudbe glede dobave 100 kg jeleken pocinkane žice in 100 komadov žicovodnih koles, do 29. t. m. pa glede dobave 21 m² hrastovega lesa in borovih mostnic, 500 kg mavca, 50 kg krede, 30 kg kostnega olja, 1000 kg samotne moke, 1800 kg žičnikov, 5000 komadov bakrenih vetroklinov, 100 kg ločevine, 4300 komadov zakovic, 900 komadov vijakov, 1450 kg jekla in 2000 kg ploščate. Siemens-Martin železa. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave 1200 kg žebeljev, 24 komadov železa, 400 komadov staufferjevih mazalic in 1500 komadov žag za kovino. Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave ključavnice, šarnirjev, spojk itd. Dne 16. decembra t. l. se bo vršila pripravi državnih monopolov, oddelek za predelavo, v Beogradu licitacija glede dobave 498.000 kg raznega papirja.

a— Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 1500 kg karbolinca, 1500 kg katrana, 10.000 kg koka in 20.000 kg bukovoga oglja. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 6000 komadov opeke; do 27. t. m. pa glede dobave 5 kg laka za šolske table, 10 kg sikativca, 3000 komadov vijakov, 270 kg žice, 100 kg kleja, 25 kg šolske krede, 25 kg terpeninovoga olja, 100 kg sadre, raznih celi, vodokaznih stekel, 650 kg vijakov z maticami in 545 komadov žarnic. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 1000 komadov sirkovih metel.

Borze

17. novembra.

Ker se je dolar po naglem padanju zadnjih dni danes na zunanjih tržiščih zopet znatneje opomogel (v Curihu od 304.50 na 313), se je tudi na naših borzah deviza New York dvignila, in sicer od 43.62 na 44.69 Din za 1 dolar (srednji tečaj skupaj s premijo). Tečaj ostalih deviz se niso bistveno spremenili. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu trgovali nespremenjeno po 8.95 (v Zagrebu po 8.9850, v Beogradu po 8.90), grški boni so bili zaključeni samo v Beogradu po 39.50. Od efekto je bila na ljubljanski borzi zaključena Voja škoda po visokem tečaju 265.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je Voja škoda prav tako ponovno dvignila, vendar ni bilo zaključkov. Denar se je nudil po 260, blaga pa ni bilo izpod 263. Promet je bil samo v 7% investicijskem posojilu, ki se je prav tako dvignilo na 55.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2307.07 — 2318.43, Berlin 1362.36 — 1373.16, Bruselj 798.02 — 801.96, Curih 1108.35 — 1113.85, London 183.84 — 185.24, New York 3463.83 — 3492.09, Pariz 223.85 — 224.97, Praga 169.90 — 170.76, Trst 301.13 — 303.53 (premijsa 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.95.

Zagreb. Amsterdam 2307.07 — 2318.43, Berlin 1362.91 — 1373.16, Bruselj 798.02 do 801.96, London 183.97 — 185.24, Milan 301.13 do 303.53, New York kabel 3485.88 — 3514.09, ček 3463.83 — 3492.09, Pariz 223.85 — 224.97, Praga 170.01 — 170.76, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.20, London 16.64, New York 313, Bruselj 71.95, Milan 27.20, Madrid 41.80, Amsterdam 208.1750, Berlin 123.15, Dunaj 57.30, Stockholm 85.80, Oslo 83.60, København 74.30, Praga 15.33, Varšava 57.90, Bukarešta 3.05.

Dunaj. Tečaj v priv. kliringu Beograd, 11.33, London 29.34, Milan 47.80, New York 544.22, Pariz 35.51, Praga 25.69, Curih 175.81, S v zlatu 128 S pap.

Elektr.

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 260—263, za december 260—263, 7% investicijsko 51.50—55, 4% agrarne 27 den., 7% Blair 34—39, 8% Blair 37—41, 7% Drž. h.p. banka 46—50, 6% begluške 36 den., bančne vrednote: Nar. banka 3750 den., PAB 233—240; industrijske vrednote 100—120.

Beograd. Voja škoda 259.50 zaklj., za dec. 260, 259—zaklj., 7% investicijsko 52.50 blago, 6% begluške 36.90 zaklj., 8% Blair 37.50—bl., 7% Blair 33—34, Nar. banka 3750 zaključek. PAB 234 zaklj.

Dunaj. Državne železnice 16.05, Trboveljska 14.75, Alpine-Montan 9.20.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (17. t. m.). Tendence za les živahna. Zaključenih je bilo 5 vagonov testonov. Povpraševanje je za bukov metlišča (la. izbrano, ravno, zdravo blago, na živ rob rezano, 27x27 mm, dolž. 1.00, 1.10 in 1.50 m in več) in za 40 vagonov drv za takojšnji dobavo (pol bukovih in pol hrastovih, H. in III., cepanice s toleranco 10 odstot. okroglic, dolž. 1 m).

2170

+ Chicago, 17. nov. Začetni tečaji: Pšenica: za december 90.875, za maj 94.25, za julij 93; koruza: za december 48.50, za maj 55.25, za julij 57.125; rž: za december 62, za maj 68.625.

+ Winnipeg, 17. nov. Začetni tečaji: Pšenica: za december 65.25, za maj 69, za julij 70.

+ Ljubljanska borza (17. t. m.). Tendence za žito čvrsta. Promet 1 vagon pšenice in 1 vagon koruze. — Nudijo 63 (vse za slovensko mletsko, plačljivo v 30 dneh) ošenica (po mletski tarifi): baška 79/80 kg 147.50 — 150, baranjska 78/79 kg 145 — 147.50; koruza: po navadni tarifi: za november 130 — 132.50; nova umetno sušena 120 do

Od bolečine
k ugodju

Za uspehe v življenju nam je
treba zdravja in optimizma.

Trpljenje in depresija sta oviri
vsakega napredka Aspirin

tablete odpravijo bolečine in
vračajo zdravje.

ASPIRIN

122.50; moka: baška »0« 255 — 260; banatska 265 — 270.

+ Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Tendence slabša. Prometa je bilo 44 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi sad, 101 — 103; okolica Sombor 101 — 102; srednjebaška 102 — 104; gornjebaška in slavonska 103 — 105; baška, potiska 104 — 106; ladja Tisa 105 — 107; gornjebaška in sremska 100 — 102; baška ladja Dunav, Begej 104 — 106; južnobaška 96 — 98. Oves: baški, sremski, slavonski 51 — 53. Jčemen: baški, sremski, 64/65 kg 65 — 67. Kuruza: baška, sremska, baška, okolica Sombor 76 — 78; baška, sremska, nova, sušena 68 — 70; baška, sremska, nova, za december — januar 55 — 57.50; banatska, stara 73 — 75; banatska, nova, sušena 63 — 65; baška, sušena, ladja 71 — 73; baška, stara, ladja Dunav, Tisa 81 do 83. Moka: baška, banatska »0« in »0« 195 — 215; »2« 175 — 185, »3« 165 — 175; »4« 112.50 — 122.50; »7« 82.50 — 92.50; »8« 65 — 70; sremska, slavonska »0« in »0« 185 — 200; »2« 165 — 185; »3« 145 — 165; »4« 107.50 — 117.50; »7

Opozorjamo na današnji letalski napad!

Iperit mu razjeda pljuča... Takoj v bolnico!
Ponovno prečitajte nasvete, ki smo jih objavili v četrtek in ravnajte se po njih!

Jugoslovanski teden na Dunaju

Dalmacija v Uraniji. — Drugo predavanje »Križem Jugoslavije«. — Predavanje inž. Viškoviča. — Izlet v Beograd.

Dunaj, v novembu. Napovedani »Dalmatinski večer« v Uraniji je bil nad vsa pričakovanja sijajen. Tako polna in kmalu velika dvorana slavne Uranije ob donavskem kanalu, ki jo je — mimogrede povedano: zgradil Slovenec dr. inž. Maks Fabiani iz Stanjela na Krasu — tisti, ki je zgradil Narodna doma v Gorici in Trstu. Nad 100 oseb je odšlo brez vstopnice. Ta večer je bil v veliko zadovoljenje tudi Slovenskemu krožku in posebno zborovodji Klemu Viškoviču, ki je digitaliziral Uranijev orkester, tamburaški zbor in petje. Vse sviranje godbe, tamburašev in pesmi je priredil on za to priliko v prav srečnem obsegu in dovršeno s stališča glasbene umetnosti.

Nad dve uri je trajala ta dalmatinska predstava. Videli smo na platnu po diapa-zitivih in po filmu življenje v Dalmaciji, in to od Krka do Kotora, premnogo najlepših prizorov, monumentalnih znamenitosti, pokrajinskih krasot in kamenju in bujni flori ali zelenju. Vmes nešteto dalmatinskih papevk, ki so jih peli: Nada Grubičeva, Tony Lokoutka, Ladičev Kemni, Lazar Lazič in Slobodan Stojaković; pri plesnih nastopih pa je prišel še do veljave Peter Branjković. Petje in troje različnih plesov kola je navdušilo vse gledalce tako, da so morali mnogokaj ponavljati. Posebno divno so peli »Dalmatinski šajkaše« in »Tamo daleko« v prireditvi Viškovičevi. Česa tako sladkega nismo še slišali. Izjavili so vihar odobravanja.

Predavatelj Max Stebich je poetično zgrabil vsi snov in nas je v celoti zadivil. Njegovi opisi so dali slikam diha resničnosti življenja. Ali predavatelj je Dunajčan in zato se ne čudim, da si moramo Jugoslovenci marsikaj malo drugače zaleteti. Nekaj je odveč, ali tisto, česar je premalo, to nas je najbolj zanimalo — namreč nekateri zgodovinski činjenice so bile premalo ali sploh nič omenjene. N. p. kako so prišli Hrvati in za njimi Srbi v sedanje zemlje, potem, ko so popolnoma uničili oblast Obrov (ki je trajala v Dalmaciji 6 let), kako so potem Hrvati tu ob Adriji stvorili svoje dalmatinsko kraljestvo itd. — kako so Benečani prišli v Zadar šele po izdaji enega dela Krešimirovih pristašev in kako so se Hrvati in Benečani skozi sto-

letja borili za to zemljo. O Dubrovniku ni znal nič povedati, kaj li še, da bi omenil slavno dobo Gunduličevu itd. Benečansko gospodstvo je pustilo tudi v tem predavanju preveč sledov in preveč vtiskov... Tudi nekaj slik je odveč in niso ravno v korist tujskemu prometu. Do prihodnjega predavanja bo treba marsikaj prenarediti v tekstu in na platnu. K sreči je tu naš človek, ki ima na razpolago divne filme; ti pokažejo tudi moderno življenje po Dalmaciji. (Videli nismo niti ene železnice, niti ene poštne ceste, parnika nismo videli, — in vendar je to naša najlepša vaba v Dalmaciji.) Upamo, da se vse to do nedelje nadomesti. Poskrbel sem za tako popravo... in upam, da se vse tako tudi izvrši. — V Uraniji je namenjeno do 20 predavanj.

Tamburaški zbor »Slovenskega krožka« je povabljen za 18. t. m. na sodelovanje pri veliki prireditvi v ogromnih »Sophien-Sälen«, o čemer so dunajski listi že poročali. Viškovičovo predavanje v veliki dvorani vseučiliškega instituta v soboto je bilo prav odlično. Med 250 poslušalci so bili zastopniki vseh možnih fakultet, velikih zavodov, društev itd. Viškovič je v gladkem dvurnem govoru pokazal vsi moderni razvoj radiotehnike, posebno elektroni, kar je pojasnjeval po večini po skopičnih slikah, za katere je preskrbel sam slike in diapozitive. Žel je polno priznanje in zahvalo občinstvu.

V nedeljo dopoldne pa je predaval prof. Karl König v kinu Michelbeuern o temi »Kreuz und quer durch Jugoslawien«. Med dovršenim predavanjem nas je očaral s slikami (vseh okrog 200) s potovanja: Maribor, Zagreb, Plitvice, Bihač, Banja Luka, Jajce, Sarajevo, Ilidže, Višegrad, Mostar, Kotor, Cetinje, Lovćen in dalje po Stari Srbiji. To je bila res jako uspešna reklama za potovanje po naši kraljevini. — Ali je prof. König dobil za vse to kratek: hvala! Ne vem!

Potovanje avstrijske trgovske zbornice je odloženo za dneve 23 do 27. novembra. Došli so neki čudni zadrtki izza mej Bomo videli! Ako se to sploh ponesreči kljub sijajni udeležbi, bom — po možnosti! — točneje poročal. A. G. k.

Berba za ptujsko gasilsko društvo

Ptuj, 17. novembra.

Slovenci so se že od prejšnjega pripravljali za vstop v ptujsko gasilsko društvo, toda pripravili niso bili vedno izgovarjati, da je stalež popoln, da nimajo za nove člane na razpolago oblik in je pristop Slovencev kratkoročno odklonil. Za sprejem novih članov nemške narodnosti ali nemškega mišljenja seveda nikdar ni bilo nobenih ovir. Tako je odbor slovenskega odklonil celo g. Franca Sirca, ki ga je društveni načelnik Steudte sam povabil k vstopu v društvo, takoj na to pa je sprejel kar šest Nemcev, med njimi celo dva inozemca. Šele na pritisk mestne občine je bil nazadnje sprejet tudi Sirc. V teku letošnje pomladi je zastopnik mestne občine v odboru zopet prijavil več sposobnih Slovencev za sprejem, izredno poudarjajoč, da množina oblik ne igra nobene vloge, ker hočejo biti novi člani le izvežbani, zlasti se glede na naročilo vojnega okruza za primer zračnih napadov. Kljub prvotni obljubi je bil njihov sprejem zavrnjen.

S sprejemom novega gasilskega zakona pa je postalo vprašanje reorganizacije ptujskega gasilstva akutno. Za 12. t. m. je bil sklican izredni občni zbor društva. Mestni načelnik g. Jerše je še pred njim pozval načelnika gasilskega društva g. Steudte in poveljnika g. inž. Celottija, naj delata za sporazumno rešitev. Tik pred občnim zborom sta oba pokazala kandidatsko listo, po kateri dosedanja načelnik g. Steudte odstopi in prevzame njegovo mesto dr. Sluga, sicer pa bi ostalo vse pri starem. Na tej kandidatski listi je bil določen za poveljnika prvega oddelka g. Dasch, odločen nasprotnik sprejema Slovencev v društvo, in nekaj oseb, ki so se pozdravljale na cesti s klici: »Heil Hitler«, zaradi česar so bile kaznovane od politične oblasti.

Občnega zbora se je udeležilo veliko število slovenskih podpornih članov, ki so mirno poslušali obravnavanje dnevnega reda. Ker je dosedanja načelnik g. Steudte izjavil, da odstopa zaradi starosti in bolezni, je prevzel predsedstvo poveljnik g. inž. Celotti. Za dolgoletno, res požrtvovalno delovanje je bil odstopilvi načelnik g. Steudte soglasno imenovan za častnega kapetana društva.

Pred volitvami se je oglašil k besedi mestni načelnik g. Jerše, ki je ponovno izjavil željo, naj društvo upošteva želje Slovencev, da se tako dolgoletni, spor mirno likvidira. Dreski načelnik g. dr. Bratina je

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo:

1 čas opazovanja 2 stanje barometra 3 temperatura 4 relativna vlažnost v % 5 smer in brzina vetra 6 oblačnost 1-10 7 padavine v mm 8 vrsta padavin 9 temperatura prve številke pomenijo na višjo, druge najnižjo temperaturo.

17. novembra
Ljubljana 7, 765,0, 2,9, 94, mirno, 10, megla 0,4, dež; Ljubljana 13, 765,1, 9,0, 89, NEI 7, —, —; Maribor 7, 761,9, 7,0, 90, SE2, 7, 0,5, dež; Zagreb 7, 764,3, 8,0, 88, E1, 7, —, —; Beograd 7, 766,5, 9,0, 75, SE2, 5, —, —; Sarajevo 7, 767,8, 5,0, 90, mirno, 2, —, —; Skopje 7, 769,4, 2,0, 90, mirno, 0, —, —; Split 7, 764,9, 15,0, 85, SE6, 2, —, —; Kumbor 7, 766,9, 12,1, 80, E1, 5, —, —; Rab 7, 764,0, 7,0, 85, SE, 2, —, —; Temperatura: Ljubljana —, 2,0; 9,4, —; Maribor 8,4, 6,0; Zagreb 9,0, 7,0; Beograd 18,0, 8,0; Sarajevo 15,0, 4,0; Skopje 18,0, 1,0; Split 16,0, 15,0; Kumbor 18,0, 11,0, 1,0; 2,0, 6,0.
Solnce vzhaja ob 7,1, zahaja ob 16,30.
Luna vzhaja ob 7,5, zahaja ob 15,37.

KULTURNI PREGLED

50 let Narodnega divadla v Pragi

Praga, glava in srcé Češkoslovaške, slavi 50letnico otvoritve sedanjega Narodnega divadla. Že v začetku tekoče sezone je ljudski ciklus opernih in dramskih predstav napovedal jubilejne dni slavnega gledališča ob Vltavi. Čela vrsta prireditelj (med njimi je velika razstava, ki bo nazorno pokazala lelo in uspehe tega reprezentativnega češkega odra), izdane obsežne zgodovine Narodnega divadla, razna predavanja in prigodni članki v listih in revijah označujejo ta častni jubilej.

Češki narod je v svojem narodnem značaju srečno uravnotežen razum in čustva. Pri njem ni pričakovati naglih čustvenih perturbacij in takihle, dejal bi, psiholoških ciklov, kakor prav sedaj sučejo nemški narod. Pri vsej svoji razboritosti, ko jo v narodovem življenju kaže za realistična politika in kulturni civilizem, pa je češki narod tudi čustveno močno dojemljiv in aktiven. O tem priča češka umetnost, pa tudi tiista n-žna ljubezen, ki jo kažejo Čehi do preteklosti. Njihovi muzeji so vzorni — ne le v Pragi, marveč tudi v provinci. Zadržna stanovanja narodnih prvakov in pesnikov so izpremenjena v muzeje, kamor prihajajo njih častilci s pobožno hvaležnostjo. Ni čuda, če njihova mesta, zlasti Praga, spominjajo na mesta velikih zgodovinskih narodov, ki jim je spoštovanje do preteklosti že v krvi — ne kot brame, marveč kot dokaz kontinuitete narodovega razvoja. Tako moramo razumeti tudi letošnjo proslavo petdesetletnice Narodnega divadla v Pragi. Sedanja petdesetletnica Narodnega divadla je namreč že druga. L. 1918, v zarji narodnega osvobodjenja, je Praga demonstrativno slavila 50letnico polaganja temeljnega kamna za Narodno divadlo. Tedanji najslavnejši slavnosti so se udeležile tudi mnoge delegacije s slovenskega juga.

Premotimo tedaj zgodovino tega kraškega gledališča, ki ob njem stoji Vltava, simbolna reka češkega naroda. Že l. 1845, je 140 čeških mož s Palackym na čelu zaprosilo konesijo samostojnega češkega gledališča v Pragi. Dotlej je bila češka Talija bolj red-gost v Stanovskem gledališču, kjer se je bavavo šopirila nemška beseda. Prošnja ni obrodila pričakovanega uspeha, vendar ji imela vsaj to dobro posledico, da je Stanovsko gledališče dobilo posebnega češkega intendant. L. 1850, se je ustanovil odbor za zgradbo češkega Narodnega gledališča v Pragi, ki je prišel zbirati denar s slovesnim geslom: v čigar znamenju je zrasla krasna palača ob Vltavi: »Narod se bide«. (Ta iznodbudni napis še danes opominja z gledališča k zavesti, kaj je narod dolžan samemu sebi.) L. 1852, je bilo na današnjem mestu kupljeno zemljišče. Medtem je Fr. L. Rieger sprožil misel, da naj se postavi najprej začasno gledališče 18. novembra 1862 so ga odprli. Za ravnatelja je bil izmed kandidatov izvoljen najbolj netični med njimi: trgovec Liegert, L. 1866, je gledališko društvo sprožilo akcijo za poselitv definitivnega Narodnega gledališča. Zmačal je načrt arhitekta Zitzka in 16. maja 1868 so položili z velikimi manifestacijami temeljni kamen. Za orvega umetniškega ravnatelja je bil imenovan J. J. Kolár, za kapelnika Bedřich Smetana. Akcija pa ni uspevala tako, kakor bi bila morala, in sicer samo zaradi hudih or-pirov med staročehi in mladočehi. Ti prepripi so se preneli tudi v gledališko društvo in ovirali vsak večji razmah. Stoorav l. 1876, je bil dosležen sporazum, l. 1881, je stonila v akcijo novo društvo in šele pod njim so jeli igrati v še negotovem poslopiju Narodnega gledališča. Otvorjeno je bilo 11. junija 1881 s Smetanovo »Libušo«. Slavnostna otvoritev pa bi se imela izvršiti šele v septembru. Toda 12. avgusta je izbruhnil v novem poslopiju požar in ga do malega uničil. In glej, kaj je storil zaveden narod: v štirih tednih je zbral nov milijon, v poldrugem letu je bilo Narodno divadlo drugič zgrajeno in dne 14. aprila 1883 z »Libušo« slavnostno otvorjeno!

Novo gledališče poslopije je dobilo močno vnanjo in notranjo obliko, kakor jo ima še danes. Največji kiparji in slikarji so se potrudili, da bi hram češke Talije dobil res reprezentativno značaj. Myslbekova, Wagnerjeva, Alševa, Brožíkova, Hynaislova, Liebscherjeva in Zemíškova dela kraste ta temelj češke besede. Čeprav morda arhitektura Narodnega divadla ne ugađa sodobnemu okusu tako, kakor je praeenčena prednike, je vendar češki narod ponosen na to svojo stavbo in Praga šteje poslopije Narodnega divadla med svoje največje novejšje arhitektonske zanimivosti.

Velik napredek je omogočilo Narod. divadlo osvobodjenje. Po prevratu so ga združili s Stanovskim gledališčem, ki je zdaj postalo podružnica Narodnega gledališča za dramske predstave. Dne 6. novembra 1920 so se v tem gledališču pričele češke predstave. Mlada republika pa je bila morala plačati nemškemu društvu kot lastniku Stanovskega gledališča visoko odškodnino in so še danes deljena mnenja o tem, ali ne bi bilo boljše, če bi se za ta denar zgradilo preprosto, a naimodnejše opremljeno dramsko gledališče. L. 1930, je Narodno gledališče prevzela država. Danes je v teku akcija, da narod zopet pomaga sebi in si zgradi kot spomenik svojemuo osvobodjenju drugo reprezentativno Narodno gledališče. Nedvomno je, da bi le to ustrezalo današnji veliki Pragi, če bi imelo dobro vodstvo. Zakaj konkurcenca med gledališči je danes huda; češko gledališče ni več samo eno, marveč jih je v Pragi že lepo število od Vinogradskega mestnega gledališča tja do Burianovega in Osvojenega teatra.

V teh pldsednjih letih je imelo Narodno gledališče v Pragi velik vpliv na češko kulturo. Njegovo delovanje bi lahko pregledno razdelili v tri razdobja, katerih vsako predstavljajo v operi in v drami po ena vodilna osebnost. V operi je najprej razdobje ravnatelja Fr. A. Suberta, ki sicer ni imel vedno srečne roke (tako so šele uspehi Smetanovih oper na Dunaju izpodbudili Suberta k večjemu uvaževanju Smetane), vendar pa je vodil gledališče tja do l. 1900 s tem letom se začela razdobje Kovačevica, ki traja do l. 1921. V primeri s Subertom je Kovačevic dosegel večje reproduktivne uspehe, programatično pa v operi ni presenečal. Z l. 1921 je prevzel vodstvo opere Ostrčil, ki vodi še danes Posveča znatno pozornost. Smatani in domači operni predstojniki sploh niti niti na pr. jugoslovanske gledališke glasba nima v njem posebnega prijatelja. Tako je značilno, da Narodno divadlo nima v repertoarju niti enega jugoslovanskega glasbenega dela, ki bi ga bilo uvrzilo na naš državni praznik ali ob drugih slavnostnih prilikah, glede tega se Čehi o državnih gledališčih v Jugoslaviji ne morejo pritoževati.

V drami so takisto tri razdobja: Subertovo, Kvapilovo in Hilarijevo. Jaroslav Kvapil je prevzel vodstvo drame l. 1900 in je ostal na krmilu do l. 1918. Za razliko s Subertom je Kvapil programatično in reproduktivno poglubil dramo Narodnega divadla. Njegov pogled je objemal vso gledališko Evropo in ni preziral niti manjših slovanskih narodov. Kvapilov repertoar je bil na višini katerega koli tedanjega evropskega gledališča in šele pod njim je Narodno gledališče v Pragi postalo prava reprezentanca češke umetnosti in češkega duha. Njegove režije so bile znane. S posebno ljubeznijo je gojil Shakespearea in Ibsena. Cenil je tudi jugoslovanske avtorje in dosegel znatne uspehe z dramami Ive Vojnoviča in Josipa Kosorja. V češki gledališki kroniki so neizbrisno zapisani Kvapilovi cikli: l. 1916, je dal 15 večerov Shakespearea, l. 1918, pa jubilejni ciklus čeških iger. — Od l. 1921, je vodja drame Narodnega divadla znani gledališki teoretik dr. K. H. Hilari. Hilari je biljovnik za nov gledališki stil in zaradi tega praeiščen eksperimentator. Vse povojne evropske smeri — in vladal je, kakor je zapisal Diebold, kaos v teatru — so šle pod Hilarijevim vodstvom preko desk Narodnega gledališča. Hilari je velik gledališki teoretik in praktični odlični dramaturg in kritičen duh. Imel pa je lep uspehe s Capki, z Langem in še z nekaterimi domačimi dramatikami, ki so z desk Narodnega gledališča stopili v široki svet. Dr. Hilari je predstavil tako zvanega civilizma v češkem gledališkem življenju. Tudi on ne kaže posebnega razumevanja za našo dramatik; njegov pomočnik, dramaturg dr. František Götz pa je tak oboževalec vsega, kar prihaja z zapada, da za stvaritev drugih narodov, izvršimši Rus-skoraj nima pogleda.

V teku 50 let je delovalo v praškem Narodnem gledališču lepo število velikih umetnikov; iz njega je zrasel nesmrtni Vojan, v njem so dosegli največje uspehe Sklenarova, Mala, Hana Kvapilova in nešteto drugih. Po prevratu se tu udeležujejo poleg rajnk: Marije Hübnereje, velike umetnice, ki je umrla kmalu po uspešni turneji v Jugoslaviji, Leopolda Dostalova, Jarmila Kronbauerjeva, Olka Scheinplugova, Vclav Vydra, Bohuš Zakopal, Bedřich Karem, Karol Vovra, Eduard Kohout, Rudolf Deyl, pred tedni umrli Roman Tuma, Jaroslav Vojta in naš rojak Zvonimir Rogoz, da omenjamo samo dramske umetnike.

Z Narodnim divadlom v Pragi je imelo zlasti pred vojno živahne in neposredne stike tudi slovensko gledališče v Ljubljani. Po vojni so se ti stiki skčrili na najmanjši: tam in tu je zavladala kultura usmerjenost v zapadni svet. Pr. d. tremi leti so z uspehom nastopili v Ljubljani nekateri člani Narodnega divadla, med njimi ga. Scheinplugova, g. Kohout je igral Hamleta in član naše drame g. Rogoz je v zameno igral Hamleta v Pragi, kar je položilo temelj njegovemu angažmanu v Pragi. Go. Hübnerejevo smo spoznali kot nepozabno mater v »Svetem plamenu«. Kriza je prekinila prve nadebude stike med gledališko Prago in Ljubljano. Ugodnejšo bilanco kaže širjenje češke dramatike pri nas, toda to je poglavje zase. Vsekako pa je delovanje »Narodnega divadla« tako tesno združeno z razvojem in napredkom češke kulture in blikanj spoje no tudi z našo gledališko kulturo, da se ga v svo pravoico spominjamo ob prslavi njegove druge petdesetletnice.* B. Borko.

* Zgodovinski podatki za ta pregled so posneti iz »Masarykovega slovnika naučnega in iz nekaterih drugih prirodnih spisov.

K zgodovini bojev za Sibirijo. General K. V. Sacharov je spisal knjigo »Boja za Sibir. V nutrennjaja vojna 1918—1920 gg.«, ki v nji podaja zgodovino tako »vane« Kolčakovega gibanja. Ta knjiga preseneča čitatelja po svojih ostrih napadih na Češke legionarje. Pisec jih skuša, kjer je mogoče, ponižati in jim naprti odgovornost za poraz bele fronte v Sibiriji. Obenem pogrva že dolgo razširjeno kleveto da so se češki legionarji polastili ruskega državnega zaklada. General M. Inostrancev, ki je preživel vse faze Kolčakovega gibanja in sam aktivno sodeloval pri vseh sibirskih akcijah »belih«, je obiavil nedavno ostro kritiko Sacharovljevega spisa. Inostrancev kaže na vrsti primerov, kako enostransko, subjektivno in prav zgrizeno osebnost postopa Sacharov s pojavi in dogodki, ki bi jih moral kot zgodovinar obravnavati čim bolj previdno, kritično in strogo objektivno. Inostrancev odločno odklanja Sacharovljeve pavalne in zato krievne obdolžitve čeških legionarjev ter zavira grde klevete, ki za nje ni dal Sacharov nobenega dokaza ali vsaj avtentičnega gradiva. Po kritiki generala Inostranceva je spis Sacharova izgubil značaj resnega, zgodovinsko veljavnega dela in predstavlja samo nekritične spomine moža, ki se — kakor dobro končuje Inostrancev — ni ničesar naučil in ki je vse pozabil.

Bučarijeva opereta v Mariboru. V tork zvečer je bila v mariborskem gledališču premiera Bučarijeve operete »Studentje smot po libretu Metke Bučarijeve, v režiji g. V. Skrbinška in pod taktirko g. Herzoga. Kratna predstava je bila lani na Sentjakobskem odru v Ljubljani. Libreto je šibek, dokaj razkosan; največ so vredni še kupletii, svedra z lahke zabavne strani zlega raz-vodila željne sedanjosti. Taka je tudi na jazz obrnjena glasba Danila Bučarija. Privzoki znanih melodij nam udarjajo na uho: vmes »laggerie«, ki se hitro primejo ušesa. Zabava je seveda tu in zunanjih uspeh tudi v gledališču je bilo nekako živahno: polna je bilo sm-ha, aplavza, klicanja pred zastorencev in cvetja. Saj sta premieri prisostvovala tudi libretistka in komponist. Vsehi ioramo ša slabše tuje blago: to je vsaj naša Režiser g. V. Skrbinška in dirigent g. Herzog sta se lotila domačega dela z vso voljo, da mu pomoreta na noge. Slorila sta vse kar sta mogla. Tudi igralci so se potrudili v okviru teketa in glasbe po orkester, zbor, komparzerija, vse je bilo v višini na delu. Načrt bo opereta še večkrat napolnila. Je, talize Posamezni liki so malo delani, nekateri stonijo bolj v osrednje. To v-tia tudi glasbeno. Solisti so dobri, peli in igrali skoraj vsi Gid. Vredneje je igrala in pela mlada zaljubljenka Nadja Senčarijevo, zdj Barbičeva na anako Nino. Niuna partnerja akad-mika Zivka in Sada sta podala gg. Da-

noš in Sancin. Humoriističen par bivšo sub-reto Klaro iz Maribora in profesorja Goloba, sta prikazala zelo posrečeno ga. Savinova in g. P. Kovič. Ostale uloge so imeli: vldvo Senčarijevo za Zakrajskova, starega Kobeta g. Rasbarer, ženina Breithuta g. Furijan, suhega gospeoda g. V. Skrbinška, natakarija g. Crnobori, prodajalko gđ. Starčeva, dijakne pa gg. Nakret, Grom, Medven in Blaž. — R. Rehar.

Novi grobovi

V Svečini je umrl večeraj jutraj, začet od srčne kapi ondotni šolski upravitelj Josip Berce. Pokojnik je bil star šele 45 let. Doma je bil z Dornberga in je dalje časa služboval v Oseku na Primorskem. V Jugoslavijo je pribežal l. 1928 in mu je bilo kot vzornemu učitelju poverjeno upravljalstvo narodne šole v Svečini pri Mariboru. Bil je zgleden narodnjak in prvovrsten pedagog, Sokol, telovadec, prosvetar, skratka: pravi narodni učitelj, kakor jih želimo imeti mnogo, mnogo. Ob njegovi krsti žaluje za njim vdova gospa Roza iz rodbine Tomažičeve in dva sinova. Pogreb bo jutri ob 8.

Nepričakovano je ugrabila smrt tudi g. Josipa Videmška, trgovca v Mariboru. Pokojnik je bil iz ugledne celjske družine, ki je v svetovni vojni utrpela najhujše izgube s smrtjo izredno nadarjenega sina Arka. Tudi Josip je mnogo prestal v vojni, bil je rezervni kapetan l. stopnje. Pokopali ga bodo danes ob 15.45 na Po-brežju.

V ljubljanski bolnici je po daljšem trpljenju umrl g. Avgust Pečnik, zasebni uradnik. Pogreb bo jutri ob 16. izpred bolniške mrtvašnice k Sv. Križu.

Bodi pokojnim ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vsak naročnik „JUTRA“ je zavarovan za 10.000 Din!

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
DRAMA.

Zač-tek ob 20.

Sobota, 18.: Praznik cvetočih češenj. Premiera. Izven.

Nedelja, 19. ob 15.: Okence. Izven. Znatno znižane cene od 5 do 15 Din. Zadnjič v sezoni. — Ob 20.: Sveta Ivana. Izven. Znižane cene.

OPERA.

Zač-tek ob 20.

Sobota, 18.: Tosca. Gostujeta ga. Zinka Kunčeva in g. Ivan Francel. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 19. ob 15.: Turške kamare. Izven. Znižane cene (dramska predstava). — Ob 20.: Traviata. Izven.

★

Tri dramske predstave v enem dnevu. Napor, s katerim skuša sedanje vodstvo rešiti ljubljansko gledališče iz težavnega položaja in v zornjo požrtvovalnost dramskega ansambla, najbolj označuje nedeljski repertoar. V nedeljo bo namreč imela drama tri predstave: popoldne »Okence« v dramskem poslopiju, »Turške kamare« v opernem, zvečer pa »Sveto Ivan« v dramskem. V analib našega gledališča je to pač poseben primer, ki je vreden, da opozorimo nanj, saj nam preprečevalnejše nego karkoli drugega kaže veliko življenjsko voljo našega gledališča v sedanjih izjemno težkih razmerah. Za »Okence« veljajo izredno znižane cene od 5 do 15 Din, ker bo to poslednja predstava tega dela.

Premiera Klubandove igre v petih slikah »Praznik cvetočih češenj« bo v drami danes. Glavne uloge prekrasne drame, ki je napisana po stari japonski igri iz devetega stoletja, so naslednje: učitelja Ganzo igra g. Gregorin, njegovo ženo Tonani ga. Marija Vera, tiranovega kancelerja Malesuo g. Debevec, tiranovega vazala Gembo g. Skrbinšek, Chiyo ga. Saričeva, Kotaro ga. Vida Juva-nova in mladega mikada čtenca Kwana g. Jan. V ostalih ulogah nastopijo gđ. Kukčeva in Slavčeva ter gg. Plut, Potokar in Sancin. Režija je Debečeva. Klubandove igre so imele na našem odru vedno velik uspeh; predvsem opozarjamo na ogromen uspeh »Kroza s kredot. Priprani smo, da bo imela tudi ta drama isli uspeh. Predstava je izven abonmaja.

V opernem gledališču bodo igrali v nedeljo ob 15. prvič »Turške kamare«, z gg. Cesarjem in Kraljem v glavnih ulogah. Opozarjamo prav posebno na ta edinstveni primer goste z dežele, da napolnijo hišo in se enkrat od srca nasmejajo. Za predstavo veljajo znižane cene.

Toseac. Dr. vi ob 20. bodo peli v naši operi Puccinijevo »Tosco«. Naslovno ulogo poje ga. Zinka Kunčeva iz Zagreba, tenorsko partijo Cavaradossija pa g. Ivan Francel. Barona Scarpio poje g. Primožič, Angelottija g. Janko, cerkovnika g. Zupan. V ostalih ulogah gg. Rus Josko, Mencin, Sekula in ga. Spanova. Dirigira kapelnik Neffal, režija je Primožičeva. Predstava je izven abonmaja, veljajo znižane operne cene.

Opera »Traviata« se ponovi v premierski zasedbi to nedeljo zvečer v operi, izven abonmaja. Je to prva repriza opere, ki je na premieri tako odlično uspela.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Mestni dom.

Zač-tek ob 20.15.

Sobota, 18.: Deseti brat.

Nedelja, 19.: Deseti brat.

★

Posetite v soboto in nedeljo Sentjakobsko gledališče. Igrala se bo predvidoma zadnjič v sezoni prekrasna narodna igra »Deseti brat« s Košakom v naslovni ulogi in Bučarije kot Križavim Dobro humor, lepo delje in krasna scenerija Jurčič je s tem svojim romanom postavil sebi krasno spomenik. Vse dosedanje predstave so bile izredno zasedene in je publika navdušeno sprejela narodno igro. Vstopnice se dobe od 10 do 12 in od 15 do 17 pri blagajni v l. nadstropju Mestnega doma.

Mariborsko gledališče

Zač-tek ob 20.

Sobota, 18.: Gospoda Glumaljevi. Znižane cene. Zadnjič.

Nedelja, 19. ob 15.: Roksi. Znižane cene. Zadnjič. — Ob 20.: Studentje smo.

SPORT

V nedeljo tri važne ligine tekme

Proti koncu liginega tekmovalja se interes še stopnjuje — Negotovitost na vrhu in na koncu tablice

Vedno znova se bližajo pritožbe proti sedanjemu načinu tekmovalja za državno prvenstvo v nogometu, toda objektivno vzeto, je to tekmovalje organizatorno in tehnično najboljšje, kar smo jih do sedaj imeli. V tem naziranj nas potrjuje ves njegov potek od začetka prav do poslednjih faz.

Smo že na samem koncu borbe. Na sporedu so tri tekme, ki bodo zopet okupirale ves interes našega nogometnega občinstva. Ze zato, ker so v veliki meri vse tri odločilnega pomena za končni razpored v ligi.

V Zagrebu Concordia : Hajduk

Hajduku gre za važni dve točki, ki bi ga končno postavili nedosegljivo na drugo mesto. To je obenem poslednja Hajdukova tekma, in če doda dosedanjim točkam še nadaljnji dve, bo z 28 pikami varno na drugem mestu, in bi mu jih bilo pod pogojem, da BSK izgubi obe še preostali tekmi, dovolj celo za prvo mesto. Concordia nima s tekmo mnogo izgubiti in tudi ne mnogo pridobiti. Gre ji za boljše ali slabše mesto sredi tablice. Da ji res ni mnogo na pridobivanju nadaljnjih točk, je pokazala že v poslednjih tekmah, zlasti v oni važni s sarajevsko Slavijo, o kateri je zagrebški »Sportski List« med vrsticami marsikaj namignil!

V Beogradu BSK : Gradjanski

BSK velja že dolgo za nekronanega letošnjega prvaka, če postavi jutri še piko na sje, bo z 29 točkami za vse nedosegljiv na prvem mestu. Naloga mu ni prelahka, ker je Gradjanski v dobi renesance, in če nastopi kompleten, je že sedaj vsega uva-

Derby drugega razreda

Jutri dopoldne se odigra na igrišču Hermesa dve prvenstveni tekmi ljubljanskega drugega razreda, kot prvi par nastopita ob 9.30

Mars : Korotan,

ob 11. pa

Jadran : Reka.

Po dosedaj odigranih tekmah sodeč bosta obe tekmi odločilni za placement prvaka tega razreda. Dočim gojita Mars in Reka lepo kombinacijsko igrjo, sta oba druga nasprotnika zato bolj borbena in odločilnejša v startu, kar posebno velja za Jadrana. Korotan je v tej sezoni nekoliko popustil, imel je tudi precej smole, da je izgubil že tri tekme ter bo slišal v nedeljo to popravit, ki bi ga eventualni večji poraz potisnil na zadnje mesto. Mars je s svojo prepričevalno zmago prošlo nedeljo nad Slovanom dokazal, da je vreden, da tekmuje v tem razredu, dasiravno je bil pred pričetkom sezone dodeljen v drugi B razred. Reka, tudi novinec tega razreda, je dosedaj odločila vse tekme v svojo korist, posebno pa je prošlo nedeljo katastrofalno odpravila Grafiko s 6:0, kar ji daje v tej tekmi prednost za zmago. Jadran se popravlja od tekme do tekme. Po slabem startu v sezono, ko je napram Grafiki zgubil obe točki, je z zaporednimi tremi zmagami, dokazal, da ima največje izgube za letošnjega prvaka, kar bo dokazal v nedeljski tekmi.

Za obe tekmi je vstopnina minimalna.

Službeno iz OZDS pri LNP. Delegira se za prvenstveno tekmo Sloga : Domžale ob 10.15 na igrišču Ilirije g. Pevalček, za predtekmo (event.) na igrišču Primorja ob 13. g. Jordan. Namesto zadržanega g. Groznika vrši službo stranskega sodnika pri tekmi Primorje : Jugoslavija g. Martelanc (rez. Mrdjen).

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 19. strogo obvezen sestanek pri Slamič. Prišli morajo Starec, Hasl, Bertonec I in II, Zemljak, Slamič, Boncelj, Jež, Jug II, Erman, Rudi, Zemljak. V nedeljo od 12.30 opravljajo rediteljsko službo na našem igrišču gg. Erbeničnik, Brodar, Križek, Klančnik, Škerlj, Fuks, Rakič, Lovrač, Zorja II, Kariz. Blagajniško službo od 13. naprej opravljajo gg.: Križ, Stiglic, Drufovka, Savo, Stanko, Sketelj ml., Gostiša, dr. Kostl.

SK Ilirija. V ponedeljek ob 20. bo v posebnih sobi hotela »Strukelj« diskusijski večer, na katerem se bo razpravljalo o predlogu za reorganizacijo poslovnika sekcij. Načelstva sekcij naj se udeležijo omenjenega večera polnoštevilno, vabljeni so pa tudi ostali člani. Seja upravnega odbora v torek ob 20. v zadnji sobi hotela »Sloane«.

Lahkotletseka sekcija. Crosscountry trening jutri ob 10. iz garderobe na igrišču. Zaradi »Teku Uedinjenja« polnoštevilno in točno.

2SK Hermes. Sporoča se igračem naše table-tenis sekcije, ki so bili pozvani v »Jutro« od 16. t. m. zaradi odsotnosti in boleznj nekaterih pozvanih, da se ostali po sklepu upr. odbora ne udeležijo izločilnega tekmovalja. — Sekcija začne z rednim treningom danes ob 15. v novi dvorani Frankopanskega dvora (Reinighaus).

SK Grafika. V nedeljo igra naša rezerva ob 10.30 pokalno tekmo z rezervno Korotana na Rakovniku. Postava moštva bo v nedeljo v časopisih.

SK Mars. V nedeljo ob 9.30 prvenstvena tekma s Korotanom na igrišču Hermesa. Ob 9. morajo biti na igrišču igralci Zavri I, Dolinar, Pogačar II, Zavri II, Krašovec, Klingenstein, Vrhovec, Wohlfart, Zupanc, Burger, Jenko, Humer II, Zupančič. Reditelji Stražisar, Vrhovec II, Pogačar II, stranski sodnik Strah, blagajna Vrhovec I, nadzor Novak.

SK Reka. Jutri ob 9.30 naj bodo na igrišču Ilirije: Torkar, Petrovič, Kokalj, Skočir, Koril, Čuha, Erjave, Hladnik, Laznik, Jaka, Rožmanec; na igrišču Hermesa pa ob 10.30: Pikič, Bojan, Nany, Dane, Korle, Drage, Nino, Ane, Broni, Zine, Pino. Reditelji Jože, Košmrl, Pišlar in Miklič morajo biti na igrišču Hermesa ob 8.15.

SK Sloga. V nedeljo ob 9.30 naj bodo na igrišču Ilirije: Umek, Mrkvička, Trobec, Zupančič, Starman I, Starman III, Senčar I, Nimković, Praunseis, Starman II, Podrekar. Stranski sodnik Samer.

SK Domžale (nogometna sekcija). V nedeljo igramo prvenstveno tekmo proti Slogi v Ljubljani. Točno ob 8. naj bodo pred pošto (Oset) Štifter, Kovač, Krek, Roman, Može, Čad, Janežič, Jovič, Zabret, Bitenc, Amon, rezervi Janežič II, Naco.

ževanja vreden nasprotnik. Boštai že kakorkoli, obe tekmi, zagrebška in beograjska bosta nemara razsvetlili položaj na vrhu tablice.

V Ljubljani: Primorje - Jugoslavija.

Za našega ligaša je ta tekma naravnost usodnega pomena. Še pred tedni si niti od daleč nismo zamišljali, da se bo situacija tako nesrečno zasukala, da bo našemu moštvu treba še v zadnjem hipu loviti se za eno samo piko. Izid tekme med sarajevsko Slavijo in Concordio je vendar ustvaril tudi tak nepričakovan položaj. Zato je razumljivo, da se za nadaljnje tekme Primorja zanimajo z nezmajšano napestostjo v Sarajevu, morda še bolj kot mi v Ljubljani. In če se zanimajo, gotovo se ne omejujejo na pričakovanje dogodkov s prekrizanimi rokami. Neizvestnost glede sodnika, ki naj sodi to tekmo, samo dokazuje, da so naša uganjanja točna. Borba za kulisami ni nič manj intenzivna kot bo ona na zeleni trati.

Jasno je, da je pod vsemi temi okolnostmi naraslo tudi zanimanje pri naši publiki za to tekmo do vrhunca. Gotovo je, da se bo z vsjo silo založila za naše moštvo in mu nudila vso moralno oporo, kot jo v tako odločilnem momentu potrebuje.

Pozdravljamo prvi letošnji prihod Jugoslavije v Ljubljano. In želimo, da bi se njena bitka z našim predstavnikom v ligi razvijala in končala v strogo sportnih mejah, pa najsi bo sreča mila temu ali onemu!

Predaja vstopnic je pri tiskarh Baraga v nebotičniku in Banyaj na Miklošičevi cesti.

TKD Atena. V nedeljo ob 9.30 trening na našem igrišču, obvezen za vse članice. Vremensko poročilo s Kofe od 17. t. m.: Snega 60 cm, smuka prav dobra.

Celjski nogomet. V nedeljo 19. t. m. ob 14.30 bo na Glaziji v Celju drugorazredna prvenstvena tekma med Atletiki in Jugoslavijo. Zanimivo tekmo bo sodil g. Oberlintr iz Laškega.

Tekme rezervnih moštev za pokal Ilirije. (Službeno.) Ker je slabo vreme onemogočilo odigranje drugega kola v nedeljo 12. t. m., se igra isto v polnem obsegu v nedeljo 19. t. m. Igrajo ob 8.30 na igr. Ilirije Reka : Slovan, sodnik g. Kušar, služba g. Dorčec, ob 10.30 igrišče Korotana Korotan : Grafika, sodnik g. Gallič, služba g. Skalar. Tekma Ilirija I : Ilirija II. se igra v torek ob 15. Igra se ob vsakem vremenu, v kolikor drugače ne odloči službojuči odbornik na licu mesta. Igrati je točno ob določenem času.

Sokol

Jugoslovensko Sokolstvo v Ameriki

danes se ni združeno enotno v Jugoslovenskem sokolskem savezu, ker spadata vanj samo župi v Chicagu in v San Franciscu. Poleg teh žup pa obstoji še cela vrsta društev v Zedinjenih državah, ki se niso prijavila svoj pristop v savez. Ne smemo pa pozabiti tudi sokolskih društev v Južni Ameriki, v Buenos Aires, La Paternal, Rio de Janeiro itd. Dosedanja raztresenost posodnih društev je imela za posledico, da je mnogo med njimi prenehalo s pozitivnim delom in le še životarijo. Tako je bil ustanovljen Srpski Sokol v Omahi, Jugoslovenski Sokol v Galvestonu v državi Texas. V območju sedanje chicške župe je 11 društev, ki so svoj čas pridno delovala, danes pa ne kažejo pravih znakov gibanja.

Naloga novoustanovljenega saveza bo, da vzbudi k novemu delu vsa ta društva in jih združi pod svoje okrilje. Snuje se že nova, tretja župa v Novem Yorku, ki bo vezala tamošnja jugoslovenska društva. Lahko bi se ustanovila tudi posebna južno-ameriška župa, ki naj bi na ta način postala tudi član JSS za Ameriko. V nekaj letih se bo jugoslovensko Sokolstvo v Ameriki tako reorganiziralo in okrepilo, da bo šlo okrog 50 do 60 sokolskih edinic, kar bo prav lep uspeh organizatornega dela.

Prvo jugoslovensko sokolsko društvo, ustanovljeno v Ameriki, je bil Dalmatinski Sokol v Chicagu l. 1906. Na Tihem oceanu je sledilo kot prvo društvo v Oaklandu, ki se danes prav krepko deluje in tvori jedro pacifiške župe. Tudi nekaj slovenskih društev je tam, ki se niso javila svojega pristopa v novo osnovani savez. Glavno glasilno nove organizacije je »Sokol«, ki izhaja v St. Luisu in prinaša v vsaki številki vedno več gradiva za društva. Prepričani smo, da bo ameriško Sokolstvo kaj kmalu poiskalo tesne vezi s Sokolstvom v domovini in tako pripomoglo k tesnejšim zvezam Jugoslavije z ameriški rojaki vobče.

Sokolska župa ljubljanska. Včeraj je umrl v Ljubljani zadnji soustanovitelj Južnega Sokola in Sokolstva na našem jugu br. Peter Grasselli v 93. letu svoje starosti. Pogreba blagopokojnega brata, ki bo v nedeljo 19. t. m. ob 14.30 izpred mestnega magistrata, se bo udeležilo Sokolstvo korporativno s praporom Ljubljanskega Sokola, kjer je bil pokojnik član od vsega početka, in z godbo Sokola I. Pozivamo članstvo naše župe, predvsem pa članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se pogreba udeležijo v čimvečjem številu. Zbirališče članstva v kroju bo ob 14. uri pred Narodnim domom. Župna uprava.

Sokolska četa Zalog priredi drevi ob pol 20. pod okriljem ZKD predavanje o sodobni Nemčiji s skioptičnimi slikami. Predaval bo g. dr. Stojan Bajič v osnovni šoli.

Prosvetni odesk sokolake čete v Kozarjah priredi drevi ob pol 20. v telovadnici prvo predavanje združeno s članskim družabnim večerom. Predava g. Valentinčič o »Problemu manjšine na Primorskem«. S tem se začne predavalna sezona v letošnji poslovni dobi, zato vsi člani toplo vabljeno!

Sokol Tržič. Pod okriljem ZKD se bo vršilo predavanje o Japonski s slikami v Sokolskem domu. Predavanje bo danes ob 15. Vabimo!

Sokol Cerknica. Jutri ob 16. se bo vršilo pod okriljem ZKD predavanje o narodno-gospodarski politiki. Predaval bo g. dr. Alujevič Branko.

Sokol na Viču priredi v soboto 18. tega meseca ob 20. v Sokolskem domu pod okriljem ZKD in Kluba jugoslovenskih primorskih akademikov prosvetni večer s predavanjem dr. Cernelca in s celotnim sporedom, ki se je izvajal 10. t. m. v ljubljanski operi. — Dramski odsek pa ponovi v nedeljo 19. t. m. ob 20. Finžgarjevo narodno igrjo »Divji loveci«, ki je že pri premieri dosegla popoln uspeh. Pridite!

Oder sokolskega društva v Preserju priredi v nedeljo 19. t. m. ob 15. Vombergerjevo tridejanko »Voda«. Zveze na vse strani jako ugodne. Odbor.

Sokol Sovodeni. Naši igralci so v nedeljo 12. t. m. igrali tridejanko »Makselj«, ki jo je iz nemščine prevel Ivan Cesar. Dasi je igra za podoželske igralce težka, je bila kljub temu prav dobro podana in je prav zadovoljila množestveno občinstvo. Za nedeljo 19. t. m. pa je nas povabilo sosedno društvo v Gorenji vasi, da pridemo k njim gostovat.

Postani in ostani

Član Vojniške družbe!

ZAHVALA

»Naprednost« vzajemno podporno društvo reg. pom. blagajna v Mariboru, mi je takoj kulantno izplačala posmrtnino, za kar se najvredneje zahvaljujem in isto najtopleje priporočam.

12063

JOSIP NABERGOJ.

KA-LE-FLUID

Pri oslabiljenih živcih

trajnosti in polni nevzdržnosti se uporablja »KA-LE-FLUID«. — Kizloboški ekstrakt iz življenjskega dela vseh izločevalnih žlez. Jaki živčni sistem in krepki organizem. — Brezplačno pošljemo detajlno literaturo, zahtevajte: Beograd, Njegusova 5, Miloš Marković. — »Kalefluid« se prodaja v lekarnah in drogerijah. — Odbor, od mlaj. soc. pol. in narodnega zdravlja S. br. 5300 od 28. marca 1932. l.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretužno vest, da je naš ljubljani sin, brat in svak, gospod

AVGUST PEČNIK

privatni uradnik

dne 16. t. m. po dolgi mukapolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zasnal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. novembra 1933 ob 4. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. nov. 1933.

12058 ZALUJOCI OSTALI.

Občina Ljubljana. Mestni pogrebni zavod

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino Bled predvaja danes ob 20. ter jutri ob pol 16. in ob 20. večer film »Pod lažno zastavo«, kulturni film ter veseloigro »Rimbo express«.

GORENJI LOGATEC. V nedeljo se je vršila v Sokolskem domu proslava Ganglovc šestdesetletnice, nato pa martinovanje, pri katerem je prišla zlasti mladina na svoj račun. — Te dneve dobimo dokončno priključitev velenjske elektrike na naše omrežje. Dela pa zelo ovira slabo vreme.

RUSE. V nedeljo 12. t. m. je gledališki odsek Sokola z uprizoritvijo »Turških kumar« otvoril sezono. Igra je v režiji br. Dolfeta Pečarja dobro uspeša in je številnemu občinstvu nudila obilo zabave. Igralci in igralke so pokazali lepe sposobnosti, tako da so že s to prvo predstavo nudili jamstvo, da bodo zadovoljevali občinstvo tudi pri bodočih igranjih. Tudi scenarija, zlasti v tretjem dejanju, je bila lepa. Zahvala gre predvsem tiskarju Doctor in drug v Mariboru, ki je darovala 40 m blaga za zavese. Narodno gledališče v Mariboru pa nam je pomagalo s kostumi. Druga premiera bo že v decembru pred božičem. Igrala se bo zabavna otroška igrja »Pastirček Peter in kralj Biljantina«.

KOČEVJE. Pod okriljem ZKD se bo vršilo predavanje o denarni krizi jutri ob 11. dopoldne v hotelu »Trst«. Predaval bo g. dr. Stanko Lapajne. Predavanje je zelo aktualno, zaradi česar vabimo občinstvo. Po predavanju bo predvajanje kulturnega filma.

Da postanejo Vaši zobje bolj beli za tri stopnje

z enim izredno naglim postopkom

Kolynos na mah ugonobi mikrobe in klice.

Očistite svoje zobe s Kolynosom. V treh dneh bodo zobje postali za tri stopnje bolj beli. Kolynos ostvarja, česar ne more doseči nobeno drugo sredstvo za nego zob. On odpravi rumenkaste madeže in lise, on se peni v malih razpoklinah, čisti vso ustno duplino in Kolynos da rezultate: zobje postanejo beli, zdravi, a dlesna rdeča kot roža. Navadite se na uporabo Kolynosa — 1 centimeter na suhi ščetkici, dvakrat na dan. Kupite tubo Kolynosa še danes.

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrova« mali oglasnik.

VATO

v tablah in za očeje. Preden krijete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER

Maribor 9963

IGRATI

NA VAŠ INSTRUMENT JE ZABAVA; tako pravijo muziki. Oglejte si torej temeljito naš katalog, predno kje kaj kupite!!!

MARMONIKI din. 69-

MANDOLINE " 99-

GITARE " 148-

TAMBURICE " 68-

3 sp. gubila so kromatice in

svirje harmonike itd.

NAVATJE BREZPLAČNI KATALOG

TRGOVICA GLASIL IN HADRONIK

FEINEL & HEROLD

1000, P.O. BOX 1000, MARIBOR

12059

Začetnik: dane brezplačno

pisni pouk v telovadnici

GIBBS

pomlajuje svoje mlo za britje in ustvarja iz njega idealen izdelek.

Pušica nič več ne oksidira. GIBBS je kreiral novo čvrsto pušico iz bakelita redke elegancije. Odslej imate mlo za britje vedno čisto, praktično in ekonomično, ker ga zamorete porabiti do kraja. Za tako pušico zamorete takisto dobiti vložek (rezervo).

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubi oče, brat in svak, gospod

JOSIP BERCE

ŠOLSKI UPRAVITELJ V SVEČINI

sinoči nenadoma preminil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. novembra ob 8. uri na tukajšnje pokopališče. Prosi se tihega sožalja!

Svečina pri Mariboru, dne 17. novembra 1933.

ROZALIJA, soproga; BOGDAN in OTON, sinova.

12077

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubi oče, mož, sin, svak, brat in zet, gospod

Josip Videmšek

KAPETAN I. KL. V REZERVU IN TRGOVEC

dne 16. novembra po kratkem trpljenju nenadoma umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 18. novembra ob 15.45 na mestno pokopališče v Pobrežju.

Maribor-Celje-Jelšava, dne 17. novembra 1933.

Zalujoče rodbine: VIDEMŠEK, POŠINGER, PRYBIL in PETELN.

12078

Pozor!

Najnovejše Tungstram barijeve cevi omogočajo znatno izboljšanje

radio sprejemov. Kupite torej samo tak sprejemalec, ki Vam nudi prednosti najmodernejših Tungstram barijevih cevi

TUNGSTRAM

Iz življenja in sveta

Smrt za čast Francije

Zemeljski ostanki legionarja Brezovskega, prvega češkega vojaka, ki je v svetovni vojni padel na francoski fronti, na častnem odru v praški Mestni hiši

V največji radiotelefonski postaji na svetu

Nevidna mreža obkroža našo zemljo

Če stojš v oddajnem prostoru angleške brezžične postaje v Rugbyju, največje na svetu, boš doživel marsikateri čudež, ki si ga ne boš mogel pojasniti, če si zelen lajnik. Iz zvočnikov ti bodo n. pr. zveneli od leve in desne negibni, monotoni glasovi oseb, ki si brezžično telefonirajo med celino in celino, toda besed ne boš razumel. Z genialno aparaturjo, ki jo vključijo med oddajnik in slušalo, se posamezne besede namreč tako povečajo, da ne more noben nepoklicani človek razumeti njih smisla razen obeh oseb, ki govorita, in absolutno zanesljivih operaterjev na obeh izhodnih postajah. Po tem sistemu je zamenjana tajnost najpreprostejših, kakor tudi velevažnih mednarodnih in diplomatskih radiotelefonskih pogovorov.

Toda ta tajnost je zamenjana še na drug način, ki skrbi obenem za to, da more brezžična oddaja doseči s čim večjo močjo energijo na določeno mesto. Valovi se tu ne razširijo v obliki krogle na vse strani kakor pri navadnem radio oddajanju, temveč jih posebna vzporedna oddajna antena odseva s mnogokratno ojačitvijo v določeno smer, samo proti zaželeni sprejemni postaji na drugi celini. Zaradi različnih posebnosti, ki ovirajo enako oddajanje oziroma sprejemanje podnevi in ponoči in v različnih smereh, se valovne dolžine v nekaterih mesecih spreminjajo, namreč v mesecih med 15 in 60 m. Oddajanje se vrši tedaj s kratkimi valovi, ki so edini dovolj prodorni za takšne daljave in ki se dajo edini z uspehom trdno usmeriti v določeno smer. V ostalem naj omenimo, da so železni antenski jambori rugbyjske postaje ta čas najvišji na svetu in postavljani v določeni kotih drug proti drugemu, njih vsakokratna zveza na je natančno navzgor, na k smeri, v kateri loži sprejemna postaja na drugi polobli sveta.

Rugbyjska postaja ne rabí samo radiotelefonskim zvezam med stalnimi celinskimi postajami, temveč posreduje tudi zveze

s parniki na visokem morju, ki jim kakor s sprejemniki opremljenimi vlaki po vsem svetu in drugim sprejemnim ter oddajnim postajam dvakrat dnevno, ob 10. zjutraj in ob 6. zvečer sporoči tudi natančni greenwiški čas. V vmesnem času je postaja še preobložena z radiotelefonskimi oddajami, pri čemer rabijo poedini oddajniki v različnem dnevnem času zvezam z različnimi stranmi neba. Reuterjeva agencija pošilja svoja poročila stalno v svet, prav tako se ob določnem času oddajajo tudi vremenska poročila. Za Južno Afriko so morali v zadnjem času zaradi dviga zlato-kopnih akcij rezervirati poseben aparat, ker so bile proge preveč zasedene.

Med antenskimi jambori se pasejo kравe in ovce, na zunaj nič ne moti pokojne pokrajine okrog oddajne postaje. In vendar je oziroma prenasajeno z elektriko, ki oddaja postajo kakor nevidna mreža preko vse zemeljske oble. Človeški čuti so premalo natančni, da bi direktno opazili to nevidno mrežo, tem bolj pa jo opazi jo indirektno. Z neonomim plinom napolnjena tinka, ki jo držiš v oddajnem prostoru, nenadoma ožari, ne da bi bila v neposredni zvezi s kakšnim virom elektrike. Tehniki, ki stanujejo v bližini, vedo po obnavljanju žarnic v svojih stanovanjih, kdaj se oddajajo kakšna poročila in kadar vključijo brezžični oddajnik, ki deluje z močjo energije 500 k. v in z valovno dolžino 18.750 m. trepetajo vse žarnice v območju več milj v ritmu Morsejevih znakov, avtomobili pred postajo na morejo startati le z največjo težavo, ker so jim motorji hbinoma nabiti z elektriko in nočejo reagirati na tok v baterijah. To so zunanji znaki, ki naporozorujejo izžaravane silovitost neštevilnih oddajnih ceri. Ta sila je tako velika, da premaga še tako velike zemeljske daljave z brzino, ki jo poznata le svetloba in elektrika. V mikrofonu izrečeš nozdav in v odločki sekunde se sliši naš prijatelj, ki je 20.000 milj oddaljen od nas...

Iz „tretjega carstva“

Volitve in koncentracijska taborišča

Taina državna policija v Bremenu je sklenila po volitvah odpustiti iz koncentracijskih taborišč večje število internirancev, ki so glasovali za Hitlerjev režim.

Dr. Hirschfeld na dražbi

Zaradi davčnih zaostankov so nemške davčne oblasti razpisale dražbo 3000 zvezkov obsegajoče knjižnice, zdravniških instrumentov in pohištva znanega seksualnega raziskovalca dr. Magnusa Hirschfelda. Učenjak ni mogel zadostiti obveznostim, ker so ga režimovci pregnali iz Berlina.

Cerkev in režim

V Berlinu so bili suspendirani trije župniki zaradi odpora proti rjavnemu režimu. Vsi trije so odleteli, ker niso v svojih cerkvenih govorih dovolj goreče zagovarjali smernic sedanje nemške vlade.

Vistostmerjeni Rdeči križ

Nemški Rdeči križ bodo v najkrajšem času »vistostmerili«, t. j. ga reorganizirali na Hitlerjevi podlagi. Ustanova bo dobila nova pravila, novo vodstvo in bo poslovala drugače kakor doslej.

Rasna sramota

Iz Harburga-Wilhelmsburga poročajo, da so na predvečer nemških volitev zalotili nekega nearijskega trgovskega pomočnika pri neki 20letni Nemki. Prijeli so »skrunitelja« in ga izročili oblasti, ki ga je zaprla zaradi »onečaščenja« arijske rase. V Nemčiji je tudi ljubezen pod državnim nadzorstvom.

Rasa in justica

Iz Vratislave poročajo, da je tožila neka 20letna prodajalka trdke, ki razpečuje čevlje inspektorja svojega podjetja, ki je pred letom dni potoval z njo po službenih opravkih in je porabil to priliko, da jo je posilil. Ko je prodajalka postala mati, je vložila tožbo proti inspektorju, in sicer na podlagi ugotovitve vratislavskega profesorja, antropologa von E'kstedta, da kaže novorojenec tipične židovske rase znake. Na podlagi te izjave je sodišče oddredilo aretacijo inspektorja in državni tožilec ga bo obtožil zločina posilstva.

Doživljaji Hedinovega sodelavca

V Stockholm se je vrnil dr. Ambolt, ki je kot član Hedinove ekspedicije za dolge mesece izginil v Notranji Aziji. Sven Hedin je bil opremljen že resnično ekspedicijo, ko je prejel prvo vest o njem.

Dr. Ambolt se je že v maju 1932 na meji med Tibetom in Turkestanom ločil od svojih tovarišev. Z veliko karavano je hotel prehoditi tibetsko visoko gorovje in se vrniti potem mimo proslulega potujočega jezera Lop Nora v Peking. Toda strašno deževje, mraz, ki je dosegel do 40 stop. pod ničlo, prerediti ozračje v višini 6000 metrov so mu prekržili prvotni načrt. Zivali so začele poginjati druga za drugo, nekateri spremljevalci domačini so pobegnili, dr. Ambolt, ki je zagrizeno vršil svoja znanstvena opazovanja, se je moral končno obrniti v Turkestan. Pri tem je moral ostaviti v Tibetu večino prtljage in instrumentov ter svoje znanstvene zapiske petih let. Pomožna ekspedicija pa je te dragocenosti pozneje za srečo utegnila rešiti.

V Dalai Kurganu v Turkestanu je sestavil pogumni učenjak novo ekspedicijo, a v Vzhodnem Turkestanu je vladal guverner, ki mu je začel delati velike težave. Dolge mesece je moral Ambolt čakati brez zveze z zunanjim svetom na dovoljenje za nadaljevanje poti. Med tem je izbruhnila revolucija in nenadoma je prejel dovoljenje, da sme naprej, z obeh strani, s strani guvernerja in vstajev Toda to ni šlo brez kakšne majhne zapreke. Nekega dne se je zbralo pred njegovo hišo celo kakšnih 500 ljudi, ki so hoteli gledati, kako bodo revolucionarji Švedu odsekali glavo. Vendar pa mu tega niso storili in so mu na nadaljnji poti celo pomagali.

V Hotanu so mu pridrili vojaško parado in tamonjska vlada ga je podprla z vsem potrebnim, celo z denarjem. Švedu so storili to malo z namenom, da bi Anglezem poročal, kako dobro so ga sprejeli. To željo pa je Ambolt izpolnil z veseljem, kajti dala mu je priliko, da je mogel civilizirani svet obvestiti, da še živi. Šele 16. avgusta je dosegel mesto Leh, kjer mu je bilo mogoče oddati brzojavko.

Z odstopom je zagrozil

Artur Henderson, predsednik razorožitvene konference v Ženevi

400 let kakava

Kolumb je odkril kakao kot pijačo pri Indijcih Zapadne Indije, ko je prišel Cortez v Mehiko, so bila kakavova zrna uradna — valuta. Kralj Montezuma je imel kakao tako rad, da ga je popil do 50 čaš na dan.

Pred štirimi stoletji so Španci to pijačo prinesli tudi v Evropo, a še l. 1657. je bila za London nekaj novega. Kraljica Ana je kakao napravila za modno pijačo. V 18. stoletju se je osnoval klub »Cocoa-Thea«, v katerem so pri srebanju sladke pijače kmalu začeli igrati hazardne igre. Sloviti Walpole poroča, da so posamezniki pri teh igrah izgubili do 180.000 funtov šterlingov na en sam stavek. Na zadnji svetovni konferenci pridelovalcev kakava so ugovorili, da je v početku našega stoletja zadostovalo še 100.000 ton kakavovih zrn za svetovno potrošnjo, l. 1922. pa se je konsum povečal že na 400.000 ton Kakao je bil v ostalem prva med sorodnimi pijačami (kava, čaj itd.), ki je dospela v Evropo.

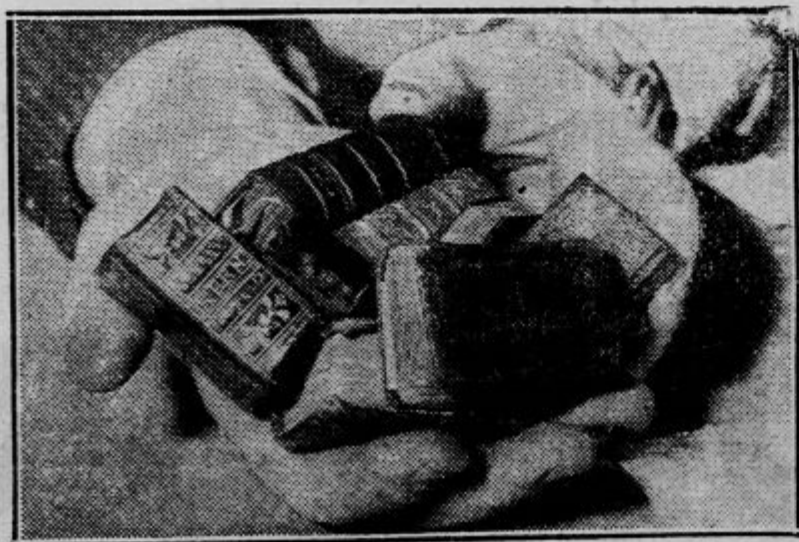
Vreme in ljubezen

Zanimiva pravda in še bolj zanimiv pravdorek na podlagi izjave vremenske postaje

Neka madžarska vzgojiteljica je tožila trgovca za deželo, da ji je obljubil zakon, jo pod pretezo te obljube zapeljal ter zmanjšal njeno sposobnost za moštve. Bila sta že oklicana, nekaj dni pred poroko pa je prišel trgovec iz province v Budimpešto, kjer sta skupno kupila pohištvo, obleko, perilo in drugo kar spada v novo gospodinjstvo. Zvečer po nakupu sta šla v cirkus, iz cirkusa pa v mestni gozdič. Tam sta sedla na samotni klop. Ponoči je ženin odpotoval in pisal nevesti, da si je vsemislil ter jo noče za ženo.

Male knjige velikih mož

V washingtonski državni knjižnici hranijo majene knjige, dela Shakespearea, Danteja, Kanta in Svetega pisma, ki se lahko čitajo samo s povečalnim steklom

PRAVKAR JE IZŠLA NOVA ŠTEVILKA

ilustrirane tedenske revije

z naslednjo vsebino:

Slika na ovitku: IMRE GOTH: DEKLE Z NAPRSNICO
Naslovná slika: JOS. KLADNIK: »ZIMA SE BLIŽA« (lesorez)
Priv. doc. dr. B. Škerlj: KAKO POJMUJE SODOBNA ANTROPOLOGIJA CLOVEŠKE RASE
Moderatus: MARTIN LUTHER (s slikami)
Leo Gerwille-Beache: TRAGEDIJA V PREPADIH ANDOV (s sliko)
Dr. Pavel Breznik: PROF. DR. HENRY SUZALLO (s sliko)
NAŠ JEZIK (D)
Marijana Zeljeznova-Kokalj: IZ MINIATUR
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA
Vladimir Bartol: VAMPIR

„ŽIVLJENJE IN SVET“

STAROST ROKOPISOV
SVARILNI UDARCI ELEKTRICNEGA TOKA
Dr. Fran Novak: S SMUČMI NA MONT BLANC (s slikami)
Frank Buck: DOŽIVLJAJI V DŽUNGLI (s slikami)
CLOVEK IN DOM (s slikami)
ZA MISLEČE GLAVE
ŠAH
PROZORNE CIGARETE
KAKO DOLGOCASIMO SOCLOVEKA?
FOTOAMATER
ANEKDOTA
HUMOR (Adamson)

Zvezek vsebuje poleg tega še dosti zanimivega drobiža in lepih slik.

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko ter stane trimesečno Din 20.—, mesečno Din 8.—. Posamezne številke Din 2.—. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knaflejeva ul. 5.

50 letnica prve podmornice

Thorsten Nordenfelt, izumitelj podmornice in Bazilij Zaharov

Letos obhajajo na Švedskem 50 letnico prve podmornice. Po mnogih neuspelih poskusih za gradnjo podmornic se je posrečilo švedskemu inženjerju in tvorničarju orožja Thorstenu Nordenfeltu l. 1883 konstruirati prvo podmornico, ki so jo spustili v morje v Mälarseeju pri Stockholmu. Nordenfelt je imel velike tvornice za izdelovanje orožja v Angliji in je bil eden najodličnejših konstrukterjev ter iznajteljev svoje dobe.

Njegova podmornica je merila v dolžino 21 m, v širino pa samo 3 m in je obsegala 60 ton. Potopila se je lahko 17 m pod vodo ter je bila opremljena s strojem, ki je proizvajal 100 k. s. Pod vodo je vozila z brzino 4 vozle na uro. Imela je na vnanji strani torpedo, ki se je dal odstreliti z mehanično pripravo. Posadka te podmornice je bila majhna: 3 možje so se lahko držali pod vodo 6 ur. Namestu peri-

skopa je imela podmornica nekakšno stekleno kroglo, po kateri se je orientiral kapitan.

Podmornico je kupila Grška, nakar sta naročili Turčija in Rusija vsaka po dve enaki podmornici. Nordenfelt je prodal svoje izdelke iz angleških tvornic raznim deželam, njegov najboljši agent pa je bil Bazil Zaharov.

Ta človek, ena najzagonetnejših figur v oboroževalni industriji, je bil tedaj v veliki stiski. Prišel je nekega dne k Nordenfeltu in ga prosil, naj ga sprejme v službo. Šved mu je ugodil. Zaharov je odpotoval najprej v Španijo, od tam pa v druge države. Vrnil se je z velikimi naročili in je zaslužil z njimi milijone. Pozneje se je osamosvojil, nikoli pa ni pozabil Nordenfelta in početkov svoje kariere, ki ga je povzdignila med najpomembnejše ljudi sveta.

32 krat poročena

Izabela Harry Sut, predsednica Zveze za varstvo ženskih pravic v Kansasu, je imela pred kratkim predavanje, v katerem je dejala, da se ženska šele v drugem ali tretjem zakonu počuti dobro, marsikateri pa se nasmešne sreča šele v osmem ali devetem zakonu.

Rekord po tem naziranju bi pripadal pač pokojni abesinski cesarici Taitu, ki ji je bil cesar Menelik že 32. mož. Že z 12 letom se je poročila z nekim nosačem vode, a se je kmalu ločila. Potem je šla iz rok v roke, dokler je ni zagledal Menelik, s katerim je živela 20 let v srečnem zakonu.

DOBRO JE ČE VEŠ...

da je v Moskvi umrl eden največjih ruskih sodobnih odrskih slikarjev, Ignac Ignatijevič Nivinskij;

da je obhajal znani francoski zdravnik in učenjak dr. P. Gueniot te dni svoj 102. rojstni dan in je ta dan delal v knjižnici Medicinske akademije;

da je policijsko ravnanje v Kalkuti izdalo odredbo, ki zabranjuje zaposlitev deklet v barih in zabaviščih;

da je nastala na angleški ladji »City of Kairo«, ki je bila zasidrana v Port Saidu, eksplozija, ki je ubila enega častnika in štiri mornarje;

da bo poljska vlada s 1. januarjem 1934 ukinila weekend, ki je doslej veljal za državne urade, mestne občine, banke in druge ustanove;

da je te dni dosegla polnoletnost druga najmlajša ženska v Ameriki, princesa Mdivani, ki je s tem podedovala svoj delež 20 milijonov dolarjev, katerega ji je bil določen za doto njen pokojni oče F. W. Woolworth.

Angleško ruski odnosi

Lord Chilton izroča Kalininu svoje poveljne listine

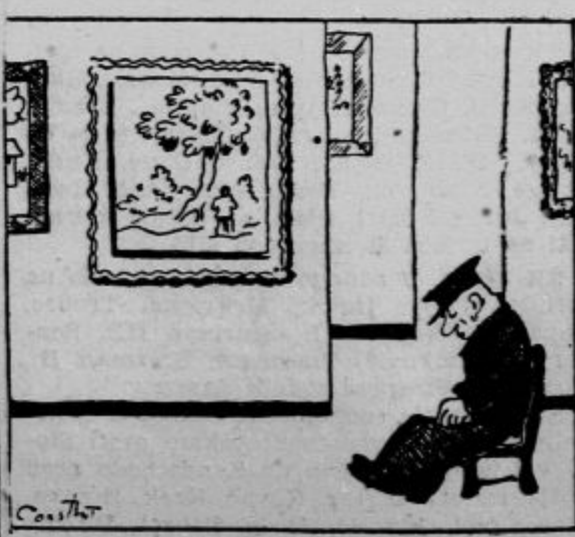
Vsak naročnik „JUTRA“ je zavarovan za 10.000 Din!

VSAK DAN ENA

Zanimiva slika

Med delom...

Na razstavi...

OSREDNJI PRODAJNI URAD V STRAZIŠČU javlja žalostno vest, da je njegov družabnik, gospod

JAKOB BAJŽELJ

POSESTNIK IN TRGOVEC

danes umrl.

Blagopokojniku bo ohranil urad trajen in hvaležen spomin.

V Strazišču, dne 16. novembra 1933.

12068

Sit. in žim. zadruga, Valentin Benedik.

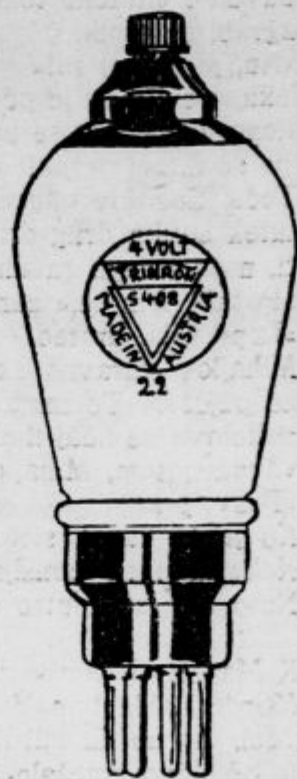
Drva in premog pri

IV. SCHUMI
Dolenjska cesta
Telefon št. 2953

Tisočkrat preizkušeni uspehi

II

»Jutrovega« malega oglašnika priporočajo, da se ga ob vsaki dani priliki poslužite.

TRIOLRON

TRIOLRON

in spet

TRIOLRON

Radio-cev z nenadkriljivimi lastnostmi

Zahtevajte pri svojem radio-trgovcu novi cenik XI-33 s tabelo primerjanja in karakteristikami.

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO:
F. L. ROSENFELD, BEOGRAD, Topličin venac 7

12013

GASILSKA ČETA STRAZIŠČE javlja žalostno vest, da je njen ustanovitelj, dolgoletni predsednik, gospod

JAKOB BAJŽELJ

POSESTNIK IN TRGOVEC V STRAZIŠČU

danes umrl.

Blagopokojniku bo ohranila četa trajen in hvaležen spomin.

Stražišče, dne 16. novembra 1933.

12067

UPRAVA.

SOKOLSKO DRUŠTVO STRAZIŠČE javlja tužno vest, da je njegov ustanovitelj, bivši starešina, brat

JAKOB BAJŽELJ

POSESTNIK IN TRGOVEC

danes umrl.

Zvestemu in marljivemu bratu bo ohranilo društvo trajen spomin.

V Strazišču, dne 16. novembra 1933.

12064

Društvena uprava.

LJUDSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V STRAZIŠČU javlja žalostno vest, da je njen ustanovitelj in načelnik, gospod

JAKOB BAJŽELJ

POSESTNIK IN TRGOVEC

danes umrl.

Blagopokojniku, kot zvestemu sodelavcu, bo ohranila zadruga trajen in hvaležen spomin.

V Strazišču, dne 16. novembra 1933.

12065

NAČELSTVO.

Dne 16. t. m. je umrl naš zaslužni podžupan, član krajevnega šolskega odbora, gospod

JAKOB BAJŽELJ

posestnik in trgovec v Strazišču

Z njim smo izgubili naprednega moža, ki smo mu dolžni neizrečno zahvalo za vsa njegova požrtvovalna dela v prid občini in šoli.

Stražišče, dne 16. novembra 1933.

12066

Občinska uprava in krajevni šolski odbor.

Radio

Sobota, 18. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Plošče, stanje cest. — 18.30: Zabavno predavanje. — 19: Ljudski nauk o dobrem in zlu. — 19.30: Zunanje politični pregled. — 20: Koncert šramel - kvarteta Dolinšek. — 20.30: Fantje na vasi. — 21: Valčkova ura (radio-ster in plošče). — 22: Čas, poročila, raz.

Nedelja, 19. novembra.

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika. — 9: Varsko predavanje. — 9.30:

Orgelski koncert. — 10: Prenos iz Maribora: Proslava 15letnice osvoboditve Maribora. — 12: Čas, plošče. — 16: Sadjarstvo in vinarstvo. — 16.30: Ljudska igra. — 17.30: Plošče. — 20: Operne arije poje ga. Lovšetova. — 20.45: Romantične uverture. — 21.15: Plošče. — 21.30: Čas, poročila. — 21.50: Koncert tamburaškega okteta. — 22.50: Plošče.

BEOGRAD 12.30: Orkester. — 15.30: Operne pesmi. — 19.40: Violinski koncert. — 20.30: Binickega opera »Na uranku«. — 21.45: Ciganska godba. — ZAGREB 12: Operna glasba na ploščah. — 20.45: Koncertni večer. — 22.15: Plesna glasba. — PRAGA 19.20: Koncert iz Brna. — 20.30: »Koračnica mrtvih«. — 22.20: Lahka glasba.

— BRNO 19.20: Orkester. — 20.10: Jugoslovenske pesmi. — 20.30: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 19.50: Lahka glasba. — 22.25: Godba za ples. — DUNAJ 12.10: Orkester. — 15.30: Komorna glasba. — 19: Zborovsko petje. — 20: Lahka glasba. — 21.30: Arije in pesmi. — Plesna muzika. — BERLIN 20.30: Plesi iz Lutrove dobe. — 23: Nočni koncert. — KÖNIGSBERG 20.35: Koncert opernega orkestra. — Plošče. — MÜHLACKER 20.30: Koncert orkestra in solistov. — 22.45: Zabaven program. — BUDIMPEŠTA 18: Cembale. — 19.30: Orkester. — 20.30: Mešan program. — 22.15: Lahka in plesna glasba. — RIM 17: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45: Koncert solistov in harfe.

Prvi slovenski župan mesta Ljubljane

PETER GRASSELLI

ČASTNI MEŠČAN LJUBLJANSKI
ODLIKOVAN Z REDOMA SV. SAVE II. IN III.
STOPNJE TER Z REDOM JUGOSLOVENSKE
KRONE III. STOPNJE

je danes ob 1. uri ponoči umrl.

Zasluženega delavca za našo stvar, zlasti za mestno občino ljubljansko, bomo prenesli v nedeljo zjutraj na mestni magistrat, da se Ljubljana pokloni njegovemu spominu. Na njegovo zadnjo pot ga bomo spremili v nedeljo ob 1/3. uri popoldne izpred mestne hiše ljubljanske.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1933.

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA.

12' 62

Vsak „JUTROV“ naročnik je zavarovan za 10.000 Din!

Bez posebnega obvestila

PROKOP in ANICA GRASSELLI ter rodbine DR. MIRKO GRASSELLI, LEON GRASSELLI in PETER ČAPEK naznanjajo žalostno vest, da je njihov blagi oče, oziroma oče, gospod

PETER GRASSELLI

BIVŠI LJUBLJANSKI ŽUPAN, ČASTNI MEŠČAN LJUBLJANSKI,
ODLIKOVAN Z REDOMA SV. SAVE II. IN III. VRSTE IN REDOM
JUGOSLOVANSKE KRONE III. VRSTE

danes sklenil svojo dolgo življenjsko pot in zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. novembra 1933 ob 1/3. uri popoldne izpred Mestnega magistrata na pokopališče pri Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 17. novembra 1933.

12061

Potrni globoke žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani soprog, dobri oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Jakob Bajželi

posestnik in trgovec

danes previden s svetotajstvi nenadoma mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se vrši v soboto, dne 18. novembra ob 1/2. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Šmartnu.

Stražišče pri Kranju, dne 16. novembra 1933.

HELENA, soproga; JELICA, DRAGO in IVO, otroci; APOLONIJA, mati ter rodbine BAJŽELJ IVAN, MASTERL, GREINER MATIJA, GREINER ŠTEFAN, BENEDIK in DONADINI.

12060

